

LABYRINTHVS

C O M Œ D I A

Habita coram Sereniss. Rege

IACOBO *in Academia*

CANTABRIGIENSI.

LONDINI, v

Excudebat H. R. 1636.

PROLOGVS.

Qui Scenæ famam lubrica credunt suam,
Est inconsultum & audax genus Homi-
num.

Quantum enim hic sumptus nihili ob lucrum
facimus,

Ubi merces optima nisi risus est,

Certissima ludibrium? Vos, ô Florentia

Summi & magnates Viri, cum literato Cive,

Sat nobis præmij, satis mercedis erit,

Hanc si velitis nostram intelligere fabulam,

Cui Labyrintho nomen Poeta indidit:

Præmonitos quia velit Spectatores optimos,

Opus esse arrectâ hic, vigili, & attentâ operâ.

Tantum est. Sedete, Silete, atque animum
advortite:

Aut optima nunc prodit, aut pessima omnium
Fabula.

Dramatis Personæ.

<i>Tiberius,</i>	Senex.
<i>Lepidus,</i>	{ Habitu foemineo, Filius
	{ <i>Tiberii.</i>
<i>Puer</i>	<i>Tiberii.</i>

<i>Cassander,</i>	Senex.
<i>Horatius,</i>	<i>Cassandri</i> Filius.
<i>Lydia,</i>	Filia <i>Cassandri.</i>
<i>Crispinus,</i>	<i>Horatii</i> Servus.
<i>Lysetta,</i>	<i>Lydiae</i> Ancilla.

<i>Synesius,</i>	Senex.
<i>Lucretia,</i>	{ Habitu Virili, Filia
	{ <i>Synesii.</i>
<i>Faustulus,</i>	Servus <i>Synesii.</i>
<i>Celia,</i>	Nutrix <i>Lucretiae.</i>

Don Pedro Pacheco D'alcantara, Hispanus--semper è Foro.
Grillus, Servus *Piedri.*
Cytharædus.

SCENA EST FLORENTIÆ.

LABYRINTHVS.

Actus primus. Scena prima.

*Horatius & Crispinus egrediuntur è domo
Cassandri. Don piedro.*

Don.

Hermosa ————— *Exit viso Horatio.*
Hor. Impurum, parcum, putidum.
Crisp. Ha ha he, quàm confidenter se
In pedes coniecit, postquam te stringentem
aspexit scelus?

Hor. Quem ego, si hasce per plateas rursus perde-
ambulanti offendere,
Nihili bestiam, Hispanum inaniloquum —

Crisp. Herce quantivis pretii rivalem
Quem tantillo cum negotio absterrere potes.
Quàm magnificè aufugit cum sonante nomine?

Hor. Meamne iste?

Crisp. Pish, ne te commoveas animi ob nihili. Vah
Quem æquus est. — Apage illum ludibrium populi
Cui ego vel meam dedignor iracundiam.

Hor. Pax. Iussit me *Lucretius* illum hodie mane-
rem domi:

Stata hora præterijt : expecto, nullus venit.
 Subesse aliquid oportet, quòd hos multos jam dies
 Nostris sic abstinuit ædibus : Opinor quid sit;
Lydiæ sororis meæ molestior est ei amor.
 Hoc est (*tick tack*) Exiit in urbem, credo :
 Viginti nunc minas qui illum commonstret mihi,
 Ita ardeo ego, & pereo totus intus undique,
 Adeò usque, dum ejus operâ *Lepidæ* in amplexus
 Iam rursus admittar denuò, cujus ego noctem, sed u-
 nam, sed brevissimam

Illarum queis ferunt *Jove* progenitum *Herculem*,
 Centenis sentio millibus æquiparabilem.
 Benè fit mortalibus, quòd exaruit summus *Jupiter*,
 Quem alias credo, nostrâ sub imagine, si apud hanc se
 inferret uspiam,
 Exclusâ in perpetuum Die, laturum Terris noctem
 æternam unicam. *Crisp.* Ha ha he.

Hur. Rides? Per quicquid est in cœlo superum,
 sentio.

Ridetis? Næ, ego solem *Jovi* non crederem hisce
 conditionibus.

Age, quando nusquam comparet, rationem de integro
 ineundam intelligo mihi.

Tu cape sis has literas : immò, ne mussites : ne quic-
 quam nolis ;

Eccas opportunè fenestras apertas tibi, conscendas ali-
 quâ per parietem,

Commodè potes ; illic si fortè speculum offendes
 quærens,

Quocum communicat formæ consilia, perpetim
 Huic superimponantur : nostin? Ilico reperiet,
 Spissaret noctes, id hæ sibi quærent literæ.

Ah, quàm gestio hanc redamplexarier ! nemo est,
 age, age, age.

Crisp.

Crisp. Hoc quid sit ?

Hor. Per-æcastor vide sis, hoc quid sit ?

Tibi ego dico, an non ?

Crisp. At Here.

Hor. At Here; quid Here ?

Nempe, ne quis sit arbiter : exhibit aliquis , aliquis è
vicinia speculabitur.

Crisp. Immo aliud. *Hor.* Expedi.

Crisp. Ne id resciscat *Lucretius* amicus tuus ,
Qui interminatus est sæpius, idque suasu *Lepidæ* ,
Ne hæc ante ædes, vel compareres uspiam.
Quin opportuniùs multo, si quid effectum velis,
Illius id internuncio apud illam transigeres. Convenit.
Tu tamen inveniustè nunc pactum contra & fidem
omnem ,

Quasi compilerator qui suam, non abstines ;
Quin, quas fugere oportuit, magis introspicere
Me subigas ædes ; sed furtim quoque, idque interdum.
Nunquam hercle quidquam mi in vita fuit animo
ægrius.

Hor. Intromittar, scio, cum perlegerit. Ah, est bella ,
est *Lepida*.

Crisp. Nempe, Is aliud agit. Obsecro te, numnam
insanimus ?

Hor. Per-æcastor sumne ego herus tibi, an non ?

Crisp. Nempe, es eloquutus.

Hor. Quando igitur sic complacitum est mihi,
Observent vicini , sentiscat hoc *Lucretius* ,prehendat
nos senex :

Deum atque hominum Fidem ! universa arbitretur
Italia.

Volo, inquam, fieri: expetat, quicquid sit non moror :
Tu boni servi officium fecisti, de eventu ipse videro.

Age.

Crisp. Sentio, sentio: ruatim facis nempe per tumultum omnia; Videris,
Medius fidius ita ut video tuam ineptiam,
Nisi hæc res in aliquod magnum evadit malum.
Agedum.

Hor. Ego luam. *Crisp.* Affectas viam.

Hor. Abstine argumentis.

Act. 1. Scen. 2.

Grillus à foro Decani. Horatius.

Gril. Ut illum Dii omnes infælicitent Hypocrassum,
miserum Senem;
Qui postquam *Flaminia* se emunctum viderat, & ab
Ardelia
Mulctatum malè, quasi per me id stetisset,
Infelix pecus! famulatu me exclusit suo;
Quodque multò mihi est ægrius, incœnatum:
Quodque multò mihi est pessimum, inærem, crumenâ
vacuâ.
Tota ego hâc nocte reptavi per plateas sigens & famelicus;
Dii illum perdant: ita mihi nunc inanitate intestina
increpant.
Lepidus sum carnifex, satur, verùm sic inanis,
Ecquis est jam omnium qui unico panis frustulo
In perpetuam me recipiat servitutem? beatus sum;
Video hic juxtâ cui vel invito serviam,
Nunquam herclè absterrebit, quin hodiè apud illum
edam.

Salve. *Hor.* Quid tum postea?

Gril. Dii te ament. *Hor.* Porro?

Gril. Dii dent quæ velis.

Hor. Rursus? *Gril.* Vin' rursus? Salve.

Hor.

Labyrinthus.

5

Hor. Immò satis salvus sum, obsecro te. Oh, quænam est hæc miseria?

Gril. Miserum se autumat, numquid mali est tibi?

Hor. Eloquere, eloquere, ocyùs, undè es? quid vis tibi? uno verbo, breviter.

Gril. Breviter? O, nimium postulas, unde sim? quid velim? longa est Oratio.

Verùm, quando id te velle video, neq; sit quod agam
(Quamvis, cum cogito, ab interiore amico meo jamdudum expector)

A capite ad ———

Hor. Immò herclè, obsecro te potius
Amico tuo des operam, orationes exaudire mihi nunc non est commodum, sunt mihi in foro lites:

Aliàs, ubi erit occasio, dabitur tibi opera: nunc amabò abi in rem tuam.

Gril. Si ad forum pergas, istæc mea est via. Eamus.

Hor. At mihi divertendum est paululum hâc ad lævam.

Gril. Quin si nisi sit paululum, paululum est unâ tecum divertere. Eamus.

Hor. Per supremi Regis regnum juro, eamne, an maneam,

An divortam quæpiam quid tibi (malum) istæc est curatio?

Non mihi licere meam rem agere sine te arbitro?

Gril. Fortasse id Dii nolunt: quid tu scis verò illorum necne

Si consilio hic missus sum etiam? quòd si mittar,
Nequicquam ego abs te pedem moveo, vel cupiens maxime.

Religio mihi semper fuit cum superis deluctari.

Hor. Vt te summus perdat *Jupiter* cum religione istâc tua.

A §

Nonne

Nonne est hoc monstri simile? bone vir, quæso,
Vale.

Gril. Immo te quæso ut valeam.

Hor. Impetrasti. Vale.

Gril. At nullus priusquam quid huc venerim enarravero —

Hor. Quid? cum dixeris, valebis?

Gril. Admodum, si impetrasset.

Hor. Age, expedi ocyùs. Spondeo, quicquid sit.

Gril. Nempe ut abs te nunquam discedam.

Hor. (*Tiff, taff, toff.*) Hem tibi

Hor: *abigit eum fuste.*

Exit Gril.

Scelestes! Enimvero argutari mihi cum isto licuerat
Ad diurnam stellam crastinam. At sumne ego miser,
Cui tantæ obveniunt in amoræ moræ? Ignave,
Nunc demum auspicatus? *Crispine*? hoc age, confiar,
citò, citò, citò.

Act. 1. Scen. 3.

Tiberius è domo propria ingreditur cantans.

Horatius. Lepidus, Crispinus.

Tib. Stava la gentle dama, Buondi, buondi; Madonna modina. *Hor.* Summe *Iupiter*, perimus.

Tib. Ah, quam lucentem focum! renidet pol tota domus,

Haud aliter quam incensa si foret: nempe, sic oportet.

Ne horam ego unicam ductam per lubentias, vel ætati
per æumnas.

Meritò habuerim prius. Hah, Crux curis.

Quæ semel interiores uspiam si perfederint.

Iucet! quorsum mihi tum divitiæ? tituli? Pish;

Non ego misellam hanc, nequam, nihili cantilenam

(*Stultus loquor, et mihi loquor, haud refert:*) hanc
nihil cantilenam

Quam

Labyrinthus.

7

Quam tamen sic disperdo miserè (coelum testor, & superos)

Quæ pericula per et preces anxie exquiruntur, poh,
Ter tantis gemmis Indiis non permutaverim ego.

Hor. At ego cantilenas omnes, Musicam, ipsasque adeo Musas meretriculas

Deus aliquis misericors perpetuò ut perdat affatim.

Tib. Sat est in vita ægritudinum, solæ quæ adveniunt ultro,

Ne quæras : Vitam æquam, certam, mediam, nec luxu obsitam,

Nec depressam sordibus (hah) Rem ego (*Iupiter*) quantivis duco pretii.

Æris alieni nihil habeo, ne nummum : mei habeo (Dii illud sospitent) quantum sat est, & mihi,

Et amico forsan in loco (est Diis gratia.)

Deos colo, ut par est, Templâ non fatigo,

Litigent alii quibus id est Animus,

Non ego me foro leviter crediderim.

Amore, comitate, & benignâ imprimis operâ.

Res agi satius est, quàm lite & querimoniâ.

Sim exul : & sum : an propterea de somno, de risu quid dempserim ?

Ne tantillum. *Hor.* Lepidum senem !

Tib. Accurrunt ad me sæpè

Vnus & item alter, nolle me iniquè id ferre,

Amicè per amorem quod consulant : sed heus rogant,

Filiam cur perdam meam ? nequiorè subinde autumare

Et præ quam oportet joculariam : neq; tam pudentem

Et sobriam quàm par esse virginem. Ha ha he,

Ad mores istiusmodi frequenter huc commeare adolescentulos, amatorculos,

Solennes ferè ædes oblitipare meas, complurcis introspicere,

Ibi

Ibi *Horatium* nominare, adolescentem pol optimum !
Et quis fuit alter ?

O Hispanus ille scurra, *Dm piedro Pacheco d' Alcantara tararastantara farara.*

Monere deniq; me quid hinc infamiae familiae admi-
gret meae. Amicè pol !

Infamiae ? hercle quidem si *Horatio* aut Patri ejus (ut
fit *sapè*) advorsum fio,

Cedo sèper de via, non eo inficias, neq; cum iis lubens
Sermones olim confero : Fateor. Non pol, quòd me-
tuam eorum ex consuetudine

Infamiae ad nos aliquid aut labis permanasseret : neu-
tiquam

Filiae id crediderim meae : quacum si conclusus nostem
fuitlet perpetim,

Nunquam hodiè corrumperet, ut ab eo cras discederet
virgo vitiosior.

Hor. Quamne ego praegnantem feci, & jam vici-
nam partui ?

Tib. Sed quod toties me obtundit, nec modum fa-
cit de nuptiis,

(Quae si vel indies instarent, enimverò haud unquam
futuræ essent tamen)

Sed Hem ! Tace sis, *Tiberi*; crepuerunt fores : arcana
tua tibi. Ne verbum.

Age, *Barbiton*, quâdo hæc tempestas venatui sit inutilis,
Tu mi, dominum exilara tuum. Crux curis.

Sub Dio, equus, canis, retia ut sint mihi ;

Intus sub tecto, amicus hilaris, conviva frequens, vi-
num vetus,

Luculentus focus, lepos, jocus, & commoda. Meretrix;

Sibi sua regna reges : sicubi verò harum me rerum

Satietas aliquando ceperit (*Stava la gentil dama, Bu-
ondi, buondi* ———— Cantus.

So ho !

Labyrinthus.

9

So ho! o si ex his æd. si inspectoribus unum aliquan-
do prehenderem, Crispinum vidit a tergo
ad fenestras.

Quid facerem? Primum ego illi pedes ad hunc mo-
dum confoderem,

Dein' verò manus huic et linguam præscinderem,
Ut quid viderit, & tulerit, taceret: postremò illi oculos,
In posterum ut sit innocens. At, vel sic viveret.

Viveret? ego istuc accurassem fatis. Quorsum ergo
machæram hanc, quæso?

Viveret? Lepidum hoc esset. Oh, quam acuta acies!

Mucro autem? quàm hujus ictu perire quis pervelit?

Cick ah, viveret? Deum fidium, ut ego nunc gestio

Hujusmodi aliquem interficere!

Hor. Sumne ego infelix?

Lep. Pater, paratum est. *Lepida e fenestra alloquitur.*

Crisp. Ah. (*Desilit Crisp.*)

Tib. Hum, enimverò, eccerè.

O scelus viri! quid tibi istic est negotii?

Crisp. Negotii? Tunc harum ædium es dominus?

Tib. Quid ni? Crisp. Quid ni?

Ne tu (malum!) servos hic intus elegantes habes.

Tib. O, quantivis pretii carnificem!

Crisp. Istic (malum!) ignis erat: nusquam ego in
vitâ, quod memini, ex re ludicrâ

Perterrefactus eram adeò. Tib. Eloquere.

Hor. Dii illum perdant, ita est astrutè callidus:

Quàm cōfidenter autē sese intulit jam inde à principio?

Crisp. Ita me Dii ament, ut ego has præteriens ex-
arsisse ædes juraverim,

Ita totæ circum consulgebant intus illustrissimæ.

Nonne vos pudet? Hor. Eugepæ.

Tib. Ita me Dii ament,

Ob istoc mendacium adesdum; dono ego te ut expers
fis metu. Abi

Abi nunc sis; ô scelus! Verum heus amabo, dic mihi,
cloquere:

Postquam quid esset intellexeras (quod primo quoq;
aspectu licuerat)

Responde sis mihi, Cur non mox descenderas? quin
latebrosè sic, ah ha

Agedum. Hercle verò mentiris nunc jam, ah ha, ali-
quid inerat, ha.

Crisp. Bonâ fide nihil. Egon' ut tam lepidam inter-
turbarem cantiumculam? ego

Muscam tam bellâ? ecce: quasi mediâ usq; ad noctem
Sic tacitus non constiterim, conditionem si aures usq;
usurparent istiusmodi?

Mira res est te tam suspicacem fore nunc jam. Abi sis—

Hor. Tactus est senex, qui de latebrâ verba fecit: le-
pidè lusit.

Tib. Ah sceleste mi, mi impudens, quàm ego te ob
istam confidentiam

Non possum quin deosculer! Vah! delicias facis. Neu-
tiquâ ne vis? Hem tibi (*Pecunias offert Crisp.*)

Ex meo hercle usu hic est. Heus tu! Vin' apud me ser-
vire? dic mihi? *Crisp.* Immò.

Tib. Quid respicis? La la la, intelligo. Itane?
La la la. *Exit Tib.*

Act. 1. Scen. 4.

Crispinus. *Lucretia* habitu virili. *Synesius.*

Horatius. *Faufulus.*

Crisp. Vide sis, nonne ego prædixi hoc tibi?

Luc. *Lydia?* *Lydia?*

Nempe enecas me toties. Obsecro te hercle. Quando
erit ut modum facias?

Err. O *Lucretius* est. *Luc.* Ohime.

Fauf.

Faust. Hoc si ægrum sit tibi,
Patri id referas gratiæ, cujus æquum est ego jussus ut
imperium exequar. *Luc.* Pello, quem desidero.

Hor. Fugio, quem quæro: reperi, & abigor.
Qualis hæc mihi illuxit dies? cælum, terram, Deos
atq; Homines, Eamus. *Exeunt Crisp. & Hor.*

Faust. Inter senes de his nuptiis jamdudum conve-
nit: tuus tantum animus desit?
Et quid est, *Lucreti*, *Lydiam* quod asperneris adeo?
virgo est, pulchra est,
Nobilis, atque amans tui, Per Deos immortales, quid
est? quid quæris tibi?

Luc. At quoties id dixi tibi abhorrire me penitus
abs re uxoriâ!
Sin minus: tanto in negotio mihi ipsi ut placerem
nimio prævorti,

Præ quam quod Pater & tu vultis. Nuptias, nuptias,
Nunquam adeo soli sumus, quin hoc negotii sit de
nuptiis, (stules?)

Quid? an quas non affectem, has ut persequi me po-
At ego nullas moror. *Faust.* Immò istuc est herclè
quod Patrem sic habet malè. *Luc.* Ecce.

Faust. Si *Lydia* non allubescat, at *Delia* est, *Ermi-
nia* est, est hic *Lepida*,
Sunt aliæ. Tibi nulla placet, ægrè fert Pater; & tu
ætatem corrumpis tuam.

Quæso, Lucreti. *Luc.* Etiamne? quid ego nunc ago?
sic indies me persequi?

Certè rem aperiā, ah.

Faust. Sanè quidem huic rei subesse aliquid oportet,
Quod ille sic solus se in consilium sevocat; demiror
quid sit. (tulerim.)

Luc. Molestiam hanc certum est sic assidue non per-
Et nutritius est hic meus, & fidus: & nemo omnium est,
Vitam

Vitam cui potius crediderim. Quid ago ? ah.

Faust. *Lucreti*, dic mihi

Quid est ? quid renuncio ? Patremne jubeo sperare nepotes sibi ?

Luc. Iube.

Faust. Enimverò benè. *Luc.* At etiam uxore me nunquam ducturum tamen.

Faust. Quid hoc ?

Luc. Ah *Faustule*, si scires.

Faust. *Lucreti* mi dulcissime,

Quid est ? quid dubitas ? eloquere quicquid sit, nosti me qui sim.

Nullibi securius invenies depositum tuum. Quid hæres, mi *Lucreti* ? mi

Dulcissime ! *Luc.* Tacebis certè ? *Faust.* Sanctè loquor. *Luc.* Quam tremo ! certè ?

Faust. Aut perirem. *Luc.* Ah, quam pudet ! fidem tuam, *Faustule*, sum, sum scemina.

Ah, quid me nunc hec ? *Faust.* Scemina ? *Luc.* Superi, si non forem.

Faust. Summe *Iupiter* ! quid audio ? *Luc.* Immo herclè nihil istuc, præ ut fuerit,

Quod jam statim intelliges. *Faust.* Scemina ? estne hoc credibile ?

Et ego, hujus rei imprudens, qui te toties vestivi et devestivi parvulum,

Totiesq; infantem manibus gestavi meis ? Scemina ?

Luc. et quidni imprudens,

Quando *Ersilia* matris meæ, dum celare id studuerat,

Ea fuit vigilantia et sedulitas illiusmodi,

Vt vel ipsi etiamdum non innotescat Patri ?

Faust. Papæ ! miraculum quin istiusmodi est hæc res ! Euge !

Vt ardet mihi animus hanc penitus pernoscere : Eloquere obsecro :

Et in scena ac si foret, rem sic integram commemora.

Luc.

Luc Nemo est? eheu, quam pudet! Amor adjuta me.
Matrem meam *Ersiliam* vicinus olim Pater deperit
virginem,

Egregiâ hæc formâ fuit; at dote (ut ferunt) modicâ.
Proin largiendo hic prudens affectat viam. Servi pri-
mò capti,

(Vt est ingenium) cognati mox, mox nutrix, mox
perviam fecit domum.

At illa (cui pudor et castitas pro dote fuit)

Occlusa donis præstitit, et mansit integra,

At integra haud diu: nempe quid ageret?

Instabat ille potens cum multo munere,

Conditionem hanc inferens: Illius scæminam si
compressu pareret,

De nuptijs non agi; ter tantum mille aureos in do-
tem dari;

Sin masculum (prece quod contendebat maximè)

Oblatâ ultrò fidè nuptias sequi. Illa (ut fuit ætas)

Blanditiis victa, consuetudine, illecebris, deposuit per-
tinaciam:

Munerumq; impotens, vitium admisit corpori.

Fit statim gravida; ego misera in lucem exeo.

Faust. O *Iupiter*! at quo factum est modo de sexu
quod non comparet?

Luc. Id matris curâ factum et ingenio,

Quæ (famæ suæ imprimis istis ex nuptijs studens)

Aniculæ cujusdam ope è viciniâ,

Quam jam tum statim à partu spectaret Pater,

Prolem curavit commodè supponi masculum:

Gaudebat Pater; mater in uxorem ducitur,

Mihi pro *Lucretia* nomen *Lucretio* est inditum.

At illa, postquam *Celiam* nutricem meam

(Quam rei jam tum unam unicè fecisset consciam)

De ferendo in posterum negotio, edocuerat,

(Mearum

(Mearum quasi provida ægritudinum)
Hujus me fidei mandans, oppetiit diem.

Faust. Rem admirandam! *Luc.* Immo quam mox audies—

Nutrix, cum adoleveram, credo ætatem ut viderat,
Ne hanc imprudens defabricarem fabricam,
Mei me consilii tum primò participem fecit.

Faust. Id credo, verita sexum ne incauta proderes.

Luc. Tenes. Nempe sub id tempus (ut ætas tulit)
Vbi me ad literas commodum & solertem vidit,
Ad eam rem cepit quærere magistros mihi;
Quin ad palæstram me cupit imprimis instrui,
Pilæ assuesco inutilis, acuiq; magis tractandæ et filo
natæ

Gladios vibrare discunt ineptæ manus—
Fortè inter sodales unà qui ad ludum venerât, Ahimè!
Sive id consuetudinis meæ causa, sive ut me proderet
magis,

Cassandri hic *Horatius* unà tum frequens aderat.
Quin satis, oh jam satis est. Vndam doloris conspikor,
Nec fero hanc memoriam. *Faust.* *Lucreti* mi, *Lucretia*,
Nimis expetentem me dictis concenasti tuis,
Ne me defraudes amabo quod est reliquum.
Soli jam sumus, et commoda est occasio;
Concute te *Lucretia*; leva dolore animum.

Luc. Tacebis, inquis? *Faust.* Aut mutus fiam.

Luc. Oh *Iupiter*!

Meum inter (ut nosti) et *Cassandrum Horatii* patrem
Magna olim fuerat, et nunc est amicitia.

Faust. Intelligo, quasi commoditatem hinc dicas
vestris amicitijs.

Luc. Scilicet. Prætereà, una ferè ætas fuit, idem
animus, eadem studia,

Neq; tam armorum æmulatio (namq; hic me longè
reliquerat) Quam

Quam morum, animorum, adeòq; amorum fuerat :
Laudare hanc nostram patres amicitiam
Illorum nempe initam exemplo dicere : quin fovere
etiam, et colere ;

Studere deniq; nata ut cresceret indies.
Propterea *Horatius* ades ut nostras viserer,

Suo ex se Pater fecit rogatu meus,
Neq; ulla exinde mortalibus illuxit dies,

Quin omni amplexu, operâ, culturâ, studio
Nosmet sincere mutuò præsentem colimus ;
Quid opus est verbis ? Hoc unicum interfuit ,

Amicus ille, ego Amator extiti— (tuum ?

Faust. Nempè istuc metueram. Nonne tu hic sexum

Luc. Oh *Jupiter* prohibescit, enimverò quî id ausim?
Diceret, proh monstrum Fœminæ ! pudor ubi et
castitas ?

Istoc te habitu virginem ? euge ! bella es , mirum sit
Quin te amem. Ibi per tumultum (uti subito est in-
genio)

Frustrâ me acclamantem ut sisteret, deferere,
Accurrere ad Patrem mox , ibi cum illo expostulare
hanc rem deniq;

Jupiter ! quot inde mala ? matris opprobrium, ira
et dolor senis,

Ego, præterquam amico quodd exciderem,
Ludibrium sic latè, fabula, et risus fierem.

Quanto tu melius, Consultor amor invenis ?

Faust. Perge. *Luc.* Fortè sub id tempus dum nos
invisit sæpiùs,

Conspectam *Horatius* mediam per parietem ,
Lepidam deperiit senis vicini filiam.

Clam diu rem me habuit : sed quis amantem decipit ?
Cantabat, risit ; ut ut suboluit tamen.

Ibi ego id sperans subindè quod evenerat,

Rebus

Rebus si me olim utilem perspiceret suis,
 Fore uti tum nostram ultrò rogaret operam,
Lepida in amicitiam interius me statim intuli.
 Res cessit ex sententia; operam præsto lubens;
 Exin fervere negotium; crebra internuncia,
 Quibus ego (mala) inconsultu semper *Lepida*,
 (Mei ex ingenio, planè uti animus fuit)
 Nunc grata, nunc media, nunc alia responsa refero.
 Ah, perfida! quid egi? eò res redivit, fidens pro-
 mitto *Lepidam*.

Faust. Quantus tu, Amor, Deus es! quid ibi *Ho-*
ratius autem?

Luc. Triumphare regiè, venustum me dicere, com-
 modum, amicum unicè,
 At ut perficerem beneficium, noctem & sponsalia,
 Hanc operam si præstiterim, fore tempus (ne dubitem)
 Quo reponeret hanc gratiam mihi.
 Ego (ut usus fuit) promisi, ivi, retuli.
 Eundem planè sibi cum illa animum, ea vota fore.
 Verùm cautè ut ageret, proin Patrem ejus de hac re,
 Quippe a Neapoli qui fuerat, adeoq; ei patrias
 Cum destinârat nuptias, frustrâ hic adiri, fixum rogari
 frustrâ;
 Immò, cuiquam de amore hoc ne suspicio perma-
 nasseret,
 Interminari ne ædes tam frequens pertransiret,
 Immò eam ne alloqueretur, ubi vis si conspiceret:
 Neq; ægrè id ferret, eum ipsa si negligeret obvia.
 Quin etiam internuncia si, aut literas olim mitteret,
 Vni mihi aut nutrici meæ has, petere, ut crederet unicè.
 De cætero nos pænes nos unâ despiceremus, se quic-
 quid sit proinprum exequi.

Faust. Opinor quò evadas: at porrò. Oh superi!

Luc. Audi. Ego quâ pateret commeatus amantibus
 (Nempe

(Nempe unica erat via) perfodi parietem censui,
Consilium placuit: at adeundam hic *Lepidam* prius.

Faust. Mirum quin annuerit.

Luc. Rediisse me simul, fingo lubentissimam,
At negotium sic geri, interiore se *Horatius* ut conti-
neret cubiculo:

Ibi lectus ut sit, ignis, & cætera quæ esset opus.

Faust. Bellaria & —

Luc. Sic, sic. At pauxillum quam potuit luminis:
noscin'?

Faust. Admodum

Ne quis rimator — *Luc.* Immò illud, se d vere-
cundia, pudorq; virginis?

Faust. Ah scelestal intelligo. Ne, ex vultu innote-
Inducta tu pro *Lepida*. Nonne istuc? (sceres,

Luc. Pudet fari,

Sed istuc erat: Quin, ut occæpi dicere,
Nutrix mea ad *Horatium* dum *Lepidam* introduceret,
Velle me ad parietem in custodiâ remorari,
Observatum indè adeò si in proximo quid acciderat,
Huc prestò ut accurrerem iudex amplexantibus,
Confidens quid egi? Istuc idem, mi *Faustule*, ah,
pro *Lepida* hic me intuli.

Quid opus est verbis? fides mutua de nuptijs,
Datum in pignus suavium, in re præsentè nutrix.
Cubitum ivimus, viximus, mutuisq; amplexibus. Cæ-
tera, ah pudet proloqui

Faust. Ita me *Dij* omnes ament, quàm istæc est
mira historia!

Luc. Quin amabo ades mea, inquit; ades: tenebræ
sunt, ah, quid aversa abnegas,

Quin stulta, inquit, mea tu, quid istuc est prudentiæ?
Quin sic, hem sic potius, ah, molle pectus, at nequam
nimis suavium. (mea

Ibi ego mox perij; Cum statim post, Voluptas, inquit,
Ne

Næ ego te propter *Lucretium* multum debeo
Quid illi par faciam propter hanc mihi factam operam?
hem illi à me suavium

Hem nunc tibi ; nunc illi rursus ; hem nunc utrisque
unicum ;

Nunc uni geminum tibi, propter quam dulcis sic usque
advigilat mihi.

Hic ego : Immo me *Lucretium* amando haud vinctus
uspiam ;

Cui ac mihi ipse cupio ut fiat bene ; quin huic debes &
tu certe :

Nam nisi hic foret, habuisses tu nunquam herclè hanc
copiam mei.

Hem ergo nunc tibi ab illo suavium ; hem inquam,

Nunc à me illi alterum : fac illi cràs hoc detur ,

Vtpotè tibi illius nunc tuli, de istoc illi gratias ,

Ausim ego id dicere, gratias is referet tibi.

Dum hæc sic agimus , mutua propinantes oscula (ita
est quod quisque amat

Dum id cupit in arduo, dum fruitur in præcipitio)

Ecce inopinantes admonuit nos crepusculum.

Repentè ergo dividimur , æquali id ægritudine , sed
animo dissimili :

Quippe hic me *Lepidam* ratus, dolebat ergo avelli :

Ego quæ me noveram, conscia non meæ noctis,

Licet hujus ex consuetudine summa gaudia perceperam,

Tamen (animus quia absuit) haud aliter gaudebam

Quàm quasi furtum quæ feceram alieni solaminis.

Faust. Credo tibi. *Luc.* Postero autem die occur-
rit ad me ovans : hem, inquit, *Lucreti*,

Vita & salus mea. Qualis tu mihi noctis author ?

Quanti gaudij extiteras ? O bellam *Lepidam* , delica-
tam, mollem, melleam ?

Quæ labia! papillæ autè! ah, quanta indoles in suavio!

Lætabar

Lætabar hic certè, mihi quicquam quando inerat illi
quod cordi fuit.

At hoc est ægritudinis, quod meâ ex venustate rivalem
conducerem,

Et, quia ego sic placui, hujus Fortuna cresceret.

Summa est. Sed ah *Faustule*, & pudet, & metuo.

Faust. Me specta.

Luc. Dum noctes repetimus, sed, rescro tuam fidem.

Faust. Ah *Lucretia*, quasi me non noveras,

Luc. En igitur quò deventum est mali. *Ostendit ven-*

Faust. *Iupiter!* gravidam. *trem.*

Luc. Ita est calamitas. *Syn. Faustule. Luc.* Audi.

Faust. Heras est: Vale. *Luc.* Obsecro, memineris.

Quin istuc etiam de *Lydia*,

Et heus insuper. Ah. *Horatium* nunc persequor.

Ecce autem.

Exit Faust.

Act. 1. Scen. 5.

Lucretius. Lysetta Lydiae ancilla.

Lyf. *Lucreti?* *Lucreti?*

Luc. Quâ ego nunc incedam? *Lyf.* *Lucreti*, hem
inquam? *Luc.* O *Lysetta*, tunc eras?

Quæso, ubi sunt res meæ, in pauca quicquid est cõferas.

Lyf. Immo sic si festinas, Vale. *Luc.* Vale.

Lyf. At heus, heus?

Eia, quàm contumax! *Luc.* Dic verbo igitur.

Lyf. Ecastor, Neutiquâ te amat *Lydia*. *Luc.* Benè.

Lyf. Nullius hæc pretij subcingula? sed tibi est ne-
gotium; detineo te, scio: Vale.

Luc. Vale. *Lyf.* Eia? Vide sis autem! *Lucreti*,
Lucreti inquam? *Luc.* Pugh.

Lyf. Quin si ego essem *Horatius*, & sororẽ sic meam
Haberes dispicaturi? eia! ita nunc dierum delicatus
factus es. *Hum,*

Hum, age. Cape hæc sis tibi : Rogat te *Lydia*
In illius ut hæc gestes gratiam, multorum mensium
Elaborata meherculè propriâ ipsius manu. (opus,

Luc. Accipio, & remitto ;

Et insuper ingentes gratias. Quin dicas illi, nec ex *Lu-*
cretij usu hæc esse,

Nec ex illius *Lucretium*.

Lyf. Pugh. Loqueris ut Fœmina.

An hæc referam igitur ? ad hunc modum ?

Luc. Quid ni ad hunc modum, quando illo non po-
test, quo oportet, modo ?

Lyf. Quem tu modum dicis ? promisit te huic Pa-
ter, & illius hanc Pater tibi.

Et æcastor, satis digna est cui animum adjicias tuum :
Formam vides, & ætatem, ingenium, & splendorem
virginis.

Age, recipe hoc manus. Unica nox tua sexcentum pen-
sabit tricis istiusmodi.

Luc. At quousque non intelliges ? Non possum, in-
quam, munia ei paria reponere.

Lyf. Iuvenis es, & nobilis, formæ par gratia & cor-
poris.

Luc. Verùm illud mihi deficit quod
majoris est momenti.

Lyf. Quid illud ut sit autem ?

Luc. Quod tibi, & illi deest ?

Lyf. Mens forsan, & consilium ; age, age sis modo,
personam hanc detrahe, & ama.

Luc. Personam hanc si detraherem, nunquam illa
me amaret posseâ.

Lyf. Hoc quid sit ? ah, cujusmodi nobis proles, istæ
si nuptiæ fierent ?

Luc. Quin aliusmodi si non fierent, periret mox ho-
minum genus.

Lyf. Ah simplex.

Luc. Immò duplex, vel triplex magis.

Lyf. Quæ hæc ænigmata ? quæ istæc est averfio ?
Abi nunc jam, subdole. Ah, sentio : non potes me
fallere.

Herclè

Herclè amat ! Quam erubuit miser !

Luc. Quid ego hîc nugas agam ?

Dixi, quæ dixi : Vale.

Lyf. Quin heus, heus, restiti ;

Vnicum est, *Lucreti*, cujus ego imprimis gratiâ

Nuncia ad te venio, cujusq; per omnes te Deos oro,

Pro *Lydia*, me ut facias compotem : quam te afflictam

hæc amat,

Tute ipse id nosti satis. Tu autè, *Lucreti*, ætatē præter

Et consuetudinē, ipsumq; adeo præter ingenium tuum,

Lassus quasi & pertæsus tanto ejus amore tui,

Abalienasti te nobis hos aliquot jam multos dies.

Exin' ut se viseres, literis, muneribus, internunciis tecum egit,

Frustrâ. Nunc ergo postremò te hoc rogat unicè & ultimum,

Idque per si quid tibi in vitâ dulce est & amabile,

Per lachrymas ejus, & mortes, intimumq; per illud summum summi amoris vinculum

Te inter & Fratrem ejus, quod jam diu intercesserat —

Luc. Mane sis vero. — ob istoc argumentum impetrasti quicquid sit : Impera.

Lyf. Ut gratiam ei facias ultimi & secreti colloquii.

Luc. Promitto. *Lyf.* Quin etiam sola solo cum in loco fueri,

Intentatâ pudicitia eam ut dimittas integram.

Luc. Et hoc :

Quinetiam & *Horatii* hoc causâ superaddas insuper,

Me nunquam amaturum, nisi cui unus *Cassander* sit Pa-

Quinetiam — dum clarius, *Lydiam* si non duxero (ter.

Nolle me uxorem ducere dum vivo aliam. Vale nunc

Lyf. Sat habeo, Vale. Eo ego nunc ad fanum, (jam,

Ibi *Lydiam* his verbis hilarem, & lubentem faciam,

Vbi primum ego illam erubescens conspexi,

B

Ah,

Ah scelus! novi quid esset primulum. Hic ut non amet?

Luc. At audi. Et hoc etiam; me nunquam Pol ei futurum maritum tamen. *Exit Lucr.*

Lyf. Quin perit hæc res iterum.

Act. I. Scen. 6.

Lepidus habitu muliebri. Lysetta.

Lep. St. *Lysetta*? *Lyf.* *Lepida* est, manu mihi significat. *Luc.* Quo itura es?

Lyf. Ad sancti *Laurentii*, ut quæ illic me moratur De quodam ejus negotio, *Lydiæ* rationem faciam, Mox inde cum illâ retrò reversura domum.

Lep. Quin & ego illuc intenderam; quæso te, mox descendero.

Lyf. Credo ego ex amore hoc confectam nobis admodum jam diu fuisse *Lydiam*

Nisi hæc fuisset amica ejus, & consodilis *Lepida* Quæ, nomen uti obtinet, curas & ærumnas, ubicunq; eas invenit, fugat:

Ita lepidus est, hilari, & petulanti ingenio, Quin sic *Lepidam* amat insuper, ut herclè, si mas esset planè, uti est fœmina,

Difficilem ei in amore conditionem dicerem.

Lep. descendit è domo Tiberii.

Lep. Non sum ego virgo minutula, & perpusilla? Ecce me, *Cick.* Ah, quàm elegans es?

Lyf. Quæso ut abstineas manus, vide sis.

Lep. Ha ha he. Hem tibi. *Lyf.* Quid rei est?

Lep. Est mihi lubido collare Istud diffingere, advigila. *Lyf.* Immò quæso herclè ut abstineas manum.

Lep. Hem, quid istuc est tibi?

Lyf.

Lys. Nihil ex tuo usu. *Lep.* Ha ha he.

Lys. Dii te omnes! nam, quid istuc sic mihi?

Næ, ego inauspicato hâc hodie præterii, quæ in te sis
incidi,

Quam ego natam esse credo unicè ad istiusmodi exem-
Mihi semper ut facias nequiter. (plum.

Lep. Eia! eône es bella?

Quia amatorem Vestiarium habes? *Lys.* Vestiarium?

Lep. Age verò, quando nunc ira abcessit mea, cor-
rigam & refingam denuò.

Lys. Pulchrè te hæc decent: fœmina tu?

Lep. Ha ha he:

Quin redeamus nunc in gratiam. *Lys.* In gratiam?

Diu erit priusquam quid commodi cuiquam facies.

Lep. Sic, concinnius jam multò est credo, quam
fuit antea.

Sed obsecro te, *Lysetta*, quid istic in sinu habes?

Lys. Quid tua id refert? *Lep.* Ah, tam severiter?
tam longas iras?

Quin tu etiam si lubet, hæc mea disperdas itidem.

Lys. Age, ecce nimio jam plus lapis.

Lep. O Elegans! scio, scio.

Licet ariolari? *Lys.* Licet.

Lep. A Lydia ad Lucretium.

Lys. Enimverò nunc jam haud multo aberrasti;
præstigator es, credo.

Lep. Quid verò *Lucretius*? num respuit?

Lys. Admodum. *Lep.* Hercle verò mentiris.

Lys. Quin ita est, ut dico.

Lep. Ita vivam, ut pro istoc ego munere quicquid
sit mihi terrarum

Non permutaverim; calamistra quot hispanica, di-
gitabula,

Fornices, crispatoria, monilia, armillas,

Medius fidius mille mille mille amulos,
Crepundia, denique sexcenta consimilia.

O infacetum! respuere munus *Lydiae*? *Lys.* Ita vero.

Lep. Per Martem, per Venerem, inquam vapulabit.

Lys. At heus, mellea verba; hæsit diutius; verum tandem,

I, inquit, *Lysetta*; *Lydiam* si non duxero
Ducam ego in uxorem neminem dum vivo aliam.

Lep. Enimverò mentiris. *Lydiam* is auferet igitur.
Per ego *Martem* nunc juro, tanto vapulabit magis;
Maturè nunc mihi prospiciendum intelligo.

Lys. Quid istuc est sermonis? Per *Martem* vapulabit?
Hocine est Fœminæ?

Lep. Hercle non est, Verùm ego si vir essem,
(Vtpote multò sum veriùs quàm iste qui amatur puer)
Non vivit mortaliùm *Lydiam* qui præriperet mihi.

Lys. O Athleticæ! habe animum bonum: faxo
non præripiat hanc tibi.

Lep. Obsecro te, *Lysetta*, perdamus hunc *Lucretiũ*:
Faciamus ut *Lydia* me amet. *Lys.* Quia nulla est fœ-
minarum hodie quam amat magis,

Immo soror ac si esses, sic te intimam & charam habet.

Lep. At aliùsmodi velim. *Lys.* Dic quomodo?

Lep. Ac si essem *Lucretius*.

Lys. Næ, illa ex hac re callidum quæstum faceret.

Lep. Deliberatum est sic facere. *Lysetta*, non tu
me diligis?

Lys. Velim certe magis, si abstineres nequitiis.

Lep. At potin' tacere? *Lys.* Si in rem meam
fuerit. *Lep.* Circumspecta igitur,

Nemo est? *Lys.* Non.

Lep. Agè, primùm cape sis hos aurcos.

Lys. Principium placet.

Lep. Nunc sinq; te deosculer.

Lys.

Lys. Quin item, si lubet.

Lep. Diu ego advigilavi aliquando ut te solam sine arbitris alloquerer.

Nunc mihi commoditatem hanc obtulit occasio ; sed priusquam rem aperiā

Tria mihi ut spondeas, Fidem, silentium, operam.

Quæ mihi si præstiteris, Fortuna faculam alluxit lucrificam tibi :

Sin minus, perieris. *Lys.* Spondeo, & præstabo certè.

Lep. Certe ? Nil moror illud certè : Iurandum est tibi. Iura. *Lys.* Omnes Deos.

Lep. Nunc piè, ob istuc hem iterum tibi —

Dat plures nummos.

Lysetta, spes mea, scæmineis extra induar mūditiis licet

At intus ——— (Tace Meretrix. *Lys.* Mas ?

Lep. Dii me. Cave sis merx mala.

Lys. Ita me Dii ament ut ego te advertens id milles judicāram prius —

Sic *Lydiam* usque contuens ex improvise erubescere, Pallere mox iterum, mediosque per jocos suspirare solebas sæpius :

Quin & mores porrò alii, scæminarū quàm esse assolent, Oris petulantia, raucior vox, improbitas manus, osculi, incubitus,

Atque iste nimio nequam trajectus oculi.

Ah scelus ! nempe istuc erat. Mirabar hercle cur sic scæmina.

At alieno cur habitu sic lates ? cur dissimulas ?

Nec amicis temet aperis ?

Lep. Vin' dicam ? ab inimicis ut caverem

Nemo est ? Audi. Pater meus *Tiberius* ex urbe est Neapoli,

Genere de Malurri, nobili, factiosâ & fortunatâ familiâ :

Hanc inter & Masoltiam, cum Florentiam huc missus
fueram,

Tantæ erant inimicitæ, & antiquum diu odium,

Omni ut molimine, manu adedò & insidiis

Eradicare quæreret utraque inimicam domum. Ad-
vorte porro:

Sub illa tempestate natus ego ibi fueram, nihili, misel-
lus carnifex

At in lucem ut exii, Pater meus, ut vitam præstaret in-
nocuam mihi,

Nutricem edocens, fecit pro fœmina ut cluerem.

Obtinuit hæc Fides. Verùm ætate ut creveram,

Ne res aliqua innotesceret, Florentiam huc amo-
veor:

In viciniam hanc incido; cum *Lydia* consuesco; amo.

Lys. At cur sexum usque simulas, nec hanc postulas
in uxorem à Patre?

Lep. Ita animus est nunc mihi. Nam postquam
(uti est Fama)

Res Neapoli sunt compositiæ, decrevit nunc Pater fa-
stâ familiis gratiâ

Detrahere hunc fucum, & facere rem cunctis palàm:

Intercâ ex hoc habitu istoc fruisca commodi,

Quòd, ubicunque sic animo collibitum est meo,

Impunè hanc contuear, alloquar, amplectar, osculer.

Lys. At, quid ego ut hic faciam tibi?

Lep. Promissam ut præstes operam,

Apud eam hanc rem collidè aliquo insinues modo.

Me juves, *Lucretium* dejuves: tantum est. Falsa si
hic fueris

Per æterni regnum Iovis, dedam te toxico ad necem:

Sin sobriè rem curasses, age, cape hoc sis aurum,

Eris Regina Cypri. *Lys.* Promeruisti hercle.

Lep. Sancti, eamus. *Vidit Lep. patrem egredientem.*

Act. i.

Act. 1. Scen. 9.

Tiberius & puer à domo Tiberii. Cassander.

Tib. Puer ? Puer ? Columbarum hac mihi, Non erit
aucupium hoc vesperi,
Non, non, non, obductum cœlum est. Vide, quin ut
cornices crocitant

Pluvix, Puer, pluvix. Cohibe Hispaniolos; Canice,
Dorilas. *pu.* Intrate, Intrate.

Tib. O generosam ! ô regiam avem ! quam est hæc
manifesta ! (mei !

Quam integrè pennata ! quam docilis ! quam amans
O generosam ! ô regiam avem ! sic, Hæc tibi.

[*Reddit puero.*]

Quam ingerit mala ? placidè, placidè, placidè.
Eximè quam hesternò se ex expedivit vesperè ! ah mea.

Pu. Næ, ego fui infœlix qui illic non intereram.

Tib. Non intereras ? *Pu.* Neutiquam.

Tib. Non intereras ? *pu.* O, utinam.

Tib. Ah convenerunt ibi ad lacum dico, noster ?
qui ad pedem est montis Lernii

Mala crux, ubi tu nuper & Flavius, vin' ?

Pu. Lemnium dicis ? *Tib.* Lemnium, Lemnium,
lacum Lemnium, ipsissimum.

Convenerunt ibi, inquam, ad accipitris hujus famam,

Signior *Bentuglio, Don Hermando Del' humore Hispa-*
li cavaliere Marte bellonin di Mantua, (niolo,

Et centum, credo, alii nobiles & summi viri.

Ipsè Princeps expectabatur, sed nullus venit,

Literæ credo ex Hispaniâ, aut aliquid certè inerat.

pu. Benè habet. *Tib.* Iuxta ripam ad sinistram,
prædam ecce conspiciamus.

Consistunt omnes, & tacent; exerto brachio, ibi
ego hanc mitto manu.

Pu. Ah, quam inuenustus fui ego, qui tam incommodè tunc aberam!

Tib. Illa, vt fit libera, longè è conspectu avolat,
(Ambitiosis documentum, ut ad tempus se segregent,
quò clariùs emergant)

Ecce enim mox illa læta è longinquo redit (*cick*)

Hisp. Ah, himpe &c.

Nimia erat lubentia ambientem tum suspicere,
Circuitu docentem suo summa nos non posse nisi per
ambages assequi.

Pu. Ah. Quam ego nunc sum miser? ah, Voluptatem regiam!

Tid. Et jam omnes hanc mirantur, seque ipsa miratur ipsam.

Pu. Ah quæso, me enecas. *Tib.* Et jam minor fit, mox tantula, mox nulla.

Quærebant tum omnes hanc. Vnus fortè inter alios
cui acies perniciosior erat,

Eccam inquit, sub nube: monstravit, sed nemo vidimus.

Cass. Instat quinta, apponatur cœna: Vbi esse hunc
dicam tam diu? Gravida?

Cassander è domo propria consulens horologium.

Tib. Alitem ibi ne amitterem, inclamo ego iratus—
Ostende hem aliquis prædam

Parit puer citus: factoque mox celeusmate, videre
hanc fas erat.

Tanquam cum stella decidit, fulgurantem semet desuper. *Cick, whir.*

Cass. Horatius si redit, ego *Tiberium* adi.

Tib. Tria confecit præcipitia. *Pu.* Tria?

Tib. Tria. *Pu.* Tria? *Tib.* Tria. *Pu.* Ah.

Tib. Ferire cum occeperat, immergit se mihi anas.

Cass. Atque eccum!

Tib. Ni fecerat. *Pu.* Falco autem.

Tib. Ille seu sagitta celer,

Recta

Recta se pernix vibrat, & accelerat locum.

Pa. Here? — *Ostendit ei Cassandrum.*

Tib. Madre ella amour fa la la la la. *Puc.* Cancro?

Cantat, & ingredientem revocat Cassander.

Act. I. Scen. 8.

Cassander. Tiberius. Puer. Lepidus. Lydia.

Cass. *Tiberi!* *Tiberi!* Heus *Tiberi?*

Tib *Cassander?*

Hem puer, iintro, pateram huc vini ocyus *Puer, bene.*

Cass. Summe *Iupiter!* (*Exit puer in aedes Tiberii.*

Quàm ægrè ad nos respicis?

Tib O *Cassander*, hæccine tu mihi? herclè subita
mî res fuit,

Verum porrò. *Cass.* Meum inter *Horatium*, tuamq;
Tiberi, Filiam

Sæpiusculè tecum egi aliquando ut nuptiæ fierent:

Nunc id hodiè huc venio ut de illâ re tecum transigam.

Tib Hum, *Horatium*, adolescentem pol optimum,
filium tuum,

Ærate, familiâ, ingenio, divitiis, non eo inficias,

Dignum, quocum contraham, adolescentem oprimuni

Verum, mî *Cassander*, seriò ego nunc dico: E *Neapol.*
cùm sim

(Quò rebus jam compositis redeundi est mihi animus)

Viro hic *Florentiæ* Filiam si nuptam darem

Incommodum mî cederet, vitæque inverteret reliquæ
rationem meæ.

Cass. Duriusculum est hoc quidem sic primo in in-
gressu mihi statim reniti.

Incommodum? quid valet ille amicus qui commodum
præ amico habet?

Tib. Immò ille ad quid valet, sibi ipsi ut placeat,
amico qui incommodat?

*Prætereà mea Filia Filium ut nolit tuum, ha ha ha,
Si nolit? Cass. Rides? Per Deos haud te decet.*

*Tib. O Cassander, ha ha ha,
Risus seni est ignis in Hyeme, est umbra in vere, est
potus in Febre*

*Est vinum in convivio, est amor in Vino, est lectus, est
focus, est cibus, est potus*

*Risus seni? ut non rideat Tiberius? ut sit tristis Tibe-
rius? Fa la la la la.*

*Cass. Quin Ride quantum lubet, usque dum te dif-
feras etiam,
Modò id non fiat in contumeliam mei. Per Deos hoc
non feram.*

*Tib. O non, si India mihi daretur. Verum à risu ut
abstineam,
Ut penitus abstineam, Istuc est, Cassander, ut non ri-
deat Tiberius;*

Ut sit tristis Tiberius? Fa la la.

*Cass. Quin & ilia etiam ridendo
Dirumpas, & per me licet, verùm heus tu?*

*Tib. Nam quid est?
O lepos, ô hilaritas! ut ego vos amo & colo?*

*Cass. Non adeò est invenustus, Filia quem spernat
tua.*

Tib. Neq; adeò instructus, Filia quem depercat mea.

Cass. Instructus? quid hoc?

Tib. Tantum est; deficit illi aliquid. Verum Basta.

Cass. Dii immortales? quasi Fœminam hunc dicas.

*Tib. Non dico, Cassander, non dico: Verùm her-
clè si foret,*

Impetrabilior, credo, esset mea filia, ut cum ea cubet.

*Cass. Sanè edipol profectò, quænam est hæc con-
tumelia?*

*An pro deridiculo me habes? Tib. Indignum pol hoc
esset.*

At

At vin' dicere me nunc serio ? Des mihi hem ergo manum.

Cassander ! quid ego apud te mentiar ? reclamant his nuptiis

Leges Naturæ, gentum, tantum est, Fidem si hic non adhibeas mihi, *Puer vinum ministrat.*

Nec minùs ridebo, nec cantabo minus. Hem tibi ut lubet *Fropinat Cass. ille recusat.*

Non vim feres, ne metuas.

Cass. Nec curo. *Tib.* Vale.

Cass. Immò & aliud est, Tiberi.

Puer. Falco iste agrarius quem mercatus es heri

Tam ægrotat à purgamentis. *Tib.* Ædipol' mentiris.

Puer. Valetudinarius est certè,

Di pennat adeò & pandiculatur.

Cass. Magis sollicitus est de accipitre quàm de Filia.

Tiberi ? *Puer.* Res mira est. Non vivet, credo.

Tib. Ibi sunt quinquaginta minæ.

Cass. Eccè ! ego hunc tangam statim,

Mitte hæc, *Tiberi*, & attende ad quod interest magis.

Tib. Benè *Cass.* Quando adeò sis bellus, istiusque quam tui conditionis negligens.

Tib. Admisceatur illi Caledonia cum pipere. *Ex. p.*

Cass. Tangam ego te jam statim.

Tib. Ipse mox veniam. Quid hoc ? quid istuc ? conditionis negligens ? quid hoc ?

Cass. Immo nihil. Vide modò ne quid labis familie adsciscas tuæ.

Tib. Ha, ha, he. Istuc erat ? videro, videro, labis ? *Puer* tu tua curassis

Mea cuicumque nupserit præstabo ego illam viri à vitio integram.

Cass. Marem oportet esse meum Filium.

Tib. Tantò est periculi minùs.

Cass.

Cass. Octodecim annos habet.

Tib. Bellus quidem est ista ætate.

Cass. Fervet ætas ea, *Tiberi.*

Tib. Puteo immergatur, faxo, frigebit statim.

Cass. Ha ha, Filia verò tua foemina est, opinor.

Tib. Iurabo istuc. *Cass.* Bene.

Tib. Te opinari? *Cass.* Ah, quàm facetus es!

Tib. O, valdè. *Cass.* Colloquuti sunt simul.

Tib. Ergo non sunt muti. *Cass.* Benè, benè.

Tib. Optimè, quin condormierunt etiam.

Cass. Ne ludas. *Tib.* Immò herclè verò nullus est hic ludi locus,

Nam, si tuus exin' Filius jam deveniret gravidus—

Cass. Ah, scurra tu, tu Sannio, derisor tu deridicule, Abi, inquam sis domum, & in Filiam inquire tuam: Nutricem para, & obstetricem, Dicant hæ tibi filius quid possit meus.

Tib. It me Dii ament, ha ha ha, ut ego natum te credo, ha ha ha,

Qui me hilarem & festivum facias, ha ha ha.

Cass. Ha ha ha.

Tib. Vale, mi *Cassander.* Ha ha ha.

Cass. In malam crucem ridicule. Ha ha ha.

Exit Cass. in aedes suas.

Tib. Satin' ille abiit? summe cœlitum *Iupiter!* quanta est materies in mundo

Deridiculi! credit Hic *Cassander* ejus ex compressu Filii

Gravidam jam diu factam esse Filiam meam: qui quidem si sciret

Vestis has muliebres subter quid rerum gereret

Opus esset ei magis Filix ut prospiceret suæ.

Intrat hic Lepida osculans Lydiam.

Atque eccas, eccas, eccas— unâ nunc simul. Ah ha, nonne dixi? Ah ha,

Ah ha, tara ran tan tan tan. *Lep.* Quin iterum.

Tib. Ah scelus; ah nequam; ah mi mellite carnifex!
Quin istoc ex argumento meum esse planè te scio.

Lyd. Ah mala! sic in publico?

Tib. Intelliget mox *Cassander* (esse,
Occasio si eveniat commoda gignendis te aptiorem
Quam gestandis Liberis.

Lyd. Ecquid facis modi? sic mediâ in plateâ?
Vide sis nunc jam.

Tib. Hoc age sis, mi *Lepide*, hoc age,
Meus es: Vive dum est tempus. Solet brevis esse ætas
ejusmodi virtutibus.

Vita est caduca, fruiere ætate, occasionem opprime,
Tange mihi hanc, tange, tara ran tan tan tan.

Exit Tiberius in edes suas.

Act. I. Scen. 9.

Lydia. Lepida. Lysetta.

Lyd. Ecquid te pudeat? *Lep.* O Labella bella!
pete a me quicquid sit, auferes.

Lyd. Usque ut me ames. *Lep.* Per venerem faciam.

Lyd. Nunc tua est impetratio.

Lep. Tu *Lucretium* ut non ames.

Lyd. Mori me jubēs, si me hunc vis ut non deamem,
Venuitates oportet aliquâ ut exuat suas, oris decorem.
oculorum inortes,

Illamque ô nimiam oris & ingenii indolem. *Lucre-*
tium ut non amem?

Lep. Adde etiam quòd pædagogi adhuc conspectum
tremitt,

Patrisque cum ancillis cubat nec metuitur.

Lyd. *Lepida*, es mala.

Lyf. At Domina mea *Lydia*.

Lep.

Lep. Qualis est hæc Cupido! quale ô est hoc incendium! *Lyf.* Superbias ejus non memoras, absentiam, & contemptum tui.

Lep. Et venustates confimiles.

Lyd. Quàm tu nunc inexperta loqueris!

Immò exindè est herclè multò quòd insaniam magis.

Ah *Lepida*! quæ nunc ludis, fieri potest aliquando
Mea ut sentiscas vulnera; tum stulta, tum intelliges.

Lep. Nihil quicquam scio durius, quàm quod nunc sentio, & intelligo.

Lyd. Ah insipiens! *Lyf.* Vt sic ametur, qui te temnit, qui te habet despiciatui?

Lep. Quem ego dispeream nisi toxico interficiam.

Lyd. Ita hercle est infelicitas.

Lep. *Lydia*, mel meum, scis opinor quàm te amo, quam cordi sis chara meo;

Mihi crede, mea rosa, ah, ex quo primùm occœpisti contemptorem amare hunc tuum,

Ita meus est in te Amor, tuos ego dolores, tuas usque ærumnas pertuli;

Nec *Laetitiæ* unquam crudelitas uspiam te ægre habuit,

Quin eodem ipso tempore tua illa ægritudo pectus sauciavit meum:

Aliquando tamen per vices rideo, & salto, & animum oblecto meum.

Lyf. Næ, tu multum huic debes tuam quæ Fortunam induit.

Lep. O deorum *Cupido* cœlestium scelestissime!

Lyf. Ama, qui te amat, *Lydia*.

Lyd. Vbi ille sit mortalium? credo, omnes me contemnunt, aspernantur, & despiciunt.

Lep. Immò, ne istud dicas, mea *Lydia*; novi enim ego quendam qui afflictum adeo

Te

Te amat, quam tu amas hunc *Lucretium*.

Lys. Ausculta sis, *Lydia*. Non est mundus emortuus tibi.

Lyd. Miserum esse oportet alium qui amantem amat,

Verum garris, & me ludis, scio.

Lys. Inquire ultra in hominem.

Lyd. Quis ille ut sit autem? quâ formâ? quo decore? quo sanguine?

Lep. Sanguine par tibi, at formâ & decore impar.

Lyd. Vbi ille ut habitet?

Lep. Haud procul à vestris ædibus.

Lyd. Illius autem animi quis te participem fecit?

Lep. Ipsus.

Lyd. Scit ille me amare alterum? *Lep.* Admodum.

Lyd. Atque etiamdum me amat?

Lep. Sanè. *Lys.* Certè est hoc magnum

Magni amoris specimen? *Lyd.* Certum est hoc tibi?

Lep. Æquè ac est ipsi qui amat.

Lyd. Estne ergo tibi Amicus?

Lep. Intrinsecus; nihil scit ille cuius non & ego Sum particeps. *Lyd.* Oportet ergo ut hunc ames.

Lep. Æquè ac meipsum amo

Multò autem iste amat, ego quàm illum, magis.

Lyd. Vidi ego aliquando hunc?

Lep. Quin sæpius, quoties me.

Lyd. Alloquutus est me olim?

Lep. Compluries, quoties ego.

Lyd. Quâ ætate est? *Lep.* Meâ.

Lyd. Qualis est ingenio? *Lep.* Lepidus.

Lyd. O *Lepida*, tu quæ *Lucretio* familiaris & vicina es, adjuva me, aut pereo.

Lep. Callidum ego mercatum feci, quid de meo hoc fiet igitur? subservi, *Lysetta*.

Lyd.

Lyd. Amor me jubet unum tantum ut amem, pluribus obsurdiam.

Lyf. Idem pol amor *Lucretium* alteri captivum fecit, surdum tibi.

Lyd. *Lepida*, tuam operam: Nisi auxilio mihi fueris, occidi—

Lep. Auxilium frustra rogat, qui petenti negat.

Lyd. Quos cruciatus nunc sentio meo pro *Lucretio*?

Lep. Eosdem quos pro te, *Lydia*, amicus nunc sentit meus.

Lyd. Iube aliam ut amet. *Lep.* Hoc idem te *Lucretius* jubet.

Lyd. Ah, *Lepida*, me interimis. Per ego te salutem, per mortem & vitam meam,
Per si quid cupis gratum olim ut faciam tibi, per te,
per me,

Cujusq; tu summe expetis amorem rogo, *Lucretium* ut convenias.

Mærores hunc doceas meas, at sic istuc mea *Lepida*
E fenestrâ ut hâc proximâ ipsa ego si possim vestros sermones audiam,

Istuc mihi si feceris, certè ego hoc in aliquo amico reponam tuo.

Lep. Tuas herclè me amor dubium & ambiguum facit,

Quem certè ut demerear, nullam recusò operam;
Maximè id vero cum amico prosperare velle te intelligam meo,

Cui benè quicquid feceris, factum erit id, *Lydia* mihi—

Lyd. Sponden' ergo facturam? *Lep.* Spondeo.

Lyd. Da pignus, *Osculatur eam.*

Ah nequam, utinam *Lucretius* esset *Lepida*.

Lep. Utinam *Lepida* *Lucretius* fieret.

Lyf.

Lyd. Ancillare huic, *Lysetta*, sola ne incedat domum.

Lyf. Fiet. *Lyd.* Nunc vale.

Lep. Immò nunc vale.

Act. I. Scen. IO.

Lepidus, Lysetta.

Lep. *Lysetta*? *Lyf.* Hem. *Lep.* *Lysetta*?

Lyf. Quid est? *Lep.* *Lysetta*? *Lyf.* Eloquere.

Lep. Vbi sum? *Lyf.* Vbi sis rogas!

Lep. Vbi sum, *Lysetta*? *Lyf.* Vbi tu ut sis autem, Nisi hic ubi nunc es? *Lep.* Nonne est hic locus, Vndè me dem precipitem?

Lyf. Quale est hoc delirium? *Lep.* Nihil est hic quod frangam? quod demoliar?

Quod perdam? quod perimam? O superi, nisi ego de vobis ingenti aliquo scelere

Injuriam hanc ultus fuero—O! *Lyf.* *Lepide*?

Lep. *Lysetta*?

Lyf. Numnam tu insanis? *Lep.* *Lysetta*?

Lyf. Quid est? *Lep.* Ita me *Iuno* Regina, Ejusq; vir & frater, supremus *Iupiter*, Itaq; me patruus ejus *Saturnus*

Et *Cistor* Pater, aviq; & Proavi, omnisq; Divum Domus—

Lyf. Quid hi autem? *Lep.* *Iuno* Filia, & *Saturnus* patruus, & maritus *Iupiter*.

Lyf. Dic citò. *Lep.* Definitum est mihi—Enimverò ita me, ita me, Ita quid dicam nescio; im no audi, jam scio—Dii me omnes magni, Cœlites supremi perdant, ut ego nisi *Lydiam* hac nocte amplexus fuero.

Verùm

Verùm dixi quæ volui. Val. *Lys.* *Lepi* de! *Lepide!*

Lepide! Hem *Lepide!*,

(vide

Discutias hanc insaniam, habe animum bonum, me
Nisi ego te aliquâ compotem illius fecero.

Lep. Ain verò?

Lys. Sine me modò. *Lep.* Ain' seriò. *Lys.* Faciam
inquam. *Lep.* Vin' tu hercle verò?

Lys. Videbis. *Lep.* O superi, & tu *Iupiter*, remitto
nunc hanc omnem injuriam vobis.

Non me ludis? *Lys.* I domum, modò aliquid mox
fiet, ne dubites——

Lep. Hem istuc tibi, hem iterum. *Lys.* Immò ni-
miùm est, nolo.

Lep. Hem inquam.

[*Dat pecunias.*]

Oportet, inquam. *Lys.* Quale ego nunc facinus tuam
in gratiam meditor?

Lep. Per *Iovem* sub habitu *Lucretii*, faxo ego istius
haud te unquam pernitebit.

Lys. Vale.

Exit Lys.

Lep. Divûm hominum pater! ut animus mihi
ægroratus in integrum jam rediit subitò!

Quod si istuc *Lysette*, quod promiserit, præstiterit
mihi, Sum Deus, sum Deus sum Deus. *Ex. Lep.*

Finis Actus Primi.

Actus secundus. Scena prima.

Horatius, Lucretius.

Hor. **V**Bi ego hunc inveniam?

Luc. Atq; eccum, *Horati*? *Hor.* *Lucreti*?
Mille visi sunt mihi anni ex quo te dulcis, vidi.

Luc.

Luc. Quin & idem ipſus herclè te erga affectus eſt
Nam toto illo die mihi animo eſt ægrè & malè, (meus
Quo te mihi non datur oculis tueri meis.

Hor. Perambulavi totam, credo, urbem in quæſtione
nem tui. (dem.

Luc. Quærebas eum qui à te nunquam diſcedit pe-

Hor. Amas me, *Lucreti*, quantum amabas prius?

Luc. Immo herclè creſcit indies amor in te meus.

Eòq; uſq; accrevit culminis, creſcere ut non poſſit am-
plius. (tibi?

Hor. Hem mi, quid iſtuc eſt ſuſpiri? nunquid malè eſt
Certè ædipol videſis, ô Dio! quin grandior es mihi
viſus cum tumentis pectore:

Medius fidius non vales. Aut opilationes, aut aqua
magis inter cutem.

Mihi crede, *Lucreti*, tempore hic malo proſpiciendum
tibi intelligo. (prius.

Luc. Immo ſerum nunc iſtuc; perſpectum oportuit

Hor. Quî hoc? *Luc.* Tantum eſt. *Hor.* Iupiter,
quàm ſuſpiria!

Dic amabo, mi *Lucreti*, ſubtriftior qui es factus con-
tinuos hos multos dies?

Ecce iterum jam denuo. Quid avertis me? ædipol pro-
fectò conſicio herclè.

En iterum ſis denuo. Dabo pignus ni ames.

Luc. Quæſo, alia ſit oratio. (ribus?

Hor. At quæ mihi ut ſit gravior, quàm tuis de amo-

Luc. Haud ingratè nunc pol loqueris, meus enim
in te amor gratiam meretur tuam.

Hor. Gratiam? immò vitam, quicquid mihi in
vita dulce et charum obtigit,

Id omne (mi *Lucreti*) reſero acceptum tibi.

Luc. Immo herclè haud iſtuc, (gaudii.

Verùm abſq; me haud tantum tibi in vita obtigiſſet

Hor.

Hor. Quin dic age, mi *Lucreti*, quonam tu igne
peris? eloquere amores.

Faciam ego quod in me est illorum compos ut fias.

Luc. Utinam istuc verè, atq; ex animo diceres.

Hor. Ah mi *Lucreti*—

(impera;

Simulare me tecum? fac periculum modo, dispice, et

Operam si recuso, habear ego ingratisissimus quantum
est mortaliū.

Luc. Subigit me amor nihil ut te clām habeam,
quin meum omne

Vel summum revelem secretum tibi. Proin animū
advorte;

Quoq; rem rectius perputes, finge tēmet *Horati*, esse
illam quam tantum amo.

Hor. Faciam. *Luc.* Fortè enim ut sit cujusdam
ego me in amicitiam inserui:

Mores quod spectat indolem; & ingenium, adeò tam
similis, *Horati* tibi,

Vt veleo solū nomine (amanti ne succenseas)

Nusquam mihi olim sit animo tam lætum, & benè,

Tua me consuetudine quam cum contingit perfrui,

Adeo enim fuit ore animoq; amabili et tuo;

Vt priusquam ego amor rerum quid esset noveram,

Amicitia hæc omnis in amorem abieret mihi.

Fortè sub id tempus, illa quam ego deperii,

Adolescentem jam tum ibi ipsa deperiit alium;

Quid ego ut hic agerem? occlusa fuit precibus via,

Spe ergo ne exciderem, agi rem dolo prætulī.

Proin amans, amanti ut animo inservirem meo,

Horum ego amorum facio inter ut nuntius fiam:

Longa esset fabula, si hic singula persequerer, eò res
rediit

Indutus ego veste rivalis mei, nocte cupitâ potior,
atq; animo obsequor.

Hor. Tan-

Hor. Tantane cuiquam imprudentia ut fieri, ut amplexa quem amaret

Ab alio non internosceret? *Luc.* Facile decipitur dum sperat amantis animus.

Hor. At quisvis decipi priusquam amator potest.

Luc. Nox, Amor, fucus, confidentia, facile hic deludimur.

Har. Vbivis facilius quàm in hac re possim: amantem nemo decipit.

Luc. Ahi! non ego illam, illa me decepit magis. Nam sæpius hunc amplexa, amplexus hanc inquam, Mortem amplexus sum meam, in timore spem quaerens, in dolo fidem, in flammis refrigerium.

Hor. *Lucreti* mi clarissime, amicos inter (quales ego et tu sumus)

Rectius est statim quàm per ambages loqui,
Clarè quàm ambiguè. Vin dicam quod sentio?

Ex quo inde sum natus ad hoc usq;

Quod est temporis, tam illiberale, tam invenustum,

Tàm indignum quàm est hoc facinus,

Nusquam ego ubivis à quoquam commissum memini.

Indignum herclè non solum liberali, nobiliq; & tuo,

Verùm barbaro, *Lucreti*, adeòq; inculto animo——

Deum atq; Hominum fidem! tot ego argumentis ni tibi devinctus forem,

Haud credo me continerem, injuriam hanc tantam

Quin vel ipse ulciscerer. Fœminam te fallere? et amantem?

Et fiam tibi. *Luc.* Siccine? ô duram nimis, crudelem ô sententiam!

Sine spe amavi, arsiq; & perii, quid facerem?

Hor. At per dolum quid agi, illiberale est atq; indecens.

Luc. At veniam habet is dolus quem amor invenit,

Hor.

Hor. At veniâ qui indiget, culpa non caret amor.

Luc. At culpæ quid admisit, fidem qui de nuptijs dedit?

Hor. At invalida est fides, pacto ubi subest dolus.

Luc. Hei mihi! tantumne est scelus præripere alterius gaudium?

Hor. Qui amicam amplectitur cujus animus in alio abest,

Cadaver ille, haud amicam, amplectitur.

Luc. Siccine? *Hor.* Scilicet. *Luc.* O hime!

Hor. Quid est, *Lucreti*?

Hem, *Lucreti*? *Iupiter*! quid non respondes? quid taces?

(*gens.*)

Luc. Ha, ohime! ha. *Exit Luc. maestus ac plan-*

Hor. *Lucreti*? *Lucreti*? restiti.

Nollem ego meherclè, propter quantum hæc vita valet,

Hujus ut saluti aliquid adversi accidat,

Ita verè est hic nobilis, humanus, atq; amans mei.

Statueram adveniens jam nunc cum illo solus,

Sermonis aliquid de rebus meis habuisse;

Verùm tam subitò se abripuit, miror quid rerum fiet.

Quin herclè cum cogito—heri ego quid dicam de *Crispino* servo meo,

Quem *Perilla* suæ amicæ meo ego cum munere ad *Lepidam* jam dudum misi.

Act. 2. Scen. 2.

Horatius, Crispinus.

Crisp. Amicus ut hic fiet? *Hor.* Atq; eccum opportune. *Crispine*? *Crisp.* Oh.

Hor. Dic uno verbo, citò vivusne sum an mortuus?

Crisp. Mortuus, mortuus;

Tam

Tam herclè es mortuus, here, quàm est mare mortuum.

Hor. Enimverò loquere? *Crisp.* Næ, tu *Lucretium* hunc amicum elegantem habet.

Hor. Quis istuc? *Crisp.* Tradidi armillas tuas *Perilla* amicæ meæ,

Quæ *Lepida* tuæ perquàm est intima: enarravi apud illam

Amoris tui progressus omnes; quo pacto mediante *Lucretio*

Desponsata est tibi *Lepida*; neq; illud, omisi, illam à te esse gravidam,

Et jam vicinam partui, quodq; à Patre ejus *Tiberio* petiisti eam uxorem tibi,

Qui etsi primo congressu reluctari nonnihil visus est, Tamen spem esse brevi posse eum immutari.

Hor. Dic citò, metuo quò hæc res evadet.

Crisp. Dixi porro

Te ultimo die Veneris eam totam per noctem habuisse in lecto tecum;

Perilla, ubi hoc audit, obstupuit illico, neq; credidit fieri posse,

Vt eam cui omnia *Lepida* secreta essent cognotissima,

Res tanti momenti lateat; adjecit insuper falli te,

Si in amplexibus eam fuisse tuis ultimo die Veneris arbitreris,

Quippe illâ (inquit) nocte mecum unâ cœnæ interfuit Apud amicam quandam suam; cumq; multâ nocte reverteremus,

Illâ, ne Patri dormienti molesta esset, ad meas perrexit ædes,

Atq; ibi totam noctem dormivit; & quod magis est, *Millies* (inquit) ego *Lepida* vestes indui, exui, atqui tantum abest.

Vt

Ut videatur gravida, ut mihi sæpiculè abortiretur suspi-
cio, Fœminam non esse eam,

Adco restrictum habet ventrem, et valdè tenuem.

Hor. Interime me ocyùs, quid tum postea.

Crisp. Dedi tandem *Perilla* in manus

Tuo nomine decem aureos, tradidi etiam & armillas,
oravi ut quàm primum

Opportunè potuit, deferret has ad *Lepidam* : detulit
statim ;

Idq; lubentissimè : ubi rediit, quid agitur (inquam)
Perilla ?

Illà, fabula est, inquit, totum hoc negotium : *Lepida*
hanc rem

Pro miraculo habet ; negat sibi quicquam commercii

Cum *Lucretio* fuisse unquam, hac in re præcipuè : quiri
ejusmodi se

Ne cogitasse quidem nuptias : ne dum desponsata
esse affirmat : (eam

At multò minus esse se factam gravidam ; porrò apud
Lucretium tuum hâc de re ne verbum quidem unum
fecisse unquam.

Deniq; ut verba sua aliquo facto consignaret, eccè
iterum armillas tibi :

Iamne intelligis ? *Hor.* Nimio plus quàm velim :
verùm nequeo credere.

Crisp. Quid ni credas. *Hor.* Quia hæc si vera esse
crederem, extemplo morerer.

Crisp. Immò non credis, quia non placent hæc tibi.

Hor. Quin non ipse id novisti ?

Ultimo die Veneris eam in meis totam noctem fuisse
amplexibus ?

Quî fieri potest igitur ut hæc vera sint quæ narras.

Crisp. Herè in toto hoc negotio nimium fuisti cre-
dulus. *Lucretius* ille quem tanti facis,

Quem

Quem ad omnia tua admitus consilia, vereor —

Hor. Quid vereris?

Quid dicturus eras? *Crisp.* Immò nihil.

Hor. Eloquere inquam.

Crisp. Vin^o ut quod res est dicam. Vereor ne *Lucretius* huc usque sutelis suis

Deluderet te perfidus. *Hor.* Tace scelestè, *Lucretium* ego ut perfidum credam,

Qui meum amorem tam religiosè semper coluit?

Crisp. Simulavit amorem, Here.

Disimulavit odium: suis te ducitat fallaciis. Mihi crede, non est hic

Quem tu Eum esse arbitraris.

Hor. Mancipium- Ipse cum perfidiæ sis plenus
Et perjurii, hujusmodi & illum reris consimilem tibi.

Crisp. Sine dicam quod sentio,
Furorem tuam *Lydiam*, *Lucretium* hunc amare, ais
perditissimè.

Hor. Hoccine illud est? scio *Lydiam* amore *Lucretii* flagrasse diu,

Scio insuper petiisse eam sæpius à *Lucretio* ut se uxorem sibi duceret,

Respondisse etiam *Lucretium* scio, non posse se adhuc
vel cogitare nuptias,

Quod si eam amaret, patrem meum adiret, ut se uxorem desponderet sibi.

Crisp. Quid opus est ei in uxorem ut hanc ducat,
quâ tuo pro arbitrato

Frui inaptâ potest?

Hor. Illiberale Hominis ingenium, & servile
Qui *Lucretium* meum, meum *Lucretium* apud me in-
conciliare conatur adeò!

Crisp. Utinam quod conator efficerem. Audi He-
re, & advorte animum

Qui fieri potest, ut hæc *Lucretii* facta cum verbis *Perilla* consentiant?

Dicit *Lucretius* se pridie conciliasse tibi amorem *Lepida*.

Tu *Lepidam* ex te gravidam esse ais. *Perilla* deierat
Neq; esse tuam *Lepidam* magis nunc gravidam, quam
cùm recens fuit nata.

Hor. Annon usus sum oculis ultimo die Veneris?

Vidi ego, inquam, *Lepidam*

Amplexatus sum eam, & deosculatus milies; quin ac-
cubui etiam,

Neq; hæc somnia fuerunt; neque quod sciam insanivi,
Et hæc in re mihi ipsi magis quam alii cuiquam credo.

Crisp. Non nego, *Here*, adductam ad te sæpius
fuisse fœminam;

Verùm *Lepidam* hanc fuisse id verò pernego.

Here, non soleo ego frustrà huiusmodi suspicari tech-
nas.

Proin' si me audies, quando accessura est ad te iterum

Hæc quam apellas *Lepidam*, qua vi, quibus astutiis ad-
ducas eam ad lucem,

Intuere eam penitus. Si tenebræ impediunt quo minus
Dignoscatur vultus, quid restat nisi ut vi illam arri-
pias?

Deliberandum non est: Hoc ni feceris, & tuis obstas
amoribus,

Et *Lucretium* illum pateris glaucomam tibi ob oculos
obiicere,

Vt illud videre te credas quod non vides. Proin si aspi-
ci se recusat

Vlnis correptam defer ad nostras ædes; tum si qua
latent astutiae

Continuò fiant palam.

Hor. Herclè cum cogito, non abs re est quod mones
Hum

Hum. Faciam hoc sedulò, idque priusquam sonnum
his video oculis.

Eamus ad Cœnam.

Exeunt.

Act. 2. Scën. 3.

Don piedro. Grillus. Citharædus.

Don. O per dios quæ aquell villaco m'a traydo
Bide, bide, bide — siccine æquum est mei ordinis vi-
Ornatum incedere, & *Lepidam* meam visere? (rum,
Doh reniego, del mondo, ubi es villaco? holla mo-
chacho.

Gril. Signior. *Don.* Burrachio.

Gril. *Don piedro*? here mi?

Don. Esclavo. *Gril.* *Don piedro pacheco.*

Don. D'Alcantara, villaco.

Gril. D'Alcantara villaco, *Don piedro Pacheco*
D'Alcantara

Beso las manos dev' mercede.

Don. Los piernos villaceo,

Age, age, tu manus ut osculeris meas? Istoc viro no-
bili sat est,

Te decet osculari pedes. Age.

Gril. At sine me calceos detergere prius;
Dein' osculabor.

Don. Qu'n tu hoc p'llium, bide sis; plumula
est, excute,

Oh, placidè, placidè; ad hoc exemplum: bide, bide:
summis digitis,

Bide hic sis autem, tibialia, l'indamente, l'indamente.
Doh mochacho

An me pro equo aut mulo habes? desine nunc jam
circum contemplare me

Penula ut decet? *Gril.* Per quam optimè.

Don. Vestitus reliquus? *Gril.* Elegammente.

Don. Sic oportet, me enim omnes exemplum habent elegantiae in vestibus.

O bide sis, plumulas & has carpito. Mochacho.

Gril. *Don?*

Don. An nunc concinne satis? quid varvum meum?

Gril. An vis hanc etiam detergeri?

Don. Mal fuego os ab rase villaco.

Gril. O, quæso ne succenseas.

Don. Detergeri Varvum, quam aquâ aspergi odoriferâ oportuit magis?

At at at *Citharæde* quid stas? quid suavi cantu ædes hæce

Non concelebras? bolo ego, inquam, salutare hodiè *Lepidam.*

Alla Hispaniece, alla gala, alla gala: age, age, incipe. Accede propius; sine strepitu, & debitâ cum reverentiâ.

Tu hic *Citharæde*, tu illic asta *Grille*: nunc incipe.

*Citharædus canit ad Citharum flavam
la gentil dama.*

Don. Oh galano, ô gentil. Por dios olla maravilla gratiosamente, hoh.

Gril. Perquàm optimè sanè.

Don. Quid si ego etiam occentem, *Grille?*

Gril. Censeo: & ego te adjutabo etiam, Here.

Don. Buenos dias

Ala fenniora *Lepida*, hermosa, galana, gentil.

Gril. Quem alloqueris, *Don?* nam pol ego neminem video.

Don. O Burrachio! non bidisti meam *Lepidam* quæ mihi annuebat modo,

Vultu hilari, & jucundo? neq; illam audivisti, credo.

Gril. Non certè, neque tute ipse credo.

Don. Doh reniego los cielos

Mentiris pecus- por estas varvas eloquuta est clarè
Don. piedro pacheco, D'Alcantara me recommenda
 ala senniora vestra

Citharæde, nonne audivisti? *Cith.* Non.

Don. Malos annos? non?

Neque ego igitur Cantilenam audiui tuam, *Picaro*
 vagamundo ministril,

Abi sis canis; etiam respexis, berbero.

Cithar. Mercedem.

Don. Mercedem? Il'diablo, sat est mercedis quod
 vivis,

Non est nunc locus *Citharædis* operam dare: *Grille*,
 des huic viginti mina,

Gril. Cape sis viginti minas. *Don.* Abi nunc jam.

Cith. Diu te perdant. *Exit.*

Don. Elclavo mio. Quando nos hic soli sumus, tu-
 que nunc primum mihi

Factus es servulus, bolo ego mores uti meos addiscas
 probè.

Hilaris ubi sum, hilaris tu esto: cum irascor, treme,
 treme, treme.

Si quid affirmo de Cavaliero, tu dejera, & si opus est
 pejera.

Gril. Faciam. *Don.* Por dios por todos lasson-
 tos, poh reniego del'Emperador

Si quid bonæ rei alicundè corraferis, mecum fac com-
 munes:

Sive id æris quid sit, sive opsonii, præstare potes in re
 vili obedientiam.

Bolo enim id quicquid sit è meis ut accipias manibus
 Beneficium ut fiat meum; non quod ego harum rerum
 sim indigus —

At portua vida, quæ istæc est averfio? hum! itane?

Grillus furtim semur Caponis edit.

Tradas hoc mihi. Vbi verò es nactus? eloquere villaco.

Gril. Fame impulsus à *Citbarædo* suffuratus sum modo.

Don. Vbi verò reservasti? an satis lotæ sunt tuæ manus? *Gril.* Non lavi ego hodiè.

Don. Crus gallinaceum? por vida d'el Emperador Hoc tribus vel quatuor biris in Hispania nobilibus sufficeret:

Serba, serba inquam in crastinum. Nimis borax es; Non amo bentriones istos edaces, præsertim carni-
boros,

Vna insalata, colta di mano di fanci ulla, una oliva,
Aut tres uvæ passæ, frustulum panis, vini sortiuuncula;
Modica, modica, sit est, nimium est: Poh.

Gril. Liberalem ædipol herum sum nactus, quan-
tum intelligo.

Hoc quod restat pauxillulum, tres dies nos alet utro-
que credo,

Ita ut verba audio.

Don. Vamos nunc *Grille*. Atque audin?
Dum per plateas incedimus, tu à tergo me sequere, at
duobus

Ad minimum interpositis passibus—

Gril. Sine me modo
Ego istuc recte fecero. *Don.* Vamos.

Gril. I præ. Here,
Quando tu duos passus confeceris, hinc ego insequar.
Vnus, duo, tres. O here, rursum incipe.

Don. Vamos, Vamos. *Gril.* Vamos, Vamos.

Act. 2. Scen. 4.

Don Piedra. Tiberius. Grillus.

Don. Signior Tiberio? *Tib.* Oh! (*Tib. in genua.*
Don.

Don. Benè facis, dic mihi *Tiberi*,
Quando me virum esse illustrem noveris & Filiam
amantem tuæ,
At quid tantas nectis moras, neque rem semel expedis?

Tib. *Don Pedro*, *Don Pacheco*, *Don Pedro Pacheco* D'Alcantara,
Novi ego satis virtutes tuas, neque pol meam filiam
Tali viro dignam deputo; propterea nec
Animum inducere possum ut credam te hanc rem
Agere serio.

Don. Nempè tu me solus in hac urbe nosti;
Ob istud d'etum exurge sis in pedes.

Tib. Immò haud me decet.

Don Grille villiaco, Vnus hic est è primoribus *Florentiæ*: ab hoc exemplum cape.
Verùm *Tiberi*, por vida del'Emperador, ego tecum
nunc seriò ago,
Ejuro, alos cielos: Iuro, inquam, me libenter hanc
illi gratiam facere.

Tib. Ne jura: credo tibi. *Don.* Immò hercle de-
jero. *Gril.* Et ego por dios
Por todos los santos.

Tib. Sed si meam satis novisses Filiam
Aliter sentires, scio: Nos nisi mortales sumus; tu—

Don. *Tiberi*, Rex eris,
Consurge in pedes, lubet mihi hanc in uxorem ducere.
Consurge inquam.

Tib. Immò quæso te, haud me decet, inquam.

Don. Lubet, lubet inquam,
Lubet hanc tuam *Lepidam* accipere in uxorem mihi,
lubet.

Tib. At magnificentiæ tuæ non deerunt, scio, Re-
ginæ in mûndo plurimæ.

Don. Rebera multæ me expetiscunt foeminæ nobiles, principes, Reginae,
Quas ego omnes sperno ac repudio extra hanc unam
Lepidam. *Gril.* Reginas? ha ha he.

Tib. Quin tu quæso unam ex istis Reginis

Gril. At ego coenam mavolim.

Don. *Tiberi*, sat est, Multò mihi est facilius
Illam Principem aut Reginam facere, quàm non a-
mare. *Gril.* Reginam? ha ha he.

Don. Ha, villaco pocas pallabras.

Tib. Quin igitur, ut ex animo te id verè velle intel-
ligam;

Remittas, quæso, ei munus aliquod tali marito dig-
num.

Don. Atque herclè benè mones. Habeo hic versicu-
los quosdam quos composui hodie
Elegantes emui gentiles.

Gril. Esne tu ejus Pater quæ Hera futura est mea?

Tib. Ita verò. *Gril.* Operi, operi.

Tib. Habeo gratias,

Quorsum verò magnificentia tua tot chartulas cir-
cumfert?

Literæ, credo, ab aliquo ex principibus Italiae.

Don. Non certè

At Archidux Mediolanensis novit me, novit me.

Sunt hæc poemata varia,

Quæ amicis cum vacat recitare soleo. Hoc in laudem
artis est Poeticæ.

Hoc epitaphium est Imperatoris *Caroli* quati? Quid
hoc?

Servus tuus humillimus. Oh, literæ à Vice Rege Nea-
politano.

Hah? Oh, jam inveni- Madonna Iamora. Ah, mini-
mè, minimè, non est,

Bide,

Bide, bide, bide : Iam reperi, habe tibi ad *Lepidam* :
Inspice. Hesternâ nocte à coenâ nescio quomodo è
calamo emanârunt ;

Nihili versiculi : Verùm faxo haud quisquam versus
meliores dabit : age, me amet

Verùm dic mihi quando fient hæ nuptiæ ?

Tib. Pro tuo arbitrato

Verùm nosti, opinor, quam me hic importunè *Hora-*
tius quidam sollicitat ;

Nec esse est ut hunc prius ab incepto dimoveam. !

Don. Mala, pas qua del dios à el villaco; nempe il-
lum dicis

Qui evulgavit undique *Lepidam* ex eo esse gravidam ?

Tib. Ita verò

Vtinam tu cum illo exostulares hanc injuriam.

Don. Vidi ego istum hodiè ante coenam hoc ipso
in loco, nisi hinc aufugisset,

Pol il cuerpo santo de la ketania, si has ego ante ædes
illum rursus offendero —

Tib. Verùm cave sis tibi, nam adolescens iste pug-
nax est valdè.

Don. Pugnax ? malos annos ? cum hoc certè pugna-
rem vel ligatis manibus.

Tib. At solutis pedibus, non ? Sanè herclè quidem
egregius es tu Asinus, Per Deos

Obsecro te, Fili mi, i unâ nunc mecum domum, mihi
herclè libido est

Te risu interficere. Fa la la la. O mortales elegantes
asinos !

O æternam risus argumentum ! O fili mi ridicule !
ha ha he.

Exit Tiberius.

Don. Quantus ego sum mortalis ! quanti me om-
nes æstimant !

Dixi in uxorem hujus me velle Filiam, mira res est,

Is præ gaudio insanivit protinam? *Gril. Don?*

Don. Responde mihi, *Grille*; nonne tu Deos hodiè precibus invocasti aliquà?

Gril. O immanissime! *Don.* Ita herclè opinabar, quando Herum me nactus sis tibi, Dii te amant procul dubio. Verum, Vamos, Vamos, oh si *Horatius* nunc obviam daretur mihi.

Exeunt.

Act. 2. Scen. 5.

Horatius. Lucretius.

Hor. Eccum. *Luc.* Eccum.

Hor. *Lucreti*, ut vales? abscessitne dolor tuus?

Luc. Familiaritate fit lenior.

Hor. Verùm dulcis mi *Lucreti* de *Lepida* nunc Pauca obsecro.

Luc. De illa? nempè unâ semper tecum adest Et jam nunc quàm olim magis.

Hor. Amplectar ego illam hac nocte, *Lucreti*? Absque te nihil fit. Dic amabò, quid ais?

Luc. Faciam ego quod est meum.

Hor. Quam alacriter & statim! Verum aliud est.

Luc. Eloquere.

Hor. Illam coràm ut contempler, aut apud vos illic intùs

Aut amotâ transfennâ è fenestrà, & interdiu. Nam ex quo mihi desponsata est

Intuendi illam ex animo haud evenit mihi occasio.

Luc. Vix æquum oras, *Horati*, ut quæ pro virgine & nobili & pudicâ probet

Conveniendi te gratiâ è propriis suis ædibus ad alienas transiret

Quibus foemina non sit alia, una quàm Nutrix vetula:

Quid

Quid dicerent hic omnes? quin illud de fenestra est æquius aliquanto:

Hic tibi si placet, operam non reculo meam.

Hor. Nonne, obsecro, est sponsa mea?

Nonne est à me gravida? nonne est vicina partui?

Quorsum ergo hæ delicie? res brevi palam erit ubi necessitas obnuitur. (tero.

Frustrà omnis est cautio. *Luc.* Faciam ego quod po-

Hor. Verùm & aliud est insuper, ut dum rem meam hanc agas,

Vicino aliquo è loco ego vestros sermones audiam.

Luc. Quorsum istud quæso? an fortè apud te suspecta est fides mea, (vitium:

Hor. Haud istuc, *Lucreti*; verùm in amore est hoc Credit tantum quod vidit. *Lucreti* mi, si ames, istud ut effexis mihi. *Luc.* Nempe istoc ego nomine nihil quicquam negabo tibi;

Impetrasti: faciam. Verum sic rem geramus,

Ut undè tu subauscultes, *Lepida* te non conspiciat.

Hor. Curabo istoc sedulo— Verùm ausculata sis, audi. *Luc.* Ipsa, ipsa est.

Concede hic obsecro. *Hor.* O mea *Lustitia*! quàm mæsta & mærens

Pectus solatur suum. Nunc occasio est, nunc ego te ex- Quid ames, quid simules. (periar

Luc. Tace. *Iupiter*! *Iupiter*! in quæ ego nunc Conjeci me mala? fidem si fallo, pereo: Fidem si præsto, pereo: Quid agam?

Act. 2. Scen. 6.

Lepida. Lucretius. Horatius. Lydia. Lysetta.

Lep. At sic tamè apud *Lydiam* liberanda est fides mea
Ne *Lydia* excidam. Quid si suavis jam meo amaret
Lucretius Et.

Et præriperet hanc mihi? Nolo ego istuc, alloquar
hanc ego,

Sed submille, & de aliâ re: sic tamen ut quandoque
Verbo aliquo perplexabili, quod altè & clare eloquar,
Lydia subauscultans credat rem suam agi.

Luc. Certum est: sic faciam. Alloquar ego *Lepi-*
dam, sed non de *Horatio*,

Ne, illius dum promoveam Fortunas, evertam meas.

Quid si meâ istæc operâ *Horatium* revera amet?

Dolo agi rem præstat: Et, ubi nollem me intelligat,

Vocem ibi supprimam: Quod verò in rem ejus dictum
existimet,

Sermone id ambiguo clarè eloquar ut exaudiat.

O si *Lydia* nunc proviseret. *Lysetta? Lysetta?*

Lys. Quid est?

Quid me vis? *Lyd.* Curre, i, propera: *Lucretius* est,
ut *Lydia* se ad fenestram sistat

Fac citò, fac properè: occasionem nunc esse dicito

Fidem quâ liberem meam: Adjuva me, & tace.

Luc. Alloquar ego hanc.

Lep. Compellabo illam. Signior *Lucreti*, Dii dent
ut vales. *Luc.* Madonna *Lepida*, haud opus
est istuc tibi, quam & video

Bellissimam, & valere optimè. *Lep.* Ego ut sim bella?

Luc. Ita omnes te perhibent, atq; inter alios max-
imè — *Lep.* Quis?

Luc. Servus quidam tuus, qui te omni observantia
Amat & colit intimè. *Hor.* De me nunc sermo est,

Dixit servus quidam tuus, qui te omni observantiâ

Amat & colit intimè. *Lep.* At quodnam illi nomen est

Servo meo? *Luc.* Vin' nomen ejus eloquar cujus
hæc fuit *Oratio?*

Hor. *Horatio?* audi. Ibi nomen memoravit meum.

Luc. *Lucretium* me appellant: Nonne ego servus tuus?

Hor.

Hor. Hem iterum !

Lep. Servus ? Imò Dominus , *Lucreti* ,
Potius , & Patronus meus. *Hor.* Audi , audi ,
Quàm ægrè illud de servo tulit ? O *Lepidæ Lucretium* !

Luc. Morata es *Lepida* nimis , & modesta nimis ;
Verum si , ut loqueris me existimes ,
Te quæso mea *Lepida* mihi *solitam ut gratiam facias*.

Hor. Solicam gratiam- audi- nempè illud nunc agit ,
ut mecum

Hâc nocte cubet. *Lep.* Quid illud ut sit gratiæ ?

Luc. Ad exhibendam Comœdiam vestimenta fac
Hâc nocte

Mihi ut accomodes tua. *Hor.* Audi , audi.

Luc. Quibus mihi opus est
A decima noctis hora usq; ad crepusculum.

Lep. Immo quousq; videbitur , totâ nocte luben-
tissime.

Hor. Quantâ cum lubentiâ mihi noctem promisit
integram ?

Luc. Ingentes gratias.

Lep. Immo istas tibi , *nam lubentiùs*
Hoc faciam , quam tu expectes ut fiat : quin certè
Nisi & hac nocte nobis aliquot puellis vestimentis vi-
rilibus

Ducendum esset choragium , id à te impetrarem huic
ego ut vestræ

Interessem Comœdiæ.

Hor. Quid istuc de choragio ? tam ibi susurrabant
Ut herclè nequirem assequi. At at in principio qua *Le-
pide* verba fecit

Vbi pro beneficio duxit , ego quòd noctem petii. O
venustum nimis *Lucretium* !

Luc. Nam quid ego ut faciam , quo reponam hanc
gratiam tibi ? *Lep.* Petas aliam.

Luc.

Luc. Iocaris nunc quidem : Verùm aliam si concederes,

Non gravarer hanc accipere.

Lep. *Impetrasti* : eloquere.

Hor. Alia impetrata est gratia. Intelligo quid fuerit, Se mihi è fenestrâ ut liberè spectandam daret.

Luc. Ut vestes quas promisisti, secretiorem aliquam
per Fenestram

Mihi porticâ porrecta dares. Quisque enim præteriens Appensas *E fenestrâ hanc quæ absque transfenna est*
Supra portam conspiciere potest planè.

Hor. Audi, ut compareret è fenestrâ quæ absque transennâ est

Supra portam, undè conspici à me possit planè.

Lep. *Fiet, fiet, Libenter fiet.*

Hor. O dulce mel meum ! O voluptas unica !
Vbinam nunc es, *Crispine*, qui suspectam habes
Tam sinceram ejus amicitiam ? *Exit Hor.*

Lyf. Ecce vero. *Lyd.* Tace.

Lep. *Lydia* est cum *Lysetta*. Expergiscere nunc *Lepida*, & convoca

Asturias tuas— In te nunc est situm tibi ipsi hoc dolo
aut vitam

Aut mortem dare *Lucreti*, in te situm est & tibi
Et amicæ tuæ facere gratissimum. *Lyf.* Audin' ?

Luc. Quid illud ut sit, *Lepida* ?

Haud ego te percepi. *Lep.* In te inquam esse situm,
Et tibi & amicæ tuæ facere gratissimum.

Lyd. Res meas nunc agit.

Luc. Amicæ meæ ? quæ nam illa ut sit autem ?
Certè frustra esse oportet quæcunque me amet ; Verùm nomen ?

Lyd. Nomen requisivit meum.

Lep. *Lepidam* me appellant,

Que.

Quæ herclè non aliter quam castè & honestè amat,
Non ut improbula illæ Poetarum Amasæ, Catullæ
Lesbia,

Aut Horatii tui *Lydia*. *Lyd.* O quàm fidè & sanctè.

Lys. Te *Lydia*, ibi nominavit, & *Horatium* fratrem
tuum. *Lyd.* Quia insuper,
Nisi castè & honestè me amare.

Luc. *Promeruisse tu herclè,*
Nihil huic ut abnegem, quam pari affectu intimè ac
verè amo.

At rem ipsam cloquere. *Lys.* Audia' quæ loquitur?

Lyd. An charissima mea *Lepida*.

Te ego ut non amem?

Lys. Digna est profectò. Nam rem propriam
Si ageret, haud potuit efficacius.

Luc. *Lepida*, quid taces?

Lep. Sumus, modò ut dixi, puellæ aliquot quæ des-
crevimus *hac nocte* —

Choragium ducere, idq; modo etiam quæ dixi, Vesti-
mentis induræ masculis.

Lyd. Nequeo herclè intelligere, tam submissè inter
se mussitant.

Lep. Prom' ut meas ego tibi in usum scenæ, sic
mihi tu tuas

Hunc in usum ut accomodes. *Lyd.* Quid istuc?

Lys. 'St. tace. *Luc.* Fiet. *Lys.* Promisit quicquid est

Lep. Quin, rogandus es insuper,
Ut quoniam neminem huic rei conscium esse velim,
Tute ipse has *clanculum per tenebras* adferres mihi

Lys. *Clanculum per tenebras.*

Lyd. Audi. *Luc.* *Per posticum? fiet, fiet.*

Lyd. Promisit iterum.

Lep. *Fac igitur ad decimam ut venias* —

Et te videam. *Lys.* *Fac inquit, ad decimam ut*
venias ad Lydiam — *Luc.*

Luc. Veniam. Lep. Vale.

Lys. Iam liquidum est : promisit planè.

Lyd. O me felicem ! ô amicam vere Lepidam !

Quod nec literæ, nec preces ,

Nec munera, nec pater, ne tu ipsa Lysetta, nec omnes
mortales poterant,

Id dulcis mea Lepida , nullo ferè negotio , properè
confecit mihi—

Descendant Lyd. & Lys.
è fenestra Cassandri.

Act. 2. Scen. 7.

Horatius, Lucretia.

Hor. Nequeo ultrà continere me, quin mox ruam
in amplexus ejus,

O vita ! mi Lucreti, solatium, & salus mea fidæ
amicitiæ—

Nobilitatis exemplum unicum, quibus ego te ut de-
peream nominibus ?

Oh mi ! vin' me interficere.

Luc. Ah. Hor. Quid agam ? quid patiar ?
Vt quadamtenus reponerem hanc gratiam tibi !
O sine me, Lucreti, has candidas ut deosculer,
Has vitæ meæ & salutis sustentatrices manus.

Luc. Quin indigna ni essent, ut labia & velis
quoq;.

Hor. Sanè ædipol profectò tam dictum est quod
velim,

Quàm si ego in tuo essem, aut meo tu inesses pectore.

Luc. Anne ego in tuo sim ; nescio, pro certo hoc
scio,

Magnam in me clusam partem latere tui.

Verùm ob nihili beneficium tam grato si sis animo,

Quali

Quali eris in illum, qui ut tibi placeret seipsum pessun-
dedit.

Hor. Absit istue, mi *Lucreti*, verum mei ob amo-
rem si cuipiam

Quid evenit mali, aut in integrum hunc restituam,
Aut vitam effundam meam.

Luc. Si non tui me amor,
Cujus me ut habeat malè? *Hor.* Malè te? quid est?
Mei ne amor malè ut *Lucretium* habeat?

Fortassè, *Lucreti*, invides hanc noctem mihi——

Luc. Immò herclè, *Horati*, tantum ego ex tua
nocte voluptatis percipio,
Quantum vel tu ipse, vel illa, quæ accumbit tecum.

Hor. O *Lepida*! mel meum! flos animi & cor-
dis mei!

Fas ne iterum mihi erit illam oris tui auram fugere,
Suaviolentem animam? hac nocte te amplectar?
Illasq; anhelas contrectabo iterum? iterumne la-
cteolas

Illas Papillas? O lux mea! mea animula! columba
mea,

Atq; turturilla! *Lepida* mea? mea *Lepida*? iterumne
te amplecter,

Iterumne ego lacertis immoriar tuis; ah charissime mi
Lucreti!

Dic amabo, dic citò, stabile est hoc? est certum? non
fallor?

Sumne verus? quid istuc quod interdum sic inter vos
submissius? (aliquà

Luc. Hærebat aliquandiu negotium, metuere se ne
Res ad Patrem permaneret, servos ibi & vicinos et
rimatores memorabat,
Præterea ventris molem, & sexcenta alia perpedi-
menta consimilia;

Deli-

Deliberasse igitur secum saltem aliquot in menses
nescio quid ridiculi,

Verum meâ prece victa : Deos jurasse deniq;
Licet certè præciperet tuo in amplexu occisam ire se,
Nolle idcò derereri, ut amitteret hanc noctē tamen.

Hor. O noctem vel ipsa luce clariorem mihi ! ve-
rūm porrò de fenestra.

Luc. Aedes introviferet, si offenderet occupatas,
velle signo se dato

Ad custodiam me vocare, ad nos illicò transire
Inde tibi è fenestrâ se liberè spectandam dare—

Hor. O quæso te, *Lucreti*, ne diutius ut hic aſtes,
Fortasse etiam signum dedit ; fortasse te manet, for-
tasse abiit.

Quæso te *Lucreti*, properè, properè, ne abrepat op-
portunitas,

Erit forsan occasio tuis ipse in amoribus quando ego
par faciam tibi.

Luc. Qui haud unquam mihi successerint, nisi tu
illis in partem veneris.

Hor. At quænam est hæc mora ?

Luc. Obsecro te, jam eo,

Absq; me en neutiquam celebratur hoc convivium.

Exit Luc. in aedes Syneſii.

Hor. Quantum huic debeo, angustum est hoc pectus
& stupet,

Namq; hujus in me amor omne exemplum superat,
Quantus tu, *Crispine* suspicionum architectus es !

In hoc fucus ut fiet ? in hoc dolus ? his factis fraus
aliqua,

Aut perfidia ut subſit ? nonne vidi ? nonne audiui ?

Nonne usq; hic præſens in re præſenti fui ? mentiris
ſcelus,

Tam est hic mihi fidus, quam vel ſibi, vel egomet mihi.

Act. 2.

Act. 2. Scen. 8.

Nutrix Lucretiae, Lucretius, Horatius.

Nu. Horati? Horati? *Lepida* ad parietem expectat *Lucretium*

In custodiâ ut hic fuit, dum illa ad nos transit.

Hor. Introivit jam modò.

Nu. At at ipsa *Lepida* hic est.

Luc. Vita mea: *Hor.* Mea anima!

Luc. Rogatu *Lucretii*, en me morigeram tibi.

Hor. Quid ego

Benignitati tuæ & collubentiae ut par faciam?

Luc. Immò omnem meum conatum merita exuperant tua.

Hor. At fecisti hoc conatu perpetuò ut sim servus tibi.

Luc. Non potest esse servus qui Dominâ est major suâ.

Hor. *Lepida*! voluptas mea! ex quo mihi desponsata es

Iamprinus te video, atq; alloquor interdum;

Quia obnixè te rogo mihi sæpius ut hanc gratiam facias.

Luc. Toties herclè, mi *Horati*, quoties ego id intelligam cordi esse charum tuo.

Hor. Hoc mihi ut non charum sit? Ad quid ergo hi oculi

Nisi tu te spectandam dabis. *Luc.* Invenient in speculo

Multò quod agant prius. *Hor.* Anima mea *Lepida*!

Quæso me ardentius ut ames.

Luc. Te penes est cor meum,
Fac amet te quantum velis.

Hor. Verùm dic mihi, mea vita,

Inter-

Interdium ut huc transeas, tamne pericli est plenum
Quàm *Lucretius* id esse asserit?

Luc. Persuasum tibi habeas,

Id verum esse omne de me quicquid *Lucretius*
dixerit.

Ille enim atq; ego sumus una res ipsissima;
Meo ore te alloquitur; amat te corde meo;
Vna est utriq; mens; studia & vota eadem;
Te ego cum fruiscor, gaudia is gaudet mea:
Absentem cum doleo, meas is dolores indolet.

Hor. Enimverò sic existimo. Quin Anima vitæ
meæ

Transennam aperias, obsecro; ut te videam
clare.

Luc. Circumspecta igitur ne quis adsit arbiter?

Hor. Nemo est.

Nut. *Lepidi?* *Lepidi?* quin citò, quin propere,
Lucretius te vocat,

Pater te quærit, propere, propere.

Luc. Di me! quid faciam?

Perii *Horati*, ignosce mihi—venio, venio.

Hor. O me omnium! in ipso articulo?

Act. 2. Scen. 9.

Crispinus, Horatius.

Crisp. O here mi, *Horati*! mecum unâ si fuisses
modò, contuendi illam liberè,

Ex animo obvenisset occasio.

Hor. Hem, ubi istuc? quomodo?

Crisp. In plateâ hac proximâ ubi cum Patre jam
modò ad posticum astabat simul—

Hor. Scelus tu viri, confidens, mendacissime, quo
istoc apud me vultu

Affirmare

Affirmare es ausus? nonne mecum jam modò hâc
ipsâ è fenestrâ,

Iam jam inquam, ex his ædibus mecum colloquuta est
simul?

Crisp. Quin nisi etiam et ego, & jam modò etiam,
et his ipsis etiam oculis,

Cum Patre hanc ejus unâ colloquentem adveniens vi-
derim,

Meritò ego sim omnium mortalium mendacissimus—

Hor. O miram confidentiam! ecquis alius hanc
videt? *Crisp.* Atq; herclè benè mones,

Hispanus iste egens, magnus rivalis tuus, qui apud eam
jam tum ibi

Facta enarravit sua; & nescio quis alter famelicus
servus ejus, atq; eccos opportunè.

Act. 2. Scen. 10.

Don Picchio, Horatius, Grillus, Crispinus.

Don. Quàm illi lachrymæ sunt obortæ pænè ubi
abiens vale dixeram,

O mi formosa *Lepida*!

Grill. Por dios nos derisit gallantemente.

Don. Vbi nunc es, *Horati*?

Hor. *Don*? Hem me tibi: volo ego jam pugnare
tecum. *Don.* Vis? si me exorues,

Vt te interimerem, fortassis hanc à me supplex obti-
nuisses gratiam;

At tu vis interimi, sic cogi me ad beneficia non placet,
Grille, vamos.

Crisp. Heus tu, screator magnifice! canis tu fami-
lice! habeo hic Epistolam

Quàm ad Cerberum cognatum tuum deferas.

Don. Mitte tu hunc, *Grille*. Vamos.

Crisp.

Crisp. Volo ego tecum experiri.

Gril. Mitte hunc tu. *Don.* Dedignor hominem
servum,

Quid stas, *Grille*! Vamos, inquam, Vamos.

Hor. Manta verò. Nisi & ædes illas,

Et plateam hanc, atq; *Lepidam* adco meam abjures
protinam——

Don. Tuumne narras *Lepidam*, quæ palam hic in
viculo, vel inspectante Patre,

Tot mihi amoris intimi argumenta, tam certas notas
deditq; & accepit modo?

Gril. Ita est. Ego vidi per mea vita his oculis, aper-
tissimâ mente.

Hor. At ego moneo te ac jubeo, siquidem cura sit
tibi vita & salus,

Hisce ut in posterum ædibus abstineas, hanc devites
plateam,

Nisi mori mavclis. *Don.* *Lepida*, inquam, est uxor
mea, signior *Horatio*, provida

Del cielo dis coragis, y' honrado. Virtutes ego pariter

Ac fortunas tuas post fortunas & virtutes meas,

Proximo semper in loco habui; si *Lepida* sit uxor tua,
fuere: Indigna est me viro, (etiam.

Quæ tam stultè prospexit sibi. Verùm vix istud credo

Hor. Quid si illam vides hac nocte in amplexu meo?

Don. In amplexu tuo hâc nocte?

Hor. Meo, inquam in amplexu.

Don. Tum pol me nunquam osculabitur postea.

Hor. Age verò. Tu ad decimam noctis horam me
hic situm præstolare.

Don. Ad horam decimam?

Hor. Decimam. *Exeunt Hor. & Crisp.*

Don. Pocas pallabras, ego hic ero Adios!

Gril. Adios. *Exeunt Don. & Gril.*

Act. 3.

Actus Tertius, Scena prima.

Horatius, Crispinus.

Hor. **A**Tq; nunc demum undequaq; est contici-
nium, sopita est civitas universa :
Tenebris omnia sunt plena : Instat decima,
Præterea dudum nox media.

Crisp. Animo cupienti, Here ipsa celeritas est mora.
Fingis ex tuo desiderio horas, scio ego nondum adesse
decimam.

Hor. Mittamus ista, ego ad ædes accedam propius,
ut meo more *Lepide* significem.

Crisp. Verum audin', Here : vide, ubi primum ad
eam accesseris, attentis utare oculis,
Adduce eam ad lucernam, aspice, despice, circumspice;
Ut si quis subsit dolus,
Te diutius non lateat. *Hor.* Fiet. Porro, si aut non
sit lucerna, aut illius

Ad indicium se duci non poterit pati, amplexum fin-
gam, eam brachijs constrictam meis
Abripiam ad ædes nostras, nec patiar ad hunc modum
diutius me ludos fieri.

Crisp. Vereor herclè ne illecebra illa consilium
istuc omne è pectore expectoret tuo.

Hor. Decretum hoc, & stabile est mihi, non redibo
re infectâ, ne dubites.

Quin, si necesse sit etiam, iram ejus depaciscar per-
petuam hoc ut conficiam. mene? —

Crisp. Iam vires. Ego interim hic agam excubias,
ne fortè dum tu tuam ades *Lepidam*,
Lucretius ex illis ædibus furtim ad suam se sub-
ducas *Lydiam*. *Hor.* Frustrâ hoc suspicaris,

Acceda-

Accedamus ad ædes propius. Verùm eccum ex con-
dicto Hisp num—secedamus parumper,
Nondum, credo, sopitus est senex, aut aliquid esse
oportet. Vide, vide. Concede sis, ac tace.

Act. 3. Scen. 2.

Don Pedro, Grillus, Horatius, Crispinus.

Don. Nimium me appropinquas. Sic serius quàm
inter nos pactum est, ad *Horatium* venio.

Opus erat occiso Homine, cujus mihi prætereunti vul-
tus neutiquam complacuit.

Gril. Mansuesceres nimis, nisi quotidie unum, aut
alterum: Verùm heus tu, Here mi?

Instat nunc ferè decima noctis hora; quando, obse-
cro, coenam? *Don.* Poh, illiberalimente,

Obaxo pensamento. *Gril.* Pensamento? Siquidem
tu, Here, tam diu fuisses jejunus,
Habuisses luculentum stomachum.

Don. Poh, poh, vilo ingentil,

Poh vilis herclè est animi atq; ignobilis planè, cæ-
nam, aut prandium, aut cibos nominare

Poh, servidumbre, mihi famulari si cupias, meo frui
comilitio,

Frigus, sitim, famem ferre discito. *Gril.* Discito?

Non opus est, famem ego & sitim jam fero, docente
nemine.

Don. Verùm haud intelligis, stupor, benignus
hodiè in te ero villane esclavo—

Hisiodel capones; abaxati, atq; audi, docebo ego
majori cum voluptate te fame pascere,

Quàm alii se pascant cibo: age nunc jam.

Gril. O cibus, cibus, cibus. *Crisp.* Docet herus,
Discit servus; uterq; necessitatis discipulus.

Don.

Don. Assiste hic contra me,
Crastino die hanc praxin inchoabis. Nunc cœnandi
opportunitas præteriit,
Somno cœna. *Gril.* Oh, oh. *Don.* Cras, inquam,
prandendum est, tibi tantum
Facile est unâ carere cœnulâ. *Gril.* Istuc est herclè
proindè ac pransus fuero.

Don. Die verò proximo, prioris prandii dimidio
te saturabis. *Gril.* Saturabis?

Don. Dein' verò sequenti, dimidii istius dimidio;
et deinceps—*Gril.* O quæso te hic ut sistas.

Don. Deminuatür quotidie aliquid à prioris prandii
mensurâ. *Gril.* Ah, quid me fiet?

Don. Faxy ante exactum mensem, aut olivâ, aut
ficu, aut uvâ saturabis unicâ.

Gril. Vuâ? *Don.* Vnicâ uvâ passâ inquam.

Gril. Vnicâ uvâ passâ?

Don. Annon credis etiam?

Gril. Credere malo quàm experiri. Vnicâ uvâ
passâ?

Don. Immo vero vel ab istâ unâ aliquid etiam ut
abscedat; mox tota dematur,
Dein' aurâ tantum ut vescaris ætheriâ.

Gril. aura! aura! ha ha he,
An pro camelionte me habes?

Don. Hoc ego longo usu didici,
Meipsum Diis similem judicans, ut in aliis rebus, ita
in hâc unâ potissimum
Quod feculentis hisce & terrestribus esculentis carere
didici:

Mihi crede, serve mi, longæviores sunt multò qui par-
cè, quàm qui largiter edunt.

Gril. Tum pol ego sum immortalis qui nihil quic-
quam omnino edo.

Don. Verum audi ! porro, quo tu rectius præcepta hæc imbibas —

Gril. Sic edimus hic concilia, & bibimus præcepta.

Crisp. Quid si hic illum interpeilo ?

Hor. O minimè, minimè, nondum signum è fenestra est datum ;

Quid rectius agemus otiosi ?

Don. Primò, omne condimentorum genus averfare, Hæc enim stomachum admovent, & appetitum, rabiem irritant valdè :

Proin' acetum, sinapi, tanquam venenum, tanquam famem fugito.

Gril. Utinam cibus mihi esset ; libenter ego condimentis carerem. *Don.* Porro,

Veniant tibi in mentem peccata tua, quæ ut nosti probè jejunando expiari solent.

Gril. At ego peccatum quodvis admitterem potius, quo expiarem jejunium, quam jejunare Ut peccata expiarem.

Don. Præterea incidas in amorem, si potes : amicam compara,

Eam dum cogitas facile fames excidit.

Gril. Amicam ! per deos si haberem, In cœnam illam comederem.

Don. Denique odores, *Grille*, valdè nutriunt. Habeo hic pomum quoddam Indicum, cujus vel odore ita te saturabis.

Gril. Ne sinas ut istoc pomum olfaciam, Here ; profectò dentes mei nimis sunt vicini naribus Continere non possum quin comedam.

Hor. Tædet me, *Crispine*, famelici Hujus præceptoris, adibo Hominem : Hem pecus ?

Don. Esclavo ! opinor hunc vis, *Horati*.

Gril. Immò te vult, Here.

Act. 3. Scen. 3.

Horatius. Crispinus. Don piedro. Grillus.

Hor. Cur non maturius advenisti?

Don. Herclè legatum Mediolanensem invitavi jam modò

In convivium, insumpsi plus minus aliquot tercentum aureos. *Hor.* Tu vero,

Qui servum edocueras hic modò quia fame viveret?

Don. Mitte istæc, mitte istæc.

Gril. Quæso te mi, an habes aliquid bonæ rei quod edatur? *Crisp.* Tace asine.

Hor. Nostin' quid facturi sumus?

Don. Amplexanda est à te *Lepida*; nonne hoc?

Hor. Quin ades huc igitur ad ædes propius, evocanda est nutrix primùm signo aliquo (*whew*).

Don. Non habitat hic *Lepida*.

Hor. Verum dicis, at perfodimus nos integerrimam parietem

Vt ab illis ædibus in has transeat furtim *Lepida*. (*Whew*) en tibi nutricem, secedite.

Act. 3. Scen. 4.

Nutrix. Horatius. Crispinus. Lucretia.

Don Piedro. Grillus.

Nut. Advenistin' *Horati*?

Hor. Hem me tibi, nutrix? Vbinam est *Lepida*?

Nut. Te intus hic apud nos præstolata est diutulè.

Hor. Ex ores eam, *Nutrix* optima,

Vt ad fenestram veniat; dicas hoc cupere me futuri ludii præludium.

Nut. Circumspice, *Horati*.

Hor. Audacter nutrix: adest etiam *Crispinus*,
Nos hoc curabimus probe.

Luc. Anima mea salve; noctem tibi Dii duint
Fœlicissimam. *Hor.* Immò *Lepida*, mea vita, ut nox
hæc mihi succedat feliciter

Penes te magis est, quàm penes Deos.

Luc. Atque si ex Animi sententiâ
Hanc noctem transigas, pars ad me etiam tui pertin-
get gaudii.

Hor. Quid mihi noctem commemoras, mea salus?
splendens nunc subitò illuxit dies,
Vbi tu primum, mea lux, oculorum radiis hæc dispu-
listi tenebras.

Luc. *Horati*, salus mea, dixisses verius flammeam
amoris facem,
Quâ pectus hoc ardet, indies, hanc illustrasse caligi-
nem. *Hor.* Quod si, mea vita,
Quantum ardent, tantum et splenderent ignes istius
pectoris, alium haberemus solem;
Meus hic ut noctu, alter ille ut luceret interdiu. Ve-
rùm Anime mi

Optarem ego aliufmodi horas transmittere, quàm
verbis. *Gril.* Quin & ego etiam.

Luc. Ingredere, Anime mi. *Hor.* Don?

Don. Coll ill diablo, doh, malos annos,
Abeat quo digna est, cum illum non adierit, quo est
indigna.

Contemno universum illud fœminarum genus.

Exit Horatius.

Act. 3. Scen. 5.

Crispinus. *Don* *Piedro.* *Griffus.*

Crisp. Quid jam? credisne oculis atq; auribus tuis?

Don.

Don. Miror me mei, meiq; Mavortis adeo
Fuisse oblitum, puellæ ut amore pectus hoc oneraveram;

Quam herclè si mihi se offerret ultro, in ædes meas
non intromitterem

Ad detergendas patinas. *Gril.* Quorum ego adhuc
vidi nullas in nostris ædibus.

Don. Verùm conscivit illi hanc noctem *Lucretius*,
scio. Is apud hanc pro illo intercessit,
Quod si ego illum puerum prehendero, docebo illum
quid sit meis averfari amoribus.

Act. 3. Scen. 6.

*Lepidas, sub habitu Luc. Don Piedro,
Grillus, Crispinus.*

Lep. Præstituta hora nunc est, silent omnia, sepultæ
sunt somno familiæ,
O quantæ tenebræ! noctem ego *Jupiter*, commodio-
rem ad hanc rem nunquam vidi.

Aggredior ego jam præ amore facinus audax & peri-
culosum. Verum hoc est solatio,
Quod amor quæ suadet pericula omnia, ex iisdem
liberat.

Nunc audacter te inferas, *Lepide*; audaciâ nunc opus
est & confidentiâ plurimâ,

Auspicabor igitur. Dii me!

Don. Quis est? quis est, inquam?

Lep. Oportet ex voce,
Vt hic *Hispanus* sit ille maritus meus.

Don. Malos annos, nomen tuum?

Lep. *Lucretius* dicor. *Crisp.* Aha. (audent.

Don. *Lucretius*? *Gril.* Here, Dii tibi nihil negare

Don. Ve con dios, passate con dios.

Lep. Tune es, Petre? *Don.* *Piedre*? est mihi nomen *Don Pedro Pacheco* D'Alcantara.

Lep. *Don Pedro Pacheco* D'Alcantara ergò, aut jam mox hinc te auferas,

Aut faxim ego, *Piedre*, ut *Lepida* succenseat tibi.

Don. Iterumne *Pietre*?

Immò tu solus es, trifurcifer, qui *Lepidam* inconciliasti mihi;

Propterea alius illam jam amplectitur, ego hic exclusus ambulo.

Lep. Et jamne hic stas? Hem tibi ubi es omnium?

Don. Immò ut tu ubi sis, scelus?

Lep. Siquid in te viri est astia. *Don.* Immò parum in me viri est, Diis ego

Sum similior; *Grille*, ubi es? *Gril.* Hic.

Don. Hem tibi, meum gladium, eggrederere tu illum.

Gril. Nunquam is mihi commovit bilem, quod scio.

Lep. Abiit ne? *Don.* Immò haud abii. Id tamen ago, ut careas gloriâ decertandi mecum.

Gril. Oh, oh, oh, nihil ego in te admisi, est hic heri mei gladius —

Lep. At nunc ego sum gladii tui herus, abi scelus, abi canis. *Gril.* Oh, oh, oh —

Lep. Hem gladium tuum tibi. Abi caudex, abi, sequere herum tuum. Abite vos.

Abite, hominum mendicabula.

Don. Vamos *Grille*, Vamos: supplicium de illo Cras sumam in luce commodiùs: Vamos, vamos.

Gril. Vamos ad cœnam, vamos. *Exeunt.*

Lep. Nunc demum auspiciatùs: Atq; hæ ædes sunt. Faciam aliquo signo ut *Lyssetta*

Me adesse intelligat.

Crisp. O proditorem impurum! annon prædixi

Lucretium

Lucretium hunc venturum huc furtim ad *Lepidam* ?

O amicum elegantem !

Lep. Quin & intus mihi etiam induendus est *Lucretius*, proin esse me oportet modestiæ

Pudoris & verecundiæ exemplum unicum; quod si intromittar, Væ tibi *Lydia*—

Act. 3. Scen. 7.

Lepidus, sub habitu *Lucretii*. *Lyssetta*, *Lydia*,
Crispinus. *Lys.* & *Lyd.* è fenestra.

Lys. Ades, optime *Lucreti* ? *Lep.* *Lyssetta* ? citò
citò, obsecro te *Lyssetta*. *Lys.* *Lydia* ? *Lydia* ?
Quid moram facis ? quid *Lucretium* tuum non pro-
peras alloqui ?

Lyd. *Lucreti*, anime mi, ubi es ?

Lep. Eccum me tibi ; tu numquid es *Lydia* mea ?

Lyd. Utinam *Lucreti*, tam tua essem, quam sum ego
Lydia ! *Lep.* Oh, parat se ad orationem.

Lyd. Omnes id aiunt aram & Templum esse pec-
tus tuum, in quo resideat

Comitas omnis & morum suavitas.

Lep. Nonne dixi ? *Lyd.* Mihi igitur uni,
Cur sic te geris inclementèr inamabilem ?

Lep. Compositè nunc (Veneres,
Dicendum est aliquid : omnes nunc adeste mihi gratiæ
Et Cupidines—hum, hum, hum.

Lyd. Vbi es ? ecquid respondes ?

Lep. Scire ego id te velim suavissima mea *Lydia*,
è formâ, venustate,
Atq; adeò verecundiâ tuâ, amorem jamdudum ipso
hoc in pectore
Fecisse incendium mihi. Idq; usq; te celavi, & rigore
simulato

Recondidi , ut quàm non mobilis esset tuus amor re-
ctius intelligerem,

Quippè fœmineus rarò solidus & stabilis est amor,
Expertus nunc verò quam verè & constanter amas,
Ignem hunc erumpere sinam , qui dum reprimitur ,
Totum mihi pectus exedit, & perurit intimè.

Lys. Ecquid audis , *Lydia* ? numquid non vera
dixi ?

Lep. Huc usq; non pessimè , quàm metuo ne quid
regerat ? a hum—

Lyd. At quàm constanter te amaveram jamdudum
innotuerat,

Cur usq; simulabas ? an amoris in incendio me mori
cupiebas

Frustra ut redamares ? *Crisp.* Quis crederet,
Amoris vim sentire inexpertam virgunculam , aut ex-
primere potuisse adeò.

Lep. Animæ quod totum est meæ, cum seriò ,
Neq; per ludum amare te video, ignoscas si quid antea
Fuerim minùs impetrabilis , idq; obnixè precor , ut
cui charissima

Fueris una , illi in æternum unicè esse velis aman-
tissima. Hak, hum.

Lyd. Age igitur, *Lucreti* mi, quando ita promiseris
æquè amare velle te,

Ipsa quantum amaverim , neq; id inhonestè , sed uti
par est conjug,

Parentes nisi te velint, me tibi sponsam spondeo.

Lep. Beasset pol nisi pro *Lepido Lucretium* nomi-
nasset. Hak, hum—

En me etiam dum vixero sponsum & servum tibi.

Quin descendas interim mea *Lydia* , novos ut amores
amplexu firmemus mutuò.

Lyd. Amoris tutelæ pudicitia haud tutò creditur ,
præsertim ubi sint tenebræ, Et

Et ubi se quis amari sentiat. Ignoscas ergo, *Lucreti*,
si minimè descendero.

Nempè vereor ne nos non teneant fines verecundiæ.

Lep. Ah,

Vera fortassis arriolare: Major esse nulla perfidia po-
test, quam quæ datæ fallor,

Et decipiat fidii nomine. *Lyd.* Sed metuo.

Lep. Quid metuis?

Lyd. Si fidem juramento obsignaveris.

Lep. Juramento? quid hoc aliud est,

Mea *Lydia*, quàm fidem in te meam tibi suspectam
dicere?

Quàm sis casta & pudica scio: ergò si quid juro tibi,
qualis sit amor meus

Non potes id dignoscere, quia ubi modestiùs me ha-
beam, id me scilicet

Existimes, eo quòd juraverim magis quam castè aut
ex animo facere. Hum, hum.

Lyf. Ne dubites, ne dubites. Credas illi *Lydia*,
Descendam ego unâ simul—

Lep. Fidem si fefellerò, habeatur *Lucretius* morta-
lium perfidissimus.

Lyd. Certè *Lep.* Certè. *Lyd.* Mane sis *Lucreti*,
ad te jam venio. *Lyd.* descendit è domo *Cassandi*.

Crisp. Immò ne venias *Lydia*: Veterator hic est
pessimus.

Lep. Animo fac nunc præsentì & constanti sis,
Lepide, nam si hæc

E manibus elabatur occasio, præ dolore tibi morien-
dum esse censeo protinam, hum.

Lyd. Hem fidem tibi meam.

Lep. Fidem sine osculo nemo ratam fecerit.

Lyd. Quàm sit hic locus metuo pudicitæ lubricus,
nox, tenebræ, atq; amor.

Lep. Multò præstat introire.

[*Lyd.* Quid me sic intus rapis ? quid vis tibi ?

Lep. Annon conjux es mihi, *Lydia* ? mihi si quid placeat, quare & id tibi non allubescat ?

Lyd. Si meus tu esses quomodo ego sum tua,
Vim istam non faceres ; jam censeo quàm amas pro-
peràm

Lysetta ! Lysetta ! adjuva me. quæso. *Lysetta !*

Lysetta ! *Lepidus cum Lydia ingrediuntur*
in ades Cassandri.

Lyf. Impedita sum ; mox adero.

Crisp. *Horati !* Here mi, hæc omnia

Si mecum juxtâ videras, quod antea nolebas, servo
fidelî jam crederes :

Neq; sic ab hoc *Lucretio* paterere te ludos fieri.
Hiccine ille est

Qui tuis interesse debet rebus omnibus ? Amicum
pol fidum, & virum

Spectatum, probum ! utinam adfuisses modò tuis ut
crederes oculis ?

Act. 3. Scen. 8.

Tiberius, Puer.

Tib. Nec in lecto ? *Pu.* Nequaquam.

Tib. Nec in cœnaculo ? *Pu.* Neq; illic.

Tib. Nec in pomerio, nec in Hortulo ?

Pu. Vocavi eam nomine, nulla responder.

Tib. Porticum inspexisti ?

Pu. Quin nullum, inquam, locum inquæsitum re-
liqui. *Tib.* Abi sis intro. *Exit pu.*

Hoc festivum est facinus, tempestivè & sobriè cubitum
ut quis eat, dein haud ità multò post cum sopitos
omnes crederet

E lecto

Electo ut exurgat, ornet se, & exeat. Lepide haud placet. Verum istuc est solatio,
Quod quocunq; aberis nemo te vitiaverit, nemo pregnantem fecerit. Crux curis,
O quantæ sunt hic tenebræ!

Act. 3. Scen. 9.

Horatius, Crispinus, Tiberius.

Hor. Crispine? Vbi es? Crisp. Quid est? quid fit? Lepidamne adhuc de facie vidisti?

Tib. Lepidam nominari audio.

Hor. Nondum herclè tenebræ erant; decrat lucernæ commoditas.

Crisp. Vbi nunc est igitur? Hor. Mox aderit ad fenestram. Crisp. Quid moratur? Hor. Credo Ad parietem Lucretium alloquitur.

Crisp. Lucretium ut alloquitur, immò herclè, jam Here,

Clara sunt omnia quæ dubitando monebam sæpiusculè. Hor. Qui istuc?

Crisp. Nempè tu postquam domum ingressus es Lucretii, Lucretius, ex Lepidæ his ægreditur ædibus.

Tib. Quid hoc? Crisp. Accedit tuas. Ibi ad fenestram pauca loquutus cum Lydia, Admissus, introiit. Quid verbis opus est? vim facit Lydia, et—Hor. Quid et?

Crisp. Quod tu putas te cum Lepida, cum Lepida is peragit. Tib. Hoc erit aliquid modò—

Hor. Multa nox est, somniabas, credo, qui sic ista comminisceris. Crisp. Quam id iniquum est, Ut quæ sint incerta, alii suadeant facilè: De iis fidem non habeas, quæ servus fidelis

Vera

Vera & certa viderit! quin, etiamdum, inquam, hic in-
tus opprimere illum potes.

Act. 3. Scen. 9.

Lucretia sub habitu Lepidæ. Horatius.

Tiberius. Crispinus.

Luc. Horati! *Hor.* Descende obsecro ad ostium,
secede tum.

Luc. Vita & lux mea, Vale- & quantum usq; te
Amaverim, fac semper memineris.

Hor. Quid ni meminerim, quod intimo mihi
Sic insculptum est pectore!

Luc. Anime mi, quid agis? quid in hos amplexus
Tollis me, obsecro?

Hor. Ignosce mihi, *Lepida*; conjux mihi cum fueris,
Nisi unâ tecum, vivere non possum amplius.

Tib. *Lepida*? conjux? quid hoc?

Luc. Si quid me amas, mitte hunc conatum.

Tib. Non est herclè hæc *Lepida*, ex voce scio.

Luc. Ah, quid hoc est contumeliæ? an infamiæ pa-
lâm me vis haberi?

Hor. Mitte istæc, *Lepida*; stabile est hoc mihi.

Tib. *Horatii* vox est, quid si accedam?

Luc. Interfice me potius. Quid perdis prolem tuum?
si quid amari cupis, mitte me- Ohime!

Tib. Quænam hæc est per tenebras inhumana vis?
quæ vox Fœminæ. *Crisp.* *Tiberius* est.

Exeunt Hor. & Crisp. in ædes

Cassandri. Lucr. in ædes Synesii.

Tib. *Horati*? *Lepida*? *Crispine*? Quis est! ubi
estis? nemo est; aufugere omnes.

Lepida conjux? certè *Lepida* est hæc supposititia, non
mea,

An

An *Lepidam* meam *Horatius* ut vitiaret? ha ha ha.
 Miror tamen si *Lepidus* fuerit, (Pueri!
 Quid sibi velit cum *Horatio*? nequam puer! scelus

Act. 3. Scen. 10.

Lysetta. Lepidus. Tiberius.

Lyf. Obsecro te, perimis; ocyùs, ocyùs. Facilis est
 desultus. Quin citò, quin properè.

O benè, sic, sic, sic: Hem pallium, hem petacium tibi.

Tib. Quid est?

Lyf. Non aperuisti te apud illam?

Lep. Non, non; pro *Lucretio* me habet.

Lyf. Abi, abi, citò te hinc auferas; Vale.

Lep. Vale. *Tib.* Quid hoc?

Lep. Summe cœlitum *Iupiter*! nihil dulce est in vi-
 râ, cui non admisceatur

Timoris aliquid, & periculi.

Lyf. Hem, *Lepide*, *Lepide*.

Tib. Deos immortales!

Meus hic est carnifex?

Lep. Iam confecta est hæc res. Hei

Sedato deinceps te animo esse oportet. Omnia ex
 sententiâ:

Lucretii vestes, opportuna tenebræ, commodus intro-
 itus, grata reluctatio,

Facilis Venia, elusa inquisitio; omnia ex sententiâ.

Tib. Hei. O, quantus

Est hic carnifex! mutuatis *Lucretii* vestibus insinuavic
 se apud *Lydiam*.

Nempè hoc illud erat quod *Crispinus* jam modò apud
 Herum *Horatium* retulit, vidisse se *Lucretium*

Ingredientem huc ad *Lydiam*. Quid nunc *Cassander*?
 mirum est quia nutrice huic

Aus

Aut obstetrice sit opus ?

Lep. Nihil aliud jam restat , nisi ut vestes has restitutam ,

Resumam meas. Dormit *Tiberius* Pater, *Lepidus* senex : proin placidè in ædes me nostras inferam , Cràs vultu composito complanabitur hoc omne , cràs pudica fiam. *Lydia*, Vale.

Tib. Lucreti ? *Lep.* Perii, Pater est. Quis est ?

Tib. Lucreti ? *Lep.* Salvus sum , *Lucretium* me appellat.

Nomen ? *Tib. Tiberius.*

Lep. Tiberi ! obsecro te , *Tiberi* , visus eram mihi herclè hanc vocem audivisse antea.

Tib. Ah, fortasse. Verùm dic amabò, dic sodès, num non vidisti tu hac nocte *Lepidam* ?

Lep. *Lepidam* filiamne tuam dicis ? ubi illà ut hanc nocte fiet ?

Tib. Id ego à te quæro.

Lep. A me ? profectò juxta tecum scio.

Tib. Age, age *Lucreti* ,

Profectò, profectò tu mihi corrumpis hanc, age.

Lep. Egone ? *Tib.* Tu, ipse, tu *Lucreti*.

Lep. Tam *Lucretius* est hic innocens quàm tu es , qui illius es Pater. Verum me moror

Cum hic asto, Vale. *Tib.* Immo mane sis paulisper.

Quid si apud *Lydiam* sit ? *Lep.* Fortasse

Sed abeo. *Tib.* Tu *Lydiam* ut non visas ? eia. Quasi non novimus ; age, age, revertemur.

Lep. *Lydiam* ego ? *Lydiam* & me inter aliter nunc est quàm tu esse arbitraris.

Tib. At at delicias facis, mira res est ; quasi tu modò ex illius non egressus sis ædibus ?

Lep. Egone ? *Tib.* Tu, *Lucreti*.

Lep. Quin *Lucretius* non vidit has hodiè quod scio.

Tib.

Tib. Age, age, eamus ; non morabimur.

Lep. Immò herclè non possum ; in quæstione sum domi,

Succenset mihi Pater, scio. *Tib.* Censen' ?

Lep. Censeo.

Tib. Age ergo quando bonus es,
Ibo tecum nunc unà domum. *Lep.* Mala crux.

Tib. Bono , bono ut sis animo ,
Pro te ego intercedam ; me specta ; me vide, reddam
ego propitium hunc tibi.

Lep. Quam intempestivè & Luna jam oritur !

Tib. Pater tuus mihi nihil solet negare
Quin illic fortasse & in *Lepidam* incidero. Eamus, eamus.

Lep. Immò herclè *Tiberi*
Non est illic meâ fide.

Tib. At erit fortasse quandò nos ibi erimus.

Lep. At molestus ero tibi : Tu senex es , & multa
nox est, iniquum est nimium ,
Æquius est, si placeat, ut ego te comitarer domum.

Tib. Ain' vero ?

Herclè nollem ego istuc, verùm quando tu ita vis, non
ero inhumanus ,

Eamus, eamus, eamus ad me igitur.

Lep. Eccerè. Dii me perdant

Tam benè moratus fui. *Tib.* Eamus, eamus.

Lep. Perii. *Tib.* O noctem bellam, candidam
Quàm Luna nunc lucet clarè !

Lep. Perii, perii, planè perii. Nunc vale, *Tiberi.*

Tib. Immò herclè tu me pro inurbano habes. Ci-
athum vini.

Lep. Obsecro te, herclè
Nimium molestus ero ; haud opus est.

Tib. Quin bibes per Deos.

Nequic-

Nequicquam ne vis, I intrò, age, sequere me igitur.

Lep. Perri, perii,

Iam palàm erunt omnia, Planissimè interii.

Tib. Lucreti? *Lep.* Venio.

Exeunt.

Finis Actus Tertii.

Actus quartus, Scena prima.

Horatius. Tiberius.

Hor. **Q**uàm est hic *Crispinus* de industriâ malus, & confidenter suspicax!

Quam pergit usque inconciliare hanc amicitiam, hanc fidem, hanc constantiam

Me inter & *Lucretium*? Perquisivi ego totam domum, ut hunc (si Diis placet)

Cum *Lydiâ* opprimerem, *Lydiam* offendi certè, sed suspirantem, & solam,

Absentiâ ejus magis quàm consuetudine sollicitam. Quid mihi nunc restat,

Nisi *Tiberium* ut adeam, & rem omnem huic aperiam. At vide quam rem agis.

Stabile est; sic erit; loquentem semel pudere satius est, quam tacentem pavere indies.

Tib. Ha, ha, ha: qualem nunc me dicent Homines habere Filiam, quæ fœminas prægnantes facit?

Quando igitur *Lucretius* hic noster mas factus sit & femina, *Lydiaq;* *Cassandri*

Vitium & vim intulerit, quid mihi nunc restat, nisi rem hanc ut faciam palam?

Vbi primum eluxerit, adibo *Cassandrum*, apud hunc rem aperiam; transigam de nuptiis.

Quæ

Quæ necessitas fert mala, ferendo corrigas.

Hor. Dicam igitur

Et desponsatam hanc mihi, & à me factam gravidam.

Vxorem herclè non negabit,

Vbi viciatam priùs intellexerit; vocare in jus, inclamare, contumeliam aut vim,

Virgere neque sapientis esset, neque Patris, neque pol viri.

Tib. Atque eccum opportunè

Lydia fratrem. Addiscam hinc fortassè aliquid. Iam deponendus est ad tempus.

Tiberius Socrates fiam. Sobriè, cautè, callidè.

Hor. Signior *Tiberi*, Salve.

Tib. *Horati*, Dii dent, eloquere, quid vis tibi?

Hor. Ego ubi ex multo tempore

Patris te loco habuerim —

Tib. Immò, mitte orationes, obsecro, rem ipsam dic statim,

Noli sic longinquum loqui

Hor. Istuc ergo primulùm scito, *Tiberi* charissime,

Lepidam tuam Filiam

Meam esse uxorem.

Tib. Tuamne uxorem? certè commodam natus es.

Hor. Desponsatam mihi clanculùm.

Tib. Vm? Dii vortant bene!

Hor. Quin meo ex compressu uterum gestare.

Tib. Vterum? qualem fortè

Illius Pater, aut *Horatius*?

Hor. Immò ne ludas, *Tiberi*, in hujus rei fidem *Lucretium* appello vicinum hic in proximo: qui ad hanc rem,

Oportunum apud sese, & percomodum locum dedit; quin etiam

Et

Et Nutricem ejus consiliatricem meam. Quæ sorte.
fortunâ per disruptum murum

Ex ædibus tuis concumbentes nos unâ & amplexan-
tes conspicata est pariter sæpius.

Tib. Enimverò sapienter.

Hor. Atque eccum opportune testem alterum !

Tib. Quem verò ? hunc ? *Don Piedro pacheco* D'Al-
cantara, Fili mi Magnifice.

Quid, obsecro, uxorem tuam *Lepidam*, mortalem,
miseram, non dignaris visere ?

Act. 4. Scen. 2.

Don Piedro. Tiberius. Horatius. Grillus.

Don. Bone Vir, hunc roga. Quia ædi pol Filia tua
istum præ me habuit ;

Quam vidi jamdudum ex ædibus *Lucretii* huic prode-
untem obviam,

Hunc amplecti, osculari, atque intrò secum ducere.
Contemno Filiam tuam.

Tib. Ah, Petre mi suavissime, somnium herclè *Le-
pidum*, & concinnum narrasti probè—

Gril. Quæso te denarium mihi unicum, quo vitam
sustineam meam.

Hor. Immò rem ipsam narrat.

Gril. Por mis peccados, Por mis peccados.

Hor. Quintute ipse etiam jamdudum hic in tene-
bris nosti quam rem egimus satis.

Age, age, *Tiberi*, detrahe personam hanc, Age.

Tib. Quæso te, Petre,

Digneris tu potius hanc tibi in uxorem.

Don. Petre ? Intollerabili pestilentia

Y mortall te consuma. Petre ? quin edico tibi nolle
me nunc tuam Filiam

Ne

Ne in ancillam, neque illam quidem culinariam. Vam-
mos, *Grille*, Vamos.

Gril. Vamos Petre, Vamos.

Tib. Ha ha ha. *Hor.* Arque eccum percommo-
dè alterum.

Exeunt Don. & Gril.

Tib. Alterum?

Act. 4. Scen. 3.

Nutrix Lucretiæ. Horatius. Tiberius.

Nu. Iupiter! serva me. *Hor.* Hem *Nutrix*, adef-
dua! meâ gratiâ. *Nut.* Miseram me! perii.

Patent consilia nostra; id me nunc vocat.

Hor. Quin obsecro te, *Nutrix*.

Nu. Ædipol negotium mihi nunc est, *Horati*, plu-
rimum, aliàs ubi voles.

Hor. At nunc est opus maximè. Accede, inquam,
occyus. *Tib.* Vacillat hoc Testimonium

Ita hæc perturbatè, invitò, ægrè, vix accedit etiam vo-
cata sæpiùs. *Nu.* O mea Filia,

In quas tu me coniecisti miseras hodiè?

Hor. Ecce hanc tibi! hanc interroga.

Liquido es animo, *Nutrix* — Loquere modò quæ me
inter & *Lepidam*

Hujus gnatam intercesserint. *Nu.* Æcastor honestam
narras, pudicam, & probam.

Tib. O testem locupletem!

Hor. Quin obsecro te, *Nutrix*, annon ego, & *Lepida*
Tuâ usi sumus invicem operâ? annon mecum unâ con-
cubuit? annon mea est uxor?

An non ex me fert uterum? quid ais mulier?

Nu. Dixisti ipse, quorsum Ego
Id nunc repetam denuò?

Tib. Viden' quomodo facta est? ha, ha, ha.

Hor.

Hor. Quin dic, obsecro, apertè, & clarè.

Nu. Quid faciam? *Hor.* Responde sis mihi,
Num per diuuptum murum, qui utrasque has ædes di-
vidit, ad amplexus meos

Penetravit *Lepida*? *Nu.* Non tu id nosti?

Hor. Quin eloquere inquam clarè.

Aut affirma, aut nega.

Nu. Nempè ita est ut hic narrat.

Tib. O *Iupiter*! quid ego audio?

Hor. Numquid ex me gravida est? eloquere.

Nu. Ita est, ut prædicant.

Tib. O *Lepida*! *Lepida*! siccine senectutem solatis
meam? sic me ante diem conficis?

Quid ego nunc faciam, *Horati* Fili mi? O *Lepida*! *Le-
pida*! spiritus mi deficiunt, Ah.

Hor. Immò bono ut sis animo, Pater, hujus ego fa-
mam nuptiis refartiam meis.

Quin etiam mea *Nutrix*, quid nocte hâc ipsâ, anno
mecum concubuit etiam?

Nu. Certè. *Tib.* Ah, sustine me, morior.

Hor. Quin bono ut sis animo Pater. Pater! Pater!

Tib. O Fili mi Charissime, quid mihi animam re-
vocasti iterum ad has ærumnas, mærores, &
miserias?

Quin descende sis prostibulum, *Lepida*, *Lepida*?

Nu. Valetè: ego abeo.

Exit.

Tib. Nempè hoc uno die plùs vixi mihi quàm vi-
vendum fuit. Quin *Lepida* inquam.

Act. 4. Scen. 4.

Lepida. Tiberio. Horatius.

Lep. Mi Pater! *Tib.* Mi Pater? nostin' tu hunc?
Audi, quæ loquitur.

Hor.

Hor. Vita mea! mea *Lepida*! nunc illud est quod
expetivimus sæpius:

Quando amoribus nostris frui licebit liberè, uxor mea.
Narravi ego nunc jam Patri tuo rem omnem
Hoc unum restat modò (*mel meum*) id ut ex te au-
diat;

Stultus profectò est in re honestâ pudor.

Tib. O Fili mi. Fa, la, la; ha, ha, ha.

Lep. Quid hoc?

Hor. Quid istuc est, *Tiberi*? tam repentè alius?

An in re tantâ, ac tuâ, ac seriâ, sic ludis?

Lep. Quid hoc est, mi Pater?

Hor. Age, age, vita mea! detrahamus hanc lar-
vam; nec sic pudeas, ac paveas frustrâ,

Res palàm est, rescivit ex me tuus Pater, esse desponsa-
tam te mihi,

Et meo ex compressu factam gravidam. Quid retices?
quid hæres?

Tib. O elegantem Asinum!

Lep. Quænam est hæc fabula? uxor ego? aut tua?
aut grvida?

Hor. Anima mea! dixisti, scio, velle te id negare
coram si præstolaverim —

A Patre tuo metuis, hoc est. Verùm, faxo is facilis ve-
niam post nuptias dabit.

Tib. Vix *Horati*, vix: Verùm tuâ fortassis gratiâ
multò ero impetrabilior.

Lep. Quando verò tu concubitu usus es meo? quan-
do congressu? colloquio?

Aspectu etiam?

Hor. Nonne his omnibus (*mel meum*) hac nocte
ipissimâ?

Lep. Quænam est hæc (Per Deos) impudentia? an
tu ceritus es? an videns vigilans somnias?

An

An ego tibi prægnans videor, quæso? utere oculis
modò.

Hor. Impudentia, mel meum? certè ædipol ali-
quantò hoc gravius,
Verum malè herclè metuo ab arcto hoc habitu, ita
vincto pectore,

Iunceæ facta es, ut celes uterum; noli obsecro, mea
Vxor,

Et Patrem, & Filium, & teipsum occidere simul.

Tib. Cave obsecro quid agas?

Lep. Numquid me vis aliud, Mi Pater?

Nam obstinate hic insanit, quantum video.

Tib. Immò concede istuc paululum- *Horati*, age,
age: dic obsecro quænam tandem

Est hæc fabrica?

Hor. Fabrica? Quin Deos omnes juro, sanctè ego
loquor, & sobriè.

Tib. Vin'? Audi ergo. Quid si mea sit *Lepida* haud
quaquam fæmina?

Antu eam de genere leporum autumas, ut & præg-
nans sit, & pregnantés faciat?

Hor. Mitte ludos hos, senex; tam ego scio hanc
esse fæminam, quam me marem esse, & *Hora-
tium*.

Tib. Itane? quin ades huc mi, vide hoc sis, *Ho-
rati*; oculis nunc crede tuis.

Quin potiùs ite intrò, ite intrò, ite unâ nunc intrò
simul. Vterum si gerat

Mirum est quin mamillas plenas & tumentes habeat:
pectus ejus inspicere.

Ite intrò, ite intrò; *Lepide*, duc virum tuum intrò,
Ite unâ nunc intrò simul.

Lep. Eamus, mi vir. *Hor.* Vbi vis, non moror.

Tib. Atq; audin' etiam *Lepide*,

Rationem

is Rationem hujus habitus uno verbo fac intelli-

Intrate. *Lep.* Fiet. *Exeunt in ædes Tib.*

Tib. Nequeo jam diutius (salvo honore nostro)
celare sexum *Lepida*,

Ita mira res est; Nihil esse sermonis totâ in urbe
aliud, nisi quod *Horatio* desponsetur,

Atq; utrum ex illo gerat. Summe *Iupiter*! quænam
suat hæc tempora?

Certè aliquis adolescentem hunc perfabricavit miserè.

At quis hoc, aut quomodo

Nequeo conjecturâ assequi; nisi fortè nutrix & illa
scortum supposuit

Homini pro *Lepida*. At ipse jam egreditur: quid
nunc, *Horati*?

Satin' etiam credis me nihil mentitum tibi?

Hor. Ah! obsecro te, ut taceas

Pudet, pudet, pudet: concedam aliquâ ex hac urbe.

Ah! quam pudet, quam pudet!

Tib. Facitò quod virum decet; aut corrigas, aut
feras. Benè vale. *Ex. Tiberius in ædes suas.*

Hor. Vale, vale, vale.

Act. 4. Scen. 5.

Horatius solus.

Proh Deum atq; Hominum fidem! hocine credibile
est, aut memorabile!

Hominem oculatum, sanum, atq; sobriùm, tot noctes,
dies, menses,

Annum penè integrum cum larvis & spectris versa-
tum tam familiariter:

Aut sumne ego is qui sum! vel ibi, ubi sum? num-
quid ego hic loquor?

Numquid sto? numquid video? numquid perii miser?

Num

Labyrinthus.

90

quando virginem amavi ? certè, quâcum con-
An euevi sapius ? scilicet :

Quam feci gravidam ? clarè : postea verò mutato
sexu reperio masculum—

O *Iupiter ! Lucreti , Lucreti !* tua me, *Lucreti*, pes-
fundedit perfidia.

Hominemne Amicum decuit pro castâ & amicâ vir-
gine

Supponere amico meretricem ? inuenustam ? vetu-
lam ?

Ah ! revoca te, *Horati*, erat profectò mea istæ mol-
lis, delicatula,

Ætate integrâ, præstanti formâ, moribus venustis,
eleganti eloquio,

Sive fœmina illa mortalis fuit, sivè Dea, certè *Lepida*
huic multum absimilis.

Verùm me miserum, qui sic ludibrio sum habitus !
Amo,

Neq; quid amo, scio ; concubui, neq; quâcum con-
cubui, intelligo.

Vterum ex me gerit, verùm quæ sit, aut ubi sit, nequeo
conjecturâ assequi.

At tu, tu *Lucreti* hoc lues, si vivo. Certum est, rem
istam inultam non omittere—

Amicum qui perdidit, sentiet quid Amicus valeat.

Quin ô si meus iste mihi nunc daretur obviâm ! ut
ego hisce manibus

Aperirem pectus perfido, atq; impium illud cor è la-
tibulis extraherem !

O *Crispine ! Crispine !* sentio ego nunc quàm sanum
et fidum fuerit consilium tuum,

Ah perfide ! —

Exit in ædes Cassandri.

Act. 4

Act. 4. Scen. 6.

Nutrix, Lucretia.

Nu. Quin reprime impetum hunc, mea Filia, neq;
dolori succumbas etiam.

Luc. Quin & *Lepidam* etiam accersivit senex ?

Nu. Me presente, me presente—

Respalam est; perimus. *Luc.* O si in cunis vagientem me suffocasses

Celia Nutrix mea, neq; in ærumnas hasce conservasses miseram ?

Cui neq; solatii quid est reliquum, neq; (quod est miserrimum) ulla specula,

Horatius jam scio non modò me non amat, sed aspernatur, odit, fugit,

Immodò querit ut interimat, & ecquid esse credis porrò, quod cupiam vivere ?

Non est miseria mori, cui misera est vita; optare mortem, & vivere illam, est miseria.

Nunc millies morior, quoties vitam, quoties mortem cogito.

Nu. Quin tu sedato esse animo (mea Filia) tantisper dum fortuna & dies,

Aut consilii aliquid nobis, aut auxilii adferat.

Luc. Quod verò auxilium *Nutrix* ?

Rescivit *Horatius* omnia; conturbatae sunt rationes nostrae, consilia irrita,

Spes inanes, certi metus, desperatum remedium.

Nu. Quid ergo faciendum statuis ?

Luc. *Horatius* irâ percitus, interminatur mihi mortem, hoc scio :

Quin ego, ubi occurrerit, provocabo ad pugnam maledictis meis,

Ibi congressu primo (quando ferocior utrinq; impetus
fieri assolet,
Accipiam adverso pectore hostilem gladium, et morti
occurram meæ,

Atq; illa ejus dextra quæ arctè prius amplexata est cor
meum,

Nunc idem configet, & occidet. Postea, mortuam
ubi rescivit,

Fidem & Amorem meum cognoscet pariter. Obsecro
te *Nutrix*

Vnam hanc mortem adeò optabilem, adeò fortuna-
tam, adeò gratam,

Ne inideas mihi.

Nu. Sancte Divum! quin transferam ego potius,
Crimen hoc in me omne. Dicam illi clarè meam esse
hanc omnem fraudem,

Expleat hic rabiem si voler, tibi fortuna etiam integra
est sperabilis,

Mihi vita neq; diutina, neq; absq; te vitalis: meum
fuit hoc consilium:

Ego luam. *Luc.* Servare nolentem, mater, crudelis
est misericordia.

Nu. Ah, mea Filia! cætera prius experiri sapien-
tem addecet, mortem adire ultimò:

Atq; herclè dum cogito, quid si Patri hoc referam
tuo? eumq; exorem,

Vt cum *Cassandro Horatii* remedium aliquod huic
malo inveniat?

Luc. Immò hoc multò est pessimum: sexcenta hinc
mala: quin id primum finas oro

Meo ego ut modo, ac perindè ut cupio, peream. Indè
verò *Horatio*

Rem omnem ut facias palàm. Dein' Patri suadeas ne
se assiliet adeò,

Quando

Quando non marem perdidit, sed foeminam, eamque
prorsus perditam,

Infortunatam, miserè miseram.

Nu. O cœlum & superi!

Per ego te has lachrymas oro, Filia, per pietatem tu-
am, per genua,

Per mamillas hæcæ tuæ altrices infantix, per curas,
labores, per —

Luc. Enecas me, Mater, perire semel satius est.

Nu. Ah! contine te,

Abeo ego ne videam tam triste spectaculum.

Luc. Vale, mea *Nutrix*,

Vivam & mortuam fidei commendo me tuæ.

Nu. Hei, oi, ei.

Exit in ædes Syneſii.

Act. 4. Scen. 7.

Lydia. Lucretius.

Lyd. Luceſſit jam clarè. Atque eccum æcaſtor ip-
ſiſſimum! occidi!

Triftis videtur, & perturbatur certe. Non convenit ei
cum Patre de ſponſalibus.

Luc. Quicquid audio, quicquid video, quicquid
cogito, *Horatius* occurrit mihi

Iratus, vindictam ſpirans, inciamans *Lucretium* ubi,
ubi ſit inveniam.

Lyd. *Lucreti*? *Lucreti*?

Luc. Ipſus ſum, *Horati*, ubi es? tune eras?

Lyd. O *Jupiter*! quid rei eſt? mi *Lucreti*, respice
huc obſecro.

Luc. Aliud ex alio malum.

Lyd. Quid eſt amabò quod ſic te afflictar,
Mel meum?

Luc. Quid tua id refert quo in statu res meæ
sient?

Mitte me nunc, obsecro, atque abi hinc in rem
tuam.

Lyd. Hui! an tam citò etiam è pectore tuo ex-
cidi?

Luc. Herclè verò,

Quippe quæ nunquam eò intraveras antehàc.

Lyd. Hei mihi!

Quæ est hæc subita mutatio? Huccine, *Lucreti*, re-
dit amor tuus tam vehemens?

O Deum! ô hominum Fidem!

Luc. Quam tu mutationem narras?

Quos amores?

Lyd. Hancine rependis gratiam? mitte fidem
tuam:

At responsum aliud merita requirunt mea.

Luc. Et quid unquam

Mihi tecum fuit?

Lyd. Plusquam oportuit Homini ingrato.

Quin sic Honorem, famam, vitam suffuratus es
meam?

Luc. Si quidem delecteris in somniis, optimum erit
ut iterum dormias.

Lyd. Utinam aut nunquam pro te amans vigilassem,
aut perpetuus me somnus nunc obruat!

Luc. Habes responsum, mihi nunc incumbunt
alia.

Lyd. O vita! ô anima! ut quid non fugis è turba-
to hoc & misero

Corporis ergastulo! nihil te movit fides quam dedi-
sti mihi?

Luc. Nusquam data est.

Lyd. Nusquam nisi ad fallendum. Ah ingrate!

Perdidisti

Hor. Quid ego deliqui unquam? quid admisi?
quid commerui?

Quod sic contra jus, contra morem, contra humani-
tatem omnem

Amicum te simulaveris, inimicum te præstes ma-
gis?

Hæccine est pietas tua? hæc fides? loquere. Taces
etiam?

Luc. Ego herclè quid velis haud satis intelligo.

Hor. Ecce. Istuc est odisse doctè,

Vbi vel suspirari odium, etiam cum causa subest,
nefas fiet.

Nunc Homo amicus non intelligit. Quid quod *Lepi-*
dam me amare dixisti?

Mihi eam desponsatam? factam à me gravidam?
quam marem nunc reperio denique,

Neq; amantem, neq; gnarum mei! An tu hoc non
intelligis, perfide?

Luc. *Lepidam* marem! quid audio? at præter æquam
& modestam

Injurius es, *Horati*. Ego Fidem & honorem meum
ense hoc, ubicunq;

Aut quodocunque, vindicabo.

Hor. Quæ hæc est fraus? quanta confidentia?

Quodnam tu scortum supposuisti pro *Lepida* mihi?

Luc. Ne tu id dixeris,

Ego & intactam, et Iuvenem fuisse, utrumque præ-
stabo.

Quin tute id fasses es mihi etiam, virginem te hanc
reperiisse;

Et eam nunc appellas scortum, impudens.

Hor. At ego vilem & pauperulam

Dixerim, quæ sic nomen est e mentita suum; ut cum ig-
noro ignota consuesceret.

Luc.

Perdidisti perfidiâ tuâ fœminam, amantem, credulam, virginem,
Improvidam, simplicem. Ah perjure? prodere hanc quæ in fidem tuam
Sese dederat?

Luc. Alium quæras tibi quocum litiges, mihi nunc non vacat.

Lyd. Perditam esse causam oportet cui excusatio nulla est reliqua.

Verum finge saltem, si potes, rationem aliquam, Proditor,

Perfide, impostor, inhumane, Barbare. O Homines!

Inveniam ubi rependam (scelestæ) atque evelli faciam

Linguam illam falsiloquam, & infidum cor; ne cuiquam dehinc fœminæ

Imponas dolis. Hei mihi.

Exit.

Luc. Satin' illa abiit? Tantundem profectò est Sive sola siem, sive cum aliis unâ, nusquam sum non misera.

Ah *Lydia*! *Lydia*! Tu si hic esses, si scires modò.

Act. 4. Scen. 8.

Horatius. Lucretius. Crispinus.

Hor. Hancine tam horrendam perfidiam amoris atq; amicitiae velo

Tegi oportuit? quem ego —

Luc. Hei mihi! video vitam et mortem meam.

Hor. Atque eccum! *Lucreti*?

Luc. *Horati*? Habes cui imperes.

E 3

Hor.

Luc. At ego hanc nobilitate ac divitiis æquiparabilem tibi scio,

Quæque ipsa te novit melius, quam tu teipsum. Verum quod ejus fuit

In te peccatum, obsecro ut eam sic incuses, sic habeas odio, sic ingratus violes?

Concredidit tibi fidem scilicet, vitam, honorem, omnia. Istuc profectò erat

Horatium amavit, semetipsam perdidit.

Hor. Et quæ demùm illa est fœmina?

Age, dic mihi.

Luc. In modò illuc non faciam; utpote quam ignotam adhuc amas

Et amplecteris, at fugis, & aspernaris cognitam; quam larvatam, & sub alio

Laudasti & nosti satis; at veram & presentem non modò ignoras,

Verum injuriis, opprobriis, & contumeliis afficis.

Hor. Quam laudavi ego?

Aut quo presente?

Luc. Quam nunc vituperas; præsentem me.

Hor. Atqui duo tantum eramus.

Luc. Atque & ego, inquam, aderam.

Hor. Tunc?

Luc. Ego verò.

Hor. Et ubi illæc est mulier?

Luc. Haud abhinc longè,

Quantum est fortassis inter te & me.

Hor. At nemo hic est.

Luc. Ego sum.

Hor. Tunc eam nosti?

Luc. Nemo melius.

Hor. Facito, quæso ut hanc videam, Aut loquentem ut audiam modò.

E 4

Luc.

Luc. O cœcam ingratitudinem ,
 Quæ nec videre vult idipsum quod aspicit ; nec, quod
 vult videre ,
 Id potest agnoscere ! quin taceat lingua, miserè at lo-
 quuntur tamen
 Frons, oculi, vultus, uterus, anima ipsa contumeliis &
 maledictis tuis
 Confossa sanguinem emittunt foràs. Vidin' (ingrate)
 illius lachrymas ?
 Et quid sunt aliud lachrymæ , quam sanguis Ani-
 mæ ?
 Quod si cœcus pariter ac surdus fies, at qualis ea fuerit
 (ubi eam brevi manibus tuis
 Ipse interfeceris) illius mors ostendet denique. Mor-
 tuam fortè exosculabere
 Atque amplexabere , quam sprevisi , & occidisti vi-
 vam. O superi !

Crispinus ex ædibus Cassandri.

Crisp. Here , Here , ne illi fidem habeas quicquid
 dixerit. Quin cum eo etiam
 De sorore tuâ exostules : quæ nunc hic intus sola, &
 mærens sedet ,
 Ingratum illum appellans, inhumanum , proditorem ,
 perfidum ,
 Non temerè hoc est , præterquam quod ego his ocu-
 lis vidi.

Hor. Quid nunc tu vir Amice ? ecquid tandem re-
 peristi novi ?
 Age , mitto hoc. Quid quòd sororem meam insuper
 vitiaſti (impure)
 Domi meæ , dum intereà mihi structæ hæ sunt apud
 te artes ?

Luc. Egone sororem tuam ? nusquam factum hoc
 à me, neq; cogitatum.

Hor.

Hor. Non credo tibi.

Luc. Nihil mirum, fidem si is neget aliis
Prius qui fefellit suam. Verum ego mentiri hunc im-
pudenter dico,

Quicumque probri hujus me insinulaverit.

Hor. *Crispine*, dic tu.

Crisp. Nonne ego te vidi hâc ipsâ nocte hisce ipsâ
cum oculis, inferentem tecum *Lydiam*

Has ipsas in nostras ædes?

Luc. O impudentiam prædicandam!

Verum expedi tandem, bone Vir, siquidem de nocte
id fiebat,

Quomodo tu me novisti etiam?

Crisp. Ex voce & verbis clarè.

Nonne tu illam multâ Oratione ad fenestram es al-
loquutus?

Dein' verbis mellitis; post nescio quam factam fidem
ad te huc ut descenderet;

Subindè pellexeras; postea verò ex hoc ipso loco vi
multâ invitam

In ædes compuleras? nonne ibi per vinum ei vitium in-
tuleras? quid ais?

Luc. Quantâ cum confidentiâ! ô impudens!

Hor. Accerse ipsam *Lydiam*,

Accerse sororem meam. Nisi pudorem omnem, & ge-
nus exueris,

Effugere hinc non potes.

Luc. Nihil opus est; liberabis ipse Tu me,
Tecum ego noctem hanc transegi totam, quâ cum ia-
felici illâ

Cubuisse te memoras.

Hor. Mecum tu? Atque eccam.

Act. 4. Scen. 9.

Lydia. Horatio. Lucretia. Crispinus.

Hor. *Lydia* mea soror, volo clarè ut dicas quæ te
inter atque istum
Nocte hæc proximâ intercesserint.

Lyd. Ah! Ego frater me aliquando
Hunc amasse medullitûs fateor. Cujus nempe Vir-
tutes, honorem,
Famam, fortitudinem, mores, & amores lepidos rute
ipse mihi
Prædicare solebas sæpiûs. Quid multa? Expetivi
hunc maritum mihi,
Matri id indicavi primulûm, illa Patri, Pater tibi, in-
dè per vos
Ad *Synesium* hujusce Patrem res delata est statim.
Hæsit aliquandû
Hic mens de Nuptiis. Post ubi *Lepidam* (dulcissimam
ineam *Lepidam*)
Hesternò vespere ad fenestram hic convenit, dixit vel-
le se libentè
Mecum sub noctem loqui; de loco, tempore, & modo
convenit;
Expecto; Venit. Rogat obnixè tardo amorì veniam,
spondet

Et jurat nuptias. Inde vero (ah pudet fari.)

Hor. Perge porrò, eloquere, quid indè?

Lyd. Indè cum per tenebras ad eum descendo, dat
fidem, osculatur, & —

Hor. Quid &, eloquere.

Lyd. Per vim Frater —

Hor. Quid nunc, *Lucreti*?

Crisp. Id quod rei solent, tacet, & metuit.

Hor.

Hor. Censeo ego nunc, *Lucreti*, sub amici nomine
proditorem extitisse te mihi.

Luc. Proditorem, Ingrate ? id ense experiemur de-
nique.

Hor. Quin gestio
Infidum illud pectus transfigere.

Luc. Immò ventrem potius,
Tantæ ingratitudinis semen ipsum ut extinguas in-
super.

Lyd. O Frater mi ! mi Frater !

Luc. Quin auferas te, *Lydia* : nolo ego Vitam
Tuo beneficio.

Lyd. Ahime ! quo fugiam ? non fero hoc spectacu-
lam. *Exit Lydia.*

Hor. Nunc tandem.

Crisp. Quin contine te, Here, armatus est,
Loricam obiectam gerit, vidin' ut suffarcinatur ?

Luc. Loricam ego ?
Quin pectus aperiam, ecce.

Crisp. Huic tanta fiducia.

Hor. Abi nunc sis :
Videbimus aliàs.

Luc. Immò multò id jam rectius.

Hor. Ego te conveniam ; ne dubites.

Luc. Vbi, quando, quomodo lubet,
Ignave, vecors, timide ! *Exit Lucretius.*

Act. 4. Scen. 10.

Horatius. Crispinus.

Hor. O cœlum ! Vigilone ego an dormio ? sumne
hic, an apud inferos ?

An satis oculis utor ? *Lucreti* ? *Crispine* ! ubi estis ?

Crisp. Vbi esis ?

Perdi.

Perdidisti te atque famam tuam, fugere hunc quem provocaveras?

Hor. Vin' me duello Fœminam occidere?

Crisp. Quam verò fœminam?

Hor. Cujus nempe mamillas nudato pectore aspexi modò.

Crisp. Mamillas?

Quas mamillas? litem diremptam quærebas, istuc erat.

Hor. *Iupiter!*

Crisp. Quoties ego hunc induere & exuere vestes vidi, quando tecum cubuerat

Venatum profectus sæpius ad villam unâ? egone mamillas illas

Tum viderim, tunc ullas ut videris uspiam?

Hor. Quin dico me jam nunc

Mamillam tam bellam, tam candidam conspexisse, qualem nunquam

Me memini consimilem vidisse aliam.

Crisp. Occœcavit te Ira,

Et vindictæ rabies.

Hor. Nisi me vini in modum inebriavit furor,

Certè Fœmina hæc fuit.

Crisp. At pol marem experta est tua soror.

Hor. Profectò ita est ut prædicas. Tu Intro; decretum est pugnare —

Vbi, ubi Proteum hunc invenero?

Exeunt.

Finis Actus Quarti.

Actus

Actus Quintus, Scena Prima.

Synefius, Nutrix, Faustus, Cassander, Puer.

Sy. **P**roperè, properè, bene est, sat bene, sat est;
sic, sic, sic. Ah Filiam meam!

Meam Filiam *Lucretiam*. O *Iupiter*! quænam est
hæc mutatio! Dii illam servassent,

Siquidem vera prædicas *Nutrix*, perii funditus—

Nu. Rem tibi omnem ordine & minutim feci pa-
lam, here; quod restat,

Tuum est huic rei prospicere quantum potes. Nam
herclè illius vitæ malè metuo,

Ne citò subvenias. *Syn.* Me miserum & infelicem
Patrem! quin ocyùs *Faustule*,

Quid primum querar; an quòd *Lucretium* quem mas-
culum credideram

Nunc Fœminam invenerim? an quòd fœmina cum
sit, pudicitiam insuper

Violaverit? an quòd & vitam unâ cum famâ amissura
sit simul?

An meas potius nunc doleam vices, cui in hunc diem
tot reservata sint infortunia?

Nu. Vin' manibus aquam? *Syn.* Non, non, non,
non maneo. *Faust.* At verò his miseriis

Aliqua admixta sunt solamina: primò Filiam quòd
habeas tali indole. *Syn.* Ocyùs, ocyùs—

Faust. Tantis virtutibus pradam, ut viris cedat
perpaucis, vincat virtute plurimos.

Nu. Deindè & hoc aliud est quod gaudeas, liqui-
dem peccatum fiet, *Horatii* causâ

Admissum esse; cujus præ ceteris conditio, virtus,
constantia,

Cujusvis

Cujusvis obfirmatae pudicitiam, nedum puellulae in-
expertae potis est penetrare.

Faust. Quod si nec unquam satis tuae sunt virgines,
etiam adhibitis custodibus,
Sub tutelâ parentum, fratrum, amicorum, quam in-
justè te nunc de Filia
Afflictas tuâ, quam ipse tu his olim exposuisti pericu-
lis? *Syn.* Ita est sanè:

Adfer nunc Scipionem, at propera obsecro.

Faust. exit in aedes Synesii petitem Scipionem.

Nu. Nam cum te id jubente

Illius consortio ac familiaritate dies noctesq; uteretur,
qui fieri potuit here — *Faust. regreditur.*

Tace sis inhonesta. *Faustule*, tu cujus fidei ab Eri-
liâ uxore meâ

Modò ut retulisti commissa erat, tu huic rei prospexisses
melius; si id nequisses

Operâ tuâ atq; consilio, at saltem mihi indicasses pri-
usquam res hucq; devenisset

Incommodi. Ahime! ahime! quousq; quousq;.

Nu. Quid ego aliud quivi, quam quod à me
Factum est, here? dissuasi, admonui, objurgavi, atq;
illi interminata sum deniq;

Me rem totam tibi aperturam, nisi ab incepto desiste-
ret. Illam ibi lachrymis

Os totum opplere sibi, obnixè rogare hoc uti non fa-
cerem, si modò illius

Mihi vita esset chara, cumq; hâc non succederet, præ
amore insanam

Districto pugione minatam sibi esse, seipsam inter-
imere protinam,

Nisi illi hâc in re operam adjuvantem darem.

Syn. Præ dolore ac metu

Vix sum apud me, satis nunc est, ego eo.

Verùm

Verùm hem tibi *Nutrix*

Quid faciam potissimùm ?

Nu. *Cassandrum* imprimis adeas, cum illo sic agas,
Ut mutuâ veltrâ operâ ad nuptias res redeat.

Syn. Fiet, abite ergo vos intrò.

Cass. Satis est, quora est diei ?

Pu. Septima. *Syn.* At hem ? mea fortè si redierit,
Vt domo non exeat priusquam ego redeo.

Nu. Salva nobis Deos quæso, ut fiet.

Exeunt Nu. & Faust. in domum Synesii.

Act. 5. Scen. 2.

Cassander, Synesius.

Cass. Abi intrò. Hem ! ficcine me ab omnibus—
atq; eccum. Signior *Synesii*,
Nuncium opporto tibi, cujus minimè te fieri partici-
pem velles.

Syn. Proh sumne *Iupiter* ! expedi quæso ocyùs.

Cass. Filius tuus *Lucretius*,
Non solum *Horatio* fecit insignitèr injuriam, dum
Lepide vice

Scortum nescio quod exoletum illi supposuerit, verum
ipsum interim domi meæ

Lydiam meam Filiam per vim vitiavit, atq; nunc de-
mùm impudenter factum pernegat—

Syn. O Diis gratia ! *Cass.* Diis gratias agis ?

Syn. Immò aliud metueram signior *Cassander*,
Non me decet tanto facinori Patronum fieri.

Tu verò audastèr dicito

Quam pœnam huic flagitio æquam esse censeas ?

Cass. Ego verò ut coràm Iudice

Causam dicat, ibi ferat sententiam, quæ capitalis sit
necesse est,

Quod

Quod si illud succedat parùm , nostris uti manibus
illum statim trucidemus,

Neq; tantum nostro generi inultum patiamur dede-
cus. *Syn.* An existimas igitur

Filium meum (si modò facinus hoc patraverit) tanto
dignum supplicio.

Cass. Immo verò et multo majori quidem.

Syn. Num hoc serio ? *Cass.* An in re me tantâ
Ludere existimas ? Dico verò serio.

Syn. Quid si tuus hoc ipsum crimen
Adversus meam gnatam admisisset Filius , numquid
in eum tam inclementer

Velles animadvertere ! *Cass.* Facerem herclè verò.

Syn. Serione istuc ?

Cass. Ita me Di ament. *Syn.* Etiam juras ?

Cass. Per sanctè deiero —

Syn. Quando eo igitur es animo , fiat. Filium tuum
Horatium in jus rapiamus,

Aut manibus illum propiis. *Cass.* Quid hoc ?

Syn. Quid fias ?

Quid hæres ? si tu quod promisisti mihi non præstes,
ego me atq; gnatam meam,

Aliquo ulciscar modo. *Cassan.* Poh ! Istoccine
pacto putas te posse me ludere ?

Syn. Immo herclè rem dico : non gnatam tuam
constupravit *Lucretius*,

Sed *Horatius* meam ; quæ quidem ex illo gravida est
nunc facta,

Et vicina partui. *Cass.* Quam filiam tu dicis ? Elo-
quere, ut intelligam.

Syn. Dico igitur jam clarè *Lucretium* meum non
esse masculum, sed foeminam.

Cass. Foeminam ? *Sin.* Foeminam ?

Cass. Foeminam *Lucretium* ?

Syn.

Syn. Ita planè uti memoras.

Cass. Hei mihi! quis *Lydiam* ergo perdidit? verum audi, quorsum habitu virili

Tu fœminam educaſti? *Syn.* Clam me hoc factum est ab *Erfiliâ* uxore meâ:

Atq; illud quidem hodiè nunc primum ipſus intelligo.

Nimis longum jam nunc eſſet

Hanc repetere hiftoriam, rem omnem ſcies poſtea,

Ego verò *Horatii* virtutem & ingenium ſuſpiciens,

hunc imprimis *Lucretia*

Commendavi ſodalem, quid multa? ætas, virtus, natura, conſuetudo,

Officio functa ſunt ſuo. *Horatium* miſerè deperiit hæc mea, nec tamen auſa

Rem apertè eloqui. Hanc technam ergo inſtituit poſtea, ut *Lepide* vice

Illius poteretur amore. Factum eſt hoc ſæpius, devenit gravis,

Accedit tandem ad *Tiberium Horatius*, rogat *Lepidam* in uxorem,

Ludificatum ſe intelligit. Hinc mirum in modum irâ incenſus

Procul dubio injuriam hanc ulciſci meditatur. *Lucretia* contra,

(Ut potè quæ jam prorsus de ſalute deſperet) perquirat hunc late,

Omnibus laceſſit modis, ut illius tandem occiſa manu, fabulæ ſic finem

Imponat ſuæ. Eſtne hoc miſerum memoratu?

Cass. O incredibile amoris, & conſtantiæ ſpecimen! O nobile par amantum!

O Fœminatum omnium quantum eſt ubivis gentium decus eximium!

Quam ego *Horatio* uxorem, mihi nurum, & totius noſtræ familiæ Domi-

Dominum censeo dignissimam.

Syn. Gratias tibi nunc agerem
Quantus possem, *Cassander*, nisi lachrymæ obortæ
intercluderint

Hanc vocem mihi. *Cass.* Immo propera tu magis, et
exquire filiam,

Serva, & solare eam; ego interim *Horatium* placabo,
ne dubites.

Syn. Metuo, herclè metuo, ne nimis tarda sit omnis
festinatio, & consilium,

Verum propero. Vale. *Cass.* Vale, Vale. *Exit Syn.*

Act. 5. Scen. 3.

Horatius, Cassander.

Hor. Quâ ego me nunc inferam? ubi lateam? ita
nunc pudeo,
Et doleo, & irridiculo sum omnibus.

Cass. O mirificum stupendi amoris exemplum!

Hor. Quodq; multo me habet ægrius, nusquam
adhuc invenio fidelem hunc amicum meum,
Qui nusquam tam latitabit, quin ego illum ad con-
dignum supplicum

Extraham. O me delusum miserè.

Cass. Fili mi *Horati*, quid te sic
Angit animi? *Hor.* Tunc eras, mi Pater? dolus,
fraus, simulatio, proditio—

Cass. Quænam hæc est proditio? Forfan aliter se-
res habet quàm tute autumas

Verum dic clarè, mi Fili, quæ te sic vexant mala.

Hor. Dolor, ira, odium, infamia.

O *Lucreti*! *Lucreti*! istocchine pacto mecum—

Cass. Quid in te tuus *Lucretius* peccavit autem?

Hor. Meus ille ut sit?

Duplex

Labyrinthus.

III

Duplex admisit facinus, indignum, utrumque, & scelus nimis ;

Primò sorori meæ *Lydiæ* per vim , & fraudem vitium obtulit ;

Deindè me circumvenit adeò (impostor) ut *Lepide* vice (quam unicè amavi)

Nescio quod supposuerat scorum exoletum mihi ; neque quæ illa sit

Tandem scœmina ex eo possum scire, deniq; quæ tamen desponsata mihi est,

Et gravida facta insuper.

Cass. *Lydia* herclè quidem manifestè deluditur ;

At haud verisimile est tamen talem fuisse supposititiam illam tuam

Qualem tu esse eam prædicas. *Lepide* si erat similis, bella fuerit

Necesse est. Sin exoleta si esset, aut putida, depræhendisses statim.

Hor. Revera in eo peccatum à me fateor. Nam proculdubio quæcunq; illa fuit,

Formâ erat incomparabili, spiritu vivacissimo, moribus suavissimis.

Cass. Verum, quid si etiam nobilitate, & par dote sit tibi, potin' animum inducere

Vt ignotam hanc adhuc ames ?

Hor. Nostin' quæ sit, Pater ?

Cass. Fortasse.

Hor. Nostin' Pater ?

Cass. Tace. *Lydiam* quod spectat impossibile est

Lucretius hoc ei vitium ut intulerit.

Hor. Mitte, quæso, istum ingratum, Pater,

Ac uno verbo expedi ut quæ sit uxor hæc mea planè tandem intelligam.

Cass. Dicam verbo; *Lucretius* uxor tua est. Quid hæres ? quid stupes ?

Hor.

Hor. Noli obsecro te, Pater, in re tantâ ludere,
neq; hujus perfidiam mihi
In memoriam revocare, quam ego (præteritæ causâ
amicitiæ)

Oblivione sepultam mavelim.

(fiet;

Cass. Age igitur; *Lucretii* nomen dehinc deletum
Ejus loco *Lucretiam* habebis uxorem tibi. Illud no-
men *Lucretii* tibi imposuit:

Quicquid iste deliquit, *Lucretia* restituet tibi.

Hor. Quænam est hæc quam dicis?

Lucretia uxor mea?

Cass. Advorte animum mi Fili. Quem tu *Lucre-*
tium, atq; masculum

Credidisti, is nullus est, sed *Lucretia* cluit, & est Fœ-
mina — quæ tuâ tot annos

Perfruens Amicitia, tuasq; suspiciens virtutes, suasq;
cum tuis comparans,

Amore erga te tandem flagravit impotenti. Cumque
per tuos erga *Lepidam* amores

Omni sibi aditum præclusum perspiceret, hanc insti-
tuit fallaciam

Virgilius habitu & nomine, voti sui compos fieret.

Hor. O Cupido, quantus es!

O mi Pater! ô *Lucretia*! *Lucretia*! quantis me cumu-
lasti bonis? (dolos?)

Quantâ arte, amore, constantiâ fœlices hos instituisti

Quâm generoso pectore omnes superasti difficultates!

Omnia sprevisi pericula!

Quâm cautè Animum sæpiùs tentasti meum, dictis,
scriptis, argumentis plurimis,

Fictis narrationibus! Dum ego intereà cœcus, stupidus,
amoris planè ignarus,

Te tuosq; amores non intellexi, neglexi, respui. Quin
& maledixisti insuper,

Et

Labyrinthus.

113

Et contumeliis rependi, ingratus. Mortem deniq; ipsam tibi intentavi inhumanius.

Quam, quoniam meâ manu (quod maximopere cupiebas) nequibas oppetere,

Ipsa fortassis tibi conciliaſti, misera. Atque tunc ego perii funditus.

Cor miserum hoc continuis suspiriis guttatim contabescet; hique oculi

Perpetuas fundent lachrymas; mortem denique mihi ipsi consciscam ultro,

Indignus qui siem inter Homines versari amplius; infame, monstrum,

Diis invisum & hominibus. O *Lucretia!* *Lucretia!* mea vita *Lucretia!*

Cass. Fili mi *Horati!* siste, quæso, hunc impetum, & inutiles lachrymas,

Et quantum potest eamus uterq; properè, ego hâc, tu illâc quæritatum *Lucretiam*:

Habe bonum animum. Eamus, eamus, eamus. *Exit.*
Hor. Eo.

Act. 5. Scen. 4.

Horatius. Lucretia.

Hor. Divum atq; Hominum qui Pater es, summe *Jupiter!* spem hanc insperatam

Quoniam obtulisti mihi, virtute tuâ confirma: neque finas ullam intervenire

Novam ægritudinem, quæ hanc mihi corrumpat quam concepi speculam.

Ecce autem! ô vitæ atq; animæ meæ deliciæ! vide sis ut incedit,

Suspensio gradu, vultu mæsto ac turbato, cui tamen interlucent

Eximia

Eximia pulchritudo, & generosi pectoris indicia.

Luc. O infelicem *Lucretiam* ! hancine ego te ad rem natam miseram memorabo ?

Cui nihil prorsus ex sententiâ succedat benè, quæ abs *Horatio* tuo

Nec vitam nec mortem possis impetrare. Quod si ille mihi usque

Hanc gratiam (ingratus) neget ; ipsa mihi beneficium hoc ejus ingratis

Aut ferro, aut veneno, aut aliquo modo conferam.

Hor. Quid secum loquitur, non satis intelligo. Verum (ni fallor) mortem minitatur sibi,

Tristis incedit, pectus tundit, hæret, quassit caput, & imo pectore,

Crebra ducit suspiria, Animi conturbati signa : cui multæ certe insunt

Curæ exanimantes. Me nunc conspexit, atq; intuetur (prout meritis sum)

Oculis indignantibus. Totus paveo, et pudeo : aggreditur, contollam gradum,

Et hanc adhuc ut potero, simulabo ægritudine.

Luc. *Horati* !

Multis me hodiè prosequutus es conviciis, & mortem demùm interminaris,

Nunc verò pulchra se præbet occasio hanc litem decernendi,

Vt clarè tandem appareat uter alteri injuriam fecerit.

Age, nunc experiemur.

Hor. *Lucreti*, quid tu me laceffis ? quid tibi vis ?

Luc. Siccine vel provocatus

Extimescis, *Horati* ? quin ego is sum, inquam, qui sic te delusi, circumveni, perdidisti.

En tibi patet hoc pectus. Quid cessas hæc nunc ulcisci injurias, ignave ?

Hor.

Hor. Quâ fit ut tam repentè teipsum incuses flagiti,
quod dudùm negasti rantopere?

Luc. Age, age sis: quid cessas? percutere, urge, inſta,
nequibis huic pectori

Vulnus inſtigere, quod æquè dolet atque illud quo
nunc perit.

Hor. Iniquum petis, qui me vis duellum inire tecum
homine imbecilli,

Impari, inexperto, qui meliùs noſti blandis aſſentati-
unculis

Quàm vi experiri.

Luc. Immò noli mihi quicquam illiberaliter dicere.

Hor. Vin' igitur ſeriò, ut nos mutuis vulneribus in-
terimamus invicem?

Luc. An joculari me putas? *Hor.* Age igitur; fiet.

Verùm priuſquam experimur

Quoniam eramus ante hac amici, & benevoli, veteris
illius amoris cauſâ

Amplexemur invicem, at deoſculemur. Deinde reſump-
tis armis

Conficiemus hanc pugnam. Quid aiſ?

Luc. Mihi placet quod tibi libitum fuerit.

Hor. Depone igitur arma, ecce ego abiicio mea.

Luc. Et ego mea. *Hor.* O ſalutis meæ ſpes! ô vi-
ta mea! Hâc ipſâ quâ vivo vitâ multo charior,
Egone tibi mortem ut inferam, quæ mihi toties vitam
dediſti vitalem,

Sine quâ vivere vel ad horam radio eſſet, & vixiſſe
poeniteret?

Quin ſupra omnes mortales me ingratum & inhum-
num diceret,

Ni errore hoc liberatus, ad tua genua confugerem,
culpam agnoſcens mea,

Obnixèq; rogarem, non vitam, ſed veniam mihi.

Cipe

Cape sis igitur hanc machæram infamem atque inso-
 lentem,
 Quæ tibi sic ausa est intentare mortem. En pectus hoc
 vecors meum ;
 Hic reconde , hic vindictam sume sceleribus meis pa-
 rem :
 Quod si mens mihi integerrima non diceret ex igno-
 rantia ,
 Haud ex nequitia culpam hanc ortam esse , persanctè
 dejero
 Velle me manu propria hoc pectus transfigere , ut pœ-
 nas meritis
 Condignas luerem meis.

Luc. Siquidem me tanto honore dignari vis
 Domina ut siem meo Patrono , exurgere te jubeo , &
 quoniam ante hac ignotam
 Me amasti minus , loco pœnæ hoc fiet , ut agnitam
 tanto magis me redames imposterum.
 Deniq; ut te sciam hoc certè præstiturum , osculum ut
 des mihi.

Hor. Nulla mihi res posthac potest intervenire tan-
 ta, quæ mihi ullam
 Ægritudinem afferat , postquam conceditur hos ocu-
 los, vultumq; serenum,
 Detractâ larvâ liberè contueri ; teque præsentem arctè
 amplexari ,
 Neque (ut antea) fallas imagines & umbras sectari
 amplius,
 Sed verum & solidum percipere gaudium. *O Iupiter !*
 ferva obsecro
 Hæc nobis gaudia, quid taces ? quid stupes, mel meum,
 Voluptas unica ?

Luc. Vivamne , an apud mortuos sim , haud scio.
 Tam repentè & inopinatò

Hæc

Hæc lætitia aborta est : mihiq; adhuc ante oculos ob
versatur Imago mortis,

Neque etiamdum satis tuta evasisse videor ; teque te-
nens atque amplectens

Vix tenere credo, atque amplexari tamen.

Hor. Annon tu me satis noveras

Lucretia ? neque mihi credere ausa es, quæ æquum
erat amico.

Quod si esset factum, hæc neutiquam evenissent tibi.

Luc. Quando tuas Virtutes

Eximias cum meis conferebam meritis, temeritatis &
insolentiæ

Me meritò arguebam, propterea nec ausa eram facere
amores palàm,

Tamen cautè æpiùs & testè animum tentavi tuum.

Hor. Revera mihi met

Meritò succenseo, qui horum radiantium oculorum
cœleste lumen

Non poteram agnoscere. Nunc verò, quoniam in tu-
to res omnis est,

Vivamus dehinc, atq; amemus; quodq; restat vitæ—

Luc. Ahime !

Hor. Quid est tibi, mea Vita ? quid commutatus est
color ? numquid malè est tibi ?

Luc. Color insuetus per venas discurrit meas, at-
que omnes mihi artus occupat,

Tum & alia quædam symptomata sentio insolita,
quæ nescio ex improviseo

(rito,

Dicam gaudio provenire, an ex dolore ac metu præte-

Hor. Ne quid metuas, spes mea: Ingredere has ædes,
nunc tuas; ac decumbe paulisper,

Actutum abscesserit. Quin eamus, mea Vita.

Luc. Ahime.

Exeunt.

Act.

Act. 5. Scen. 5.

Tiberius. Cassander.

Tib. Cassander hujus virginis (quæ modò erat)
Pater

Hesterno me Vespere maximo oravit opere, ut *Hora-*
tio ejus Filio

Lepidam uxorem darem. Nunc ego ei itidem orator
factus sum,

Lydiam ejus uti meo det conjugem *Lepido*. Nam Pol
is Virginem

Perfabricavit lepidè. Eoque etiam nomine mihi cha-
rus est.

Nam cur ego illi succenseam? Poh. Volo amari à
meis, volo mei Patris

Me esse similem, facilem, & lenem, & citò impetra-
bilem:

Novi ego, ingenium adolescentum. Novi, novi, satis
novi, qui quidem

Nunquam boni frugi fiunt, cum tam arètè contentèq;
habentur.

Novi, novi hos annos, novi hanc ætatem, cujus & ip-
se olim expertus sum ferventiam.

Quin & adhuc, *Tiberi*, amoris aliquantum habes, hu-
morisque tuo

Etiam aliquid in corpore; neque dum exaruiſti. Hey,
fa, la, la, lyra.

Sed ecce *Cassandrum*, quem conventum cupiebam.
Is homo iracundus est

Cum robustâ amicitîâ. Verum ego illius morositatem
hilaritudine

Et lubentis, quasi mulso vinum austerum, temperabo.
Sine me modò,

Cassander.

Cassander, ut vales? *Cass.* Ut queo.

Tib. Quid agitur, quid agitur?

Cass. Vides, vivitur. *Tib.* An satin ex sententiâ?

Cass. Quid tuâ id refert?

Tib. Ah! tam sæviter. Quin hanc ætatem habere oportet benè & hilariter,

Et vitæ quod est reliquum, voluptate, vino, lubentiâ consumere.

Quid tu id refert! pugh, *Cassander*! siccine cum amicis? quid est?

Quid fecimus? si quid à nobis peccatum sit, profer, satisfactum erit tibi,

Ne dubites. Sin minùs, quid sic acerum loqueris, & intueris sinapi?

Apage hanc tristitiam, serena vultum, splendet dies, ridet annus,

Omnia formosa sunt, & læta, & lubentia. Crux curis Hey! quid agis?

Cass. Quid ego ut agam? Tu filiam habes *Lepidam*, annon?

Tib. Ha, ha, he, quid tum postea?

Cass. Bellam herclè & probam,

Quæ mihi Filiam vitia vitæ virginem.

Tib. Ehodum, an fœmina fœminam, obsecro?

Cass. Fœmina fœminam? scis quid loquar. Quem tu nobis, clementito habitu

Pro Virgine venditasti, is (luxuriosus adolescens) *Lydie* vitium obtulit.

Tib. Hoc aliud est. Nihil hic jam quod mirere. Nam ut nunc mos est maximè,

Quid novum fecit? quid mirum adolescens homo si amet,

Si amoribus potiatur suis? *Lydia* si huic pro vim vitium obtulisset,

Hoc mirum esset magis.

Cass. Siccine verò?

Tib. Sic verò, fecêre tale antehac

Alii spectati viri. Quin & meminisse & jam oportet
quid nos ipsi

In adolescentiâ. *Cass.* Verisimile pol est te sic fecisse, qui nunc scelerum

Factus es patronus.

Tib. Fortassè. Verùm dic mihi nunc seriò:

Quid hoc Filio meo vitio vertis, potiùs quàm tuæ Filix, cum pariter deliquerint?

Cass. Plus potest, qui plus valet. Precibus non potuit; vicit viribus.

Tib. Ha, ha, ha, mi Homo, multum falleris. Nulla, mihi crede, fœmina

Vim invita patitur. Verum si sapis, tu istuc insipienter factum

Sapienter feras, illisque ignoscas, quod amantes per Amorem

Animi fecerunt impotes, refartiamus hoc malum Patres.

Cass. At, quí hoc, si Diis placet?

Tib. Amicos inter & æquales gradu, sanguine, Et divitiis si contracta esset affinitas, ecquid exindè mali?

Cass. Affinitas! quam oblatam à me heri tam humaniter accepisti.

Tib. Quasi eadem esset conditio. Nam, quod tu rogasti, fieri non potuit,

Nisi masculum velles Filio uxorem tuo. Quod & ambigùe tum innui,

Etsi non satis intellexeras.

Cass. Nunc Filius tuus hanc rem expeditit planissimè.

Tib.

Tib. Dic uno verbo igitur, quando res hoc in loco
sient, vin' Filio meo *Lepido*

Lydiam uxorem dare?

Cass. Immò huic is rei satis prospexit prius,
Nam haud mansuetum ego darem, ipse sumpsit sibi.

Tib. Itane? Virginem is sibi desponsavit igitur?

Verum herclè leverum,

Sobrium, & honestum prædicas. Quid igitur nunc re-
stat, nisi tu has

Vt confirmes nuptias. Restituetur sic malum, compla-
nata erunt omnia,

Evanesceat opprobrium; age. *Cass.* Quanquam—

Tib. Quanquam? promitte tamen.

Cass. Benè, benè. Quando ita est necesse, habeat il-
lam uxorem sibi.

Tib. Nunc tu mihi amicus es in germanum modum.

Hah. Sine te amari,

Sine te ut amplexer. Nunc ego te amo unice.

Cass. Signior *Tiberio*,

Nosti tu satis ingenium meum, atque mores qui sint.

Si quid à me

Dictum est imprudentius, ignoscas obsecro. Tantum
est. *Tib.* Quin te ergo hilarem nunc des mihi.

Cass. Cupio meherculè,

Nam utcumque me tibi difficilem & tristem intuli, gau-
debam tamen

De nuptiis cum verba feceras, quas cupio nunc geminas
concelebrari simul.

Tib. Geminas? quid? an tu alias dicis?

Cass. Num non igitur audivisti

Quid *Horatio* hic inus accidit?

Tib. Non, ecquid boni? *Cass.* Boni?

Immò summi & insperati gaudii.

Tib. O factum bene. *Cass.* Bene? immò optime.

Tib. Optime ? ha, ha, ha, immò regiè & pollucibiliter. Verum dic amabò, quid est ?

Cass. Vt Fœminæ sexum *Lepida* commutavit in masculum : sic *Lucretius Synefi*

A mare in Fœminam transit.

Tib. Whaw, ha, ha, ha.

Cass. Hæc *Horatium* deperiens sub habitu tuæ *Lepida*, perfruitur amoribus,
Tandem fit gravida — atque hodiè etiam hæ nuptiæ fiunt.

Tib. O festos dies Hominis ! quàm me hodiè hilarem dicent omnes, *Lepidum*,
Et festivum senem, Cantando, ridendo, saltando, gratulando integrè ego

Hanc sumam diem. *Cass.* Quin primos omnes Florentiæ in convivos vocabimus

Martium, Valerium, Aretinum, Quintianum, Æmilium, & Alphonsum aulicum,

Quique heri etiam filix suæ nos nuptias vocavit, Gerastrum imprimis,

Et Leandrum generum suum.

Tib. Illumne fœlicem, miserum, nobilem, servum, Amatorem, fatuum, Fabium, Leandrum, Cocalum ?
Iupiter ! quàm ego illum !

Sive ridiculè quid agit, sive stultè, sive sobriè, æquè ac meipsum amo.

Vale, Vale, Vale ; Ego hunc adducam mecum. Verùm audin' *Cassander* !

Quam nimio nos duo sapimus ; Nonne temporis aliquid concedi oportuit

Quo *Lepido* vestitus comparetur virilis ?

Cass. Quin duc illum

Huc inquam statim. Huic rei prospectum est satis ; *Lucretia* cum illo

Vestimenta

Vestimenta mutabit sua ; ut quæ dolis jam tum antea
nunc huic rei

Iustæ & seriæ inserviant.

Tib. O *Lepidum* senem ! ô factum benè !

Ego per posticum jamdudum introducam *Lepidum* ;
Edamus jam, bibamus,

Atque animo obsequamur. Facito, ut splendeant
ædes, Senex,

Hilaritudine nos, risu, amore, & lubentiis onerabimus
hodie. Fa la la la lyra. *Exit.*

Act. 5. Scen. 6.

— *Crisspinus. Cassander.*

Crissp. O Here, tunc hic eras ?

Cass. Malum quod tibi Dii dent ! quid festinas adeò ?

Crissp. Nempè te quæsitum, cui nunc apporto nun-
cium lætificabilem.

Cass. Quid est ? dic citò.

Crissp. Hæ ædes intùs toto totæ opplentur gaudio.

Cass. Numquid prætereà ? nam ego istuc te melius
noveram. *Crissp.* At fieri non potest

Vt istuc noveras, quod qui intùs eramus vix dum novi-
mus ; ita nuperrimè obtigit.

Cass. Proh, summe Iupiter ! quid hoc est boni ?

Crissp. Lucretia— *Cass.* Quid alia ?

Eloquere, citò. *Crissp.* At enim placidè volo. *Lu-*
cretia jam nunc— *Cass.* Quid ?

Crissp. Peperit, peperit, peperit. Quin mihi etiam
communi in lætitia ignoscitur.

Cass. Tam leviter rem adeò gratam transis, verbero ?
quin incipe inquam, denuò.

Crissp. Vt primum ædes nostras ingressa est *Lucre-*
tia, malè sibi esse conqueritur,

Dumque

Dumque alii aliud suspicantur, atque omnes sedulam
 dedere operam,
 Ut dolorem ejus (quantum potuit) levarent, tandem
 nos foemina extrudunt foras,
 Obstetricem accerunt, properant: quid multa? prius-
 quam illa advenire potuit
Lucretia parturit, atque puerum bellulum, venustulum,
 qualem nunquam vidisti, peperit.
Cass. O Iupiter! quantis me hodie cumulasti bonis?
 Abi tu properè, *Synesium* exquire—
 Atque illi refer hunc nuncium exoptabilem. Iube ad
 nos veniat. Nam adhuc credo
 Is miserè se metu macerat. *Exit.*
Crisp. Fiet. Atque eccum ubi incedit. Observabo
 quid agat.

Act. 5. Scen. 7.

Synesium. Crispinus.

Syn. Deus bone! quam ego spem inter & metum in
 certus fluctuo!
 Qui nec de *Lucretia* quid factum sit intelligo, nec de
 nutrice ejus postea
 Quæ illam quæsum abiit.
Crisp. Adbo hominem, metu ego hoc miserum
 eximam.
Synesi! maximò te orat opere Herus meus, ut ad illum
 confestim transeas.
Syn. Numquid de *Lucretia*, & *Horatia* apportas
 novi? *Crisp.* Vtriq; hic te expectant intus.
Syn. An redière in gratiam igitur?
Crisp. Admodum. *Syn.* Hem tibi.
Crisp. Quin inter eos etiam hac nocte fiat nuptiæ
 ac inter *Lydiam* & *erilem* Filiam

Et *Lepidum* pariter, qui mas factus est è foemina, sicuti foemina

E Masculo facta est *Lucretia*.

Syn. Quanto me istoc nuncio opplevisti gaudio?

Crisp. Immò est etiam adhuc quod magis gaudeas.

Syn. Fecit non potest.

Crisp. Est, inquam. Nam quò tu deinceps uxoris tuæ fraudem animo æquiore feras,

Quæ Fili vice tibi subornavit Filiam, nunc demum utrumque habes,

Cum pro Filio *Lucretia* tibi bellum Nepotulum peperit.

Syn. Peperitne filium?

Crisp. Peperit inquam, quo nunquam olim Vidisti venustior.

Syn. Quid ego nunc cesso hinc intrus ire Particeps ut fiam hujus insperati gaudii?

Crisp. At manta modò

Dum ego rem omnem tibi ordine exposuero.

Syn. Manere nequeo, manere nequeo.

Intus sciscitabor potius. O benedicto Iddio! O quantis es *Florentia* nobilis amoribus!

Exit Synefius in aedes Cassandri.

Act. 5. Scen. 8.

Crispinus, Grillus è foro Dec.

Crisp. Ecce autem *Grillum*! *Gril.* Vale *Florentia*, vale urbs famelica—

Ah *Don Vamos*, *Petre vamo*, &c.

Crisp. Hem *Grille*, quò properas? ad prandium te voco.

Gril. Spondeo. *Crisp.* Quid istic habes, *Grille*? Vbinam est herus tuus?

Gril.

Gril. Herus meus ? mihi herus non est.

Crisp. An te exclusit igitur ?

Gril. Me ille ut excluderet ? Immò ipse me emisi manu. Nam quid ego diutius Apud illum servirem ipse Domino qui indiget ? Cui neq; nummus est,

Neq; cibus, neq; amicus quocum prandeat ? In clientelam ego meam

Recipisse hunc volueram ; verum fastidit me bestia.

Proin' ego qui ingenio

Sum benignus & misericors, in perpetuam mei memoriam suffuratus sum vestes ejus.

Crisp. Ha, ha, ha. Numnam alias habet quas induat ? *Gril.* Ne pannum.

Crisp. Qui tu has nactus es igitur ?

Gril. Audi, præterierat nox media

Quando me tum primus ad ædes adduxit suas, Ibi illum præ foribus

Anus præstolata est egens, clamosa, vidua. Hæc (ut mox reliquerat)

Ædium nostrarum proprietaria fuit : quæ, multoties protelata,

Locationis pretium cum listore tum petierat. Contempsit hanc primò meus :

Verum ubi rapi se viderat, de crastinâ solutione fidem appellat meam.

Ego, quam habui dedi. *Crisp.* Ha, ha, ha, benè.

Gril. Amotâ sic anu

Ædes intravimus ; ubi omnia erant tenebræ, nec lucerna, nec focus,

Nec mensa, nec cella, nec cistula, nec quicquam erat supellectilis,

Præterquàm straminis aliquantum, quod ille thorum appellavit suum.

Incipit

Incipit ibi mihi iterum in laudem inediae ad satietatem
perorare,

Quin & animalia quædam memorare benè læta, et
perpinguia,

Quæ somno tantùm vescebantur: proin cubitum, in-
quit, nunc eamus,

Cràs, *Grille*, cràs lauti erimus. *Crisp.* Herclè herum
hospitalem!

Verum quid tum postea? *Gril.* Non tam ille decu-
buerat, quin stertebat immaniter;

Id ubi persentisceram, ego fide jussor, qui proximâ
primâ luce illam anum expectabam

(Quoniam nec lites amo, nec Iustitiam) suffuratis
Petri vestibus, liberavi me vadimonio.

Crisp. Ha, ha, ha. Ita me Dii ament, facinus festi-
vissimum! *Gril.* Quippè, ejectus jam ædibus

Nudus & ridiculus per plateas obambulat *Pacheco*
D'Alcantara.

Crisp. Atq; herclè, cum cogito, non incommoda
erit historia hæc hodierno in convivio:

Quin unâ operâ faciam insuper, ut restitutis Hispano
vestibus,

De hodiernis his nuptiis nobiscum in gratiam redeat,
Quin etiam ab hero meo

Vt anni satisfiat, huic etiam ut sit parta venia.

Gril. Crispine, vin' prandio

Has vestes tibi? *Crisp.* Cedo has mihi: quid si ego
nunc, *Grille*, te huc ad nos recipiam,

Atq; in hisce nuptiis suppromum te constituam, qui
cantharos hodiè impleas,

Et cyathos nobis? *Gril.* Tuus sum, spondeo.

Crisp. At enim, cum cogito,

Sat est nobis servorum domi, experire è spectatoribus
servum si quis nequam,

Et nihili sibi velit. *Gril.* Ecquis est hic omnium, qui
prandio me poscit sibi ?

Nemo est ? hem, tunc annuisti ? perierunt nunc,
Crisp. me, benignitates hominum,
Obsecro tuam fidem, nam exedit mihi pæne ventris
medullam fames.

Crisp. Spectatores, *Labyrinthus* hic noster quantos
errores habuit,
Honestas fraudes, amoris furta licita, nemo sibi,
unusquisq; idem, & alter alteri ;
Vbi & decipere justum erat, & decipi amabile—
Acta esset hæc fabula, *Lychni* si abessent, benè ; si
Spectatores, optimè.

FINIS.

---

qui

nc,

tris

ros

bi,

fi